

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 22/1994 RD
MED FÖRSLAG TILL LAGAR OM ÄNDRING AV
STRAFFLAGEN OCH VISSA ANDRA LAGAR,
VILKA HÖR TILL DET ANDRA SKEDET I
TOTALREVIDERINGEN AV STRAFFLAGSTIFTNINGEN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
Sakkunniga	3	44 kap. Om brott emot föreskrift till skydd för lif, helsa eller egendomen	19
Regeringens proposition	4	47 kap. Om arbetsbrott	19
Utskottets ställningstaganden	5	48 kap. Om miljöbrott	21
ALLMÄN MOTIVERING	5	49 kap. Om kränkning av vissa immateriella rättigheter	23
Straffrättens allmänna läror	5	<i>Anmärkningar och ändringsförslag som gäller de övriga lagförslagen (2—159) i regeringens proposition</i>	23
Koncentrationsprincipen	5	<i>Utskottets motivering till de nya lagförslagen (160—180)</i>	30
Preskription av åtalsrätten	6	FÖRSLAG TILL BESLUT	31
Flyktingspioneri	7	Kläm om godkännande	31
Avstående från livsuppehållande behandling	7	Lagförslagen (förslag till ändrade och kompletterade lagar i nummerordning)	32
Framställning och spridning av datavirus	8	Kläm om brådskanie behandling	63
Den övriga lagstiftningen i anknytning till totalrevideringen av strafflagen	8	Reservationer	63
Slutförande av strafflagens totalrevidering	9	I (Sulo Aittoniemi, Ismo Seivästö, Markku Rossi, Armas Komi och Aino Suhola)	63
DETALJMOTIVERING	9	II (Iivo Polvi, Tarja Halonen, Satu Hassi, Marja-Liisa Tykkyläinen och Leena Luhtanen)	65
<i>Anmärkningar och ändringsförslag som gäller strafflagsförslaget</i>	9	BILAGOR	73
2 kap. Om straffen	9	1 Parallella lagtexter till förslaget till strafflag	73
11 kap. Om krigsförbrytelser och brott mot humaniteten	9	2 Arbetspolitiska utskottets utlåtande nr 1/1994 rd	111
12 kap. Om landsförräderibrott	10	3 Miljöutskottets utlåtande nr 3/1994 rd	120
14 kap. Om brott mot politiska rättigheter	11		
16 kap. Om brott emot offentlig myndighet och allmän ordning	11		
21 kap. Om brott mot liv och hälsa	11		
25 kap. Om brott mot friheten	14		
34 kap. Om allmänfarliga brott	16		
38 kap. Om informations- och kommunikationsbrott	17		
40 kap. Om tjänstebrott och brott som begås av offentligt anställda arbetstagare	18		

Lagutskottets betänkande nr 22 om regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av strafflagen och vissa andra lagar, vilka hör till det andra skedet i totalrevideringen av strafflagstiftningen

Riksdagen remitterade den 10 september 1993 den i rubriken nämnda propositionen nr 94/1993 rd till lagutskottet för beredning.

Lagutskottet har om saken inhämtat utlåtanden av arbetspolitiska utskottet (ApUU 1) och miljöutskottet (MiUU 3). Utlåtandena ingår som bilagor till detta betänkande.

S a k k u n n i g a

Utskottet har hört lagstiftningsdirektören Jan Törnqvist, lagstiftningsrådet Jarmo Littunen, lagstiftningsrådet Mikko Puumalainen, lagstiftningsrådet Ilkka Rautio och hovrättsrådet Matti Lahti vid justitieministeriet, ordföranden för strafflagsprojektet, professor Pekka Koskinen, lagstiftningsrådet Arto Kosonen vid utrikesministeriet, avdelningschefen Juhani Uusitalo och polisöverinspektören Reijo Pöyhönen vid inrikesministeriet, regeringsrådet Pekka Pitkänen vid försvarsministeriet, regeringsrådet Esa Lonka och äldre regeringssekreteraren Antti Posio vid arbetsministeriet, miljövårdsrådet Matti Vehkalahti, överinspektören Jukka Nurmio och yngre regeringssekreteraren Tuomas Aarnio vid miljöministeriet, avdelningschefen Vesa Palonen och regeringsrådet Jaakko Pohjola vid trafikministeriet, regeringsrådet Yrjö Sahrakorpi och regeringssekreteraren Eero Mantere vid handels- och industriministeriet, konsultative tjänstemannen Jukka Liedes vid undervisningsministeriet, regeringsrådet Mervi Virtanen och tf. yngre regeringssekreteraren Pia-Liisa Heiliö vid social- och hälsovårdsministeriet, riksdagens biträdande justitieombudsman Pirkko K. Koskinen, kanslichefen Klaus Helminen vid justitiekanslersämbetet, presidenten i högsta domstolen Olavi Heinonen, presidenten Olli Huopaniemi och hovrättsrådet Jukka Kempainen vid Helsingfors hovrätt, hovrättsrådet Raija Liljenfeldt vid Vasa hovrätt, hovrättsrådet Harri Mäkinen vid Rovaniemi hovrätt, hovrättsrådet Juha Hyvärinen vid Östra Finlands hovrätt, tingsdoma-

ren Olli Myllykangas och tingsdomaren Pirkko Kauppinen vid Helsingfors tingsrätt, chefen, poliseriet Eero Kekomäki vid skyddspolisen, chefen, poliseriet Rauno Ranta vid centralkriminalpolisen, biträdande avdelningschefen Kalevi Klefström vid huvudstaben, juristen Jouko Tuomainen vid vatten- och miljöstyrelsen, byråchefen, jurist Hannu Makkonen vid sjöfartsstyrelsen, direktören Patrik Törnudd vid rättspolitiska forskningsinstitutet, biträdande direktören Jarmo Nyholm vid luftfartsverket, överinspektören Inari Paukkula vid museiverket, förvaltningsdirektören Antti Niittylä vid strålsäkerhetscentralen, jämställdhetsombudsmannen Tuulikki Petäjaniemi, dataombudsmannen Jorma Kuopus, specialforskaren Pirkko Kiviaho vid delegationen för jämlikhetsärenden, chefen för juridiska enheten, vicehäradsövding Timo Jaakonsalo vid Statsjärnvägarna, kriminalöverkonstapeln Jarmo Heino vid Helsingfors polisinnrättning, konsultativa juristen Synnöve Amberla vid Finlands Kommunförbund, juristen Ulla Luukkunen vid Nylands arbetarskyddsdistrikt, biträdande länsmannen Heikki Poukka vid Suomen Nimismiesyhdistys, biträdande professorn Martti Majanen vid Finlands Juristförbund, advokaten Matti Nurmela vid Finlands Advokatförbund, stadsfiskalen Antti Pihlajamäki vid Suomen Kaupunginviskaaliyhdistys, vice verkställande direktören Håkan Gabrielson vid Tidningarnas Förbund, kriminalöverkommisarien Paul Kokko vid Poliisijärjestöjen Liitto, ordföranden, advokat Matti Wuori vid Jurister för de mänskliga rättigheterna r.f., chefredaktören Timo Vuortama vid Finlands Journalistförbund, juris kandidaten Markku Uotila, verkställande direktören Juhani Saari och konsulten Matti Karvinen vid Tietotekniikan liitto, juris kandidaten Antti Hannula vid Suomen ATK-oikeudellinen yhdistys, juristen Seppo Virtanen vid VTKK-Yhtymä, juristen Pertti Suortti vid Teleförvaltningscentralen, chefsjuristen Pekka Leskinen och direktören Hannu Halme vid Suomen PT Oy, direktören Risto Ikäheimo vid

Telefoninrättningsförbundet, vicehäradshövdingen Mikko Seppälä vid Finlands naturskyddsförbundet, avdelningschefen Tuomas Nylund vid Finlands Rederiförening, verkställande direktören Hans Ahlström vid Ålands Redarförening rf, vicehäradshövdingen Hannu Rautiainen vid Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbundet, vicehäradshövdingen Arjo Suonperä vid Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC, juristen Timo Vuori vid Centralhandelskammaren, juristen Satu Lahtinen vid Säveltäjien Tekijänoikeustoimisto Teosto, avdelningschefen Martti Kivistö vid Kapiosto ry, styrelseordföranden, advokat Risto Ryti vid Upphovsrättsföreningen för utövande artister och ljudupptagningsproducenter Gramex ry, professorn Eero Backman, professorn Niklas Bruun, professorn Erkki Hollo, professorn Raimo Lahti, professorn Vesa Majamaa, professorn Jorma Palo, professorn Kari-Pekka Tiitinen, professor P. O. Träskman, professorn Terttu Utrianen, biträdande professor Matti Pellonpää, juris doktorn Jorma Saloheimo, docenten, filosofie doktor Heta Häyry, juris doktorn, justitierådet Pirkko-Liisa Haarman, juristen Juhani Kortteinen och chefredaktören Simopekka Norramo.

Regeringens proposition

I den andra fasen av totalrevideringen av strafflagen föreslår regeringen att revideringen av stadgandena om de särskilda brotten skall fortsätta. Totalrevideringens första fas, som gällde egendoms- och omsättningsbrott samt ekonomiska brott, trädde i kraft den 1 januari 1991.

I propositionen ingår förslag till totalrevidering av elva kapitel i strafflagen och till revidering av vissa andra stadganden i strafflagen. De straffstadganden som nu föreslås bli förnyade gäller dels en del med den ekonomiska brottsligheten nära sammanhängande brott som inte togs med i den första fasen, dels brott som anknyter till straffrättens traditionella kärnområde. Dessutom förnyas ett antal klart föråldrade lagrum.

Strafflagens nya kapitel om arbetsbrott skall innehålla stadganden om bl.a. arbetarskyddsbrott, arbetstidsbrott, diskriminering i arbetslivet samt om kränkning av arbetstagarrepresentanters rättigheter och kränkning av arbetstagarorganisationens frihet. Merparten av straffstadgandena om arbetsbrott finns för närvarande i

andra lagar än strafflagen. De nya stadgandena innebär inte någon markant förändring av området för straffbart agerande, men överföringen av samtliga stadganden som är förenade med hot om fängelsestraff till strafflagen är ägnad att skapa en klarare bild av de centrala straffhoten och att öka straffstadgandenas förebyggande effekt.

Aven de stadganden om miljöbrott som är förenade med hot om fängelsestraff skall enligt förslaget överföras till strafflagen. I strafflagens kapitel om miljöbrott föreslås stadganden om bl.a. miljöförstöring, byggnadsskyddsbrott och naturskyddsbrott. På miljöbrott skall även kunna tillämpas vad som särskilt stadgas om juridiska personers straffansvar.

I kapitlet om kränkning av vissa immateriella rättigheter föreslås stadganden om upphovsrättsbrott och brott mot industriell rättighet. Stadgandena överensstämmer i huvuddrag med gällande straffstadganden utanför strafflagen.

Med avseende på informations- och kommunikationsbrotten inriktas revideringen främst på att i strafflagen samla de straffstadganden om brott mot tystnadsplikt som för närvarande ingår i tiotals olika lagar. Stadgandena om tjänstemäns och offentligt anställdas sekretessbrott skall alltså regleras i kapitlet om tjänstebrott och offentligt anställdas brott. Utvecklingen inom datatekniken har så långt som möjligt beaktats i utformningen av de nya straffstadgandena om kränkning av kommunikationshemlighet, störande av post- och teletrafik samt dataintrång.

Stadgandena om brott mot liv och hälsa föreslås bli förnyade på grund av den centrala ställning som de intar i strafflagen. På detta sätt blir det också möjligt att jämföra straffnivån för våldsbrotten och egendomsbrotten som ingick i den första fasen av totalrevideringen. Även stadgandena om brott mot friheten och om allmänfarliga brott föreslås bli förnyade så att de bättre motsvarar dagens förhållanden.

De gällande stadgandena om politiska brott härstammar delvis från en tid då Finland ännu inte var en självständig stat. En del av dessa stadganden motsvarar inte längre uppfattningen om straffbarhetsbehovet. Därför föreslår regeringen att stadgandena om lands- och högförräderibrott samt om brott mot politiska rättigheter skall förnyas. Samtidigt revideras också stadgandena om krigsförbrytelser och brott mot humaniteten.

Utöver ändringarna i strafflagen föreslår regeringen ändringar i 158 andra lagar. Huvudsak-

ligen föranleds ändringarna av att många av de straffstadganden som nu finns i annan lagstiftning föreslås bli ersatta med stadganden i strafflagen. Härvid bör straffstadgandena i andra lagar ändras till hänvisningar till respektive stadgande i strafflagen eller upphävas.

Avsikten är att de föreslagna lagarna skall träda i kraft ungefär ett halvt år efter att de har antagits och blivit stadfästa.

Utskottets ställningstaganden

ALLMÄN MOTIVERING

Den gällande strafflagen stadfästes 1889 och trädde i kraft 1894. Lagen har ändrats ett flertal gånger och före totalrevideringens första fas hade endast två av lagens ursprungliga 44 kapitel inte alls ändrats. Eftersom de ursprungliga stadgandena eller de stadganden som under tidernas lopp ändrats genom partiella revisioner inte längre motsvarade kraven på en modern strafflag inleddes en genomgripande reformering av strafflagen på 1970-talet.

Det centrala målet för totalrevideringen av strafflagen är en enhetlig granskning och bedömning av de mål, förmåner och värden som det är möjligt att främja och skydda genom strafflagen. På grund av att de tillgängliga resurserna inte räcker till har totalreformen måst delas upp i delreformer, vilket kan göra det svårare att uppnå målen. Å andra sidan hade en tillräckligt ingående behandling av ärendet försvårats om hela strafflagen och anknytande lagar hade behandlats på en gång.

De kapitel i strafflagen som ingår i denna proposition utgör inte en enhetlig helhet. En del av kapitlen kompletterar de straffstadganden i samband med ekonomisk verksamhet som ingick i den första fasen.

Strafflagens stadganden om landsförråderi och högförråderi ingår i strafflagen delvis i sin ursprungliga form eller i den form de fick under de första åren av självständigheten och under kriget. De svarar inte längre mot de nuvarande samhälleliga förhållandena. Det är nödvändigt att genomgripande revidera dessa kapitel och kapitlen 13—15, som tillsammans med dem utgör en helhet.

I propositionen ingår kapitlen 21 och 25 strafflagen som gäller brott mot individen. Strafflagens 21 kap., som tidigare totalreviderats, motsvarar rätt väl dagens krav, men en del

av stadgandena i 25 kap. är i sin ursprungliga form helt föråldrade. För en revidering av dessa kapitel talar både det faktum att stadgandena delvis är föråldrade och att de är centrala inom straffrättens kärnområde.

I de helt nya kapitlen 47—49 finns straffstadganden, som för närvarande ingår i andra lagar än strafflagen och som gäller arbets- och miljöbrott samt kränkning av vissa immateriella rättigheter. Genom att straffstadgandena införs i strafflagen genomförs en viktig princip för totalrevideringen av strafflagen.

Utskottet tillstyrker lagförslagen i regeringens proposition med följande anmärkningar och ändringsförslag.*)

Straffrättens allmänna läror

Vid behandlingen av reformens första fas uttalade utskottet kritik över att frågor i anknytning till straffrättens allmänna läror behandlas först i reformens senare skede. Kapitlen i strafflagens allmänna del ingår inte heller i den föreliggande propositionen, varför särskilt ovissheten om de stadganden som gäller tillräknelighet och delaktighet i brott har gjort bedömningen av de föreslagna stadgandena osäker.

Enligt propositionens motivering har regeringen eftersträvat att utforma brottsrekvisiten så att det uppstår så få s.k. lagkonkurrenssituationer som möjligt. Vid behandlingen av propositionen och vid hörandet av sakkunniga har utskottet noterat att uppfattningarna om stadgandena om sammanträffande av brott och om lagkonkurrens divergerar mycket. Enligt utskottets mening är tolkningsskiljaktigheterna en så betydelsefull olägenhet att det är skäl att följa upp om domstolspraxis är enhetlig och bedöma möjligheterna att t.ex. genom generella stadganden klargöra situationen.

Koncentrationsprincipen

Vid behandlingen av den första fasen av totalrevideringen av strafflagen ansåg utskottet det i princip vara en positiv och godtagbar målsättning att de straffstadganden som är förenade med fängelsehot koncentreras till strafflagen. Utskottet omfattade att principen följs vid den

*) För att ändringsförslagen skall framgå bättre ingår som en bilaga (1) parallella lagtexter med regeringens och utskottets förslag i fråga om strafflagen.

fortsatta revideringen, men ansåg att det i en del fall kan vara förnuftigt att avvika från den.

Under strafflagsreformens andra fas har det varit betydligt svårare än vid den första att följa koncentrationsprincipen. I den föreliggande propositionen har till strafflagen överförs straffstadganden som är förenade med fängelsehot och som huvudsakligen finns i andra lagar än strafflagen och som gäller bl.a. informations- och kommunikationsbrott, arbets- och miljöbrott samt kränkning av vissa immateriella rättigheter. Arbetspolitiska utskottet och miljöutskottet samt flera av de sakkunniga utskottet hört har förhållit sig positiva till koncentrationsprincipen och till att den genomförs. Dels har principen kritiserats eftersom de straffstadganden som för närvarande finns i den materiella lagstiftningen ersätts med straffstadganden i strafflagen som har avfattats i en betydligt generellare form. Det har uttalats misstankar om att speciallagarnas särdrag inte blir tillräckligt beaktade i den allmänna lagen.

Enligt utskottets åsikt har regeringen rätt väl kunnat genomföra koncentrationsprincipen i propositionen med beaktande av de svårigheter som föranleds av vissa specialområden. På en del punkter är straffstadgandena emellertid relativt allmänt hållna, och förutsättningarna för straffbarhet anges inte uttömmande i strafflagen. Det är inte möjligt att genomföra koncentrationsprincipen så att alla förutsättningar för straffbarhet anges i lagen, något som förslagen med sina talrika laghänvisningar visar.

Särskilt vid behandlingen av de kapitel som gäller arbets- och miljöbrott har utskottet konstaterat att det är lättare att till strafflagen koncentrera de straffstadganden som är förenade med fängelsehot då det aktuella rättsområdets materiella lagstiftning är tillräckligt enhetlig. Särskilt den splittrade miljölagstiftningen och de spridda stadgandena om tillstånd försvårar en övergripande bedömning av gärningar som skadar miljön och en stilisering av klara straffstadganden.

En koncentrerad av de stadganden som är förenade med fängelsehot till strafflagen ger goda möjligheter att bedöma de inbördes relationerna mellan straffstadgandena och straffskalorna, vilket är centrala mål vid totalrevideringen av strafflagen. På basis av propositionen är utskottet allt mera övertygat om att denna princip bör följas också vid de följande faserna av strafflagsrevideringen.

Utskottet framhäver att genomförandet av de

principer som skall följas vid strafflagsrevideringen förutsätter bättre samarbete mellan de olika ministerierna. Vid riksdagsbehandlingen av denna proposition har det flera gånger framgått att det finns ett stort behov av att förbättra samarbetet och de stiliseringar som man har omfattat. Det skulle vara betydligt lättare att tillämpa koncentrationsprincipen om det skulle finnas ett uppdaterat koncentrerat datasystem för lagstiftningsprojekten.

Utskottet förutsätter att de tjänstemän som vid ministerierna ansvarar för lagberedningen informeras tillräckligt om de principer som har tillämpats vid totalrevideringen av strafflagen och godkänts i riksdagen. Vid beredningen av straffstadganden som avses bli förenade med hot om fängelsestraff bör det i samarbete med justitieministeriet säkerställas att föreslagna stadganden harmonierar med strafflagens principer och de principer som skall iaktas vid revideringen av den.

Preskription av åtalsrätten

Såväl arbetspolitiska utskottet som miljöutskottet behandlar i sina utlåtanden preskription av brott, till den del brotten anknyter sig till deras eget område. Preskription av åtalsrätten är ett allmänt problem inom det straffrättsliga systemet, men de brott dessa utskott har lyft fram är karakteristiska exempel på uttrycksformerna och eventuella orsaker.

Premisserna för de nuvarande preskriptionstiderna för brott är klara. De har graderats enligt straffskalor för brottet, men i praktiken kan detta ibland leda till slutresultat som uppfattas som orättvisa. En förlängning av preskriptionstiden skulle inom det nuvarande systemet förutsätta strängare straffskalor, vilket inte är en riktig lösning. Straffen för brott bör bestämmas utgående från deras klandervärdhet och menlighet och inte på grundval av preskriptionstiderna.

I fråga om flera brott kan det ta så lång tid att uppdaga och utreda dem att de har preskriberats redan före åtalsprövningen. Exempel på dylika brott är miljöbrotten och många av de ekonomiska brotten. Av denna orsak har det föreslagits att preskriptionstiden för åtalsrätten skall specificeras enligt brottstyp eller att det skall föreskrivas en särskild minimitid för preskription såsom fallet är i fråga om tjänstebrott.

Vid målsägandebrott finns det i fråga om målsäganden en särskild preskriptionstid om ett år. Vid strafflagsreformen har antalet målsägandebrott försiktigt utökats, varvid den särskilda preskriptionstiden gäller brott av ny typ. Den tidpunkt då den särskilda preskriptionstiden börjar löpa har i en del fall visat sig vara diffus och svår att slå fast. Även allmänna åklagarens rätt att väcka åtal vid målsägandebrott när ett viktigt allmänt intresse så kräver har medfört tolkningssvårigheter.

Utskottet föreslår att dessa synpunkter skall beaktas av den arbetsgrupp som bereder en revidering av stadgandena om preskription av åtalsrätten.

Samtidigt ägnar utskottet uppmärksamhet åt att de otillräckliga polisresurserna och också vissa organisationsförändringar inom polisen fördröjer utredningen av särskilt sådana brott som kräver specialsakkunskap, såsom t.ex. arbets- och miljöbrott. Därför finner utskottet det angeläget att polisens resurser dimensioneras så att dröjsmål med förundersökningen inte medför att åtalsrätten preskriberas i fråga om dylika invecklade brott som är svåra att utreda.

Flyktingspioneri

Vissa sakkunniga har föreslagit att till strafflagen skall fogas ett straffstadgande om s.k. flyktingspioneri. Enligt vad utskottet fått veta är dylik verksamhet åtminstone i Sverige och Norge straffbar. Det har kunnat konstateras att verksamhet typ flyktingspioneri också förekommer i Finland.

Med flyktingspioneri avses anskaffning av sådana uppgifter om någons personliga förhållanden, politiska åsikter eller andra motsvarande omständigheter som gagnar en främmande stat. Av central betydelse är den fara som verksamheten medför, nämligen att någon, om vilken uppgifter samlas in, eller personer som står nära honom blir föremål för förföljelse eller påtryckning på grund av ras, religion, politiska åsikter eller andra motsvarande orsaker. Lagstiftningen i exempelländerna förutsätter att underrättelseverksamheten sker i hemlighet och genom beaktliga eller olagliga metoder.

Flyktingspioneriet riktar sig ofta mot personer som har flyttat från sitt hemland sedan de där blivit föremål för diskriminering eller våld på grund av sina åsikter, sin övertygelse, sitt nationella ursprung eller andra motsvarande omstän-

digheter. T.ex. totalitära stater har anskaffat uppgifter om egna medborgare som är bosatta utomlands. Dylik verksamhet kan orsaka rädsla och osäkerhet både bland dem om vilka uppgifter inhämtas och bland dem som uppgifterna eventuellt utnyttjas mot.

Flyktingspioneri kan delvis uppfylla rekvisitet i andra straffstadganden. Det är dock klart att de gällande eller de föreliggande stadgandena inte helt täcker denna verksamhet eftersom gärningsformerna och påföljderna för verksamheten varierar mycket. Utöver straffrättsliga medel har myndigheterna till sitt förfogande vissa andra metoder, t.ex. utvisning och möjlighet att ingripa i dylik verksamhet, om gärningsmannen är en utlänning.

Utarbetandet av straffstadganden försvåras särskilt av att det är svårt att tillräckligt klart slå fast tillvägagångssättet, eftersom uppgifter kan inhämtas genom lovlig verksamhet, t.ex. genom att delta i allmänna sammanträden. I praktiken kan det åter vara svårt att bevisa det påföljdsrekvisit som är en förutsättning för straffbarhet.

Utskottet finner det viktigt att den verksamhet som kallas flyktingspioneri följs upp och att lagstiftningen kompletteras vid behov. I detta skede är problemet emellertid inte tillräckligt bekant för att det helt skall vara möjligt att bedöma om ett straffstadgande behövs, är ändamålsenligt eller har praktisk betydelse.

Avstående från livsuppehållande behandling

Den medicinska utvecklingen har gjort det möjligt att upprätthålla en dödssjuk patients livsfunktioner i situationer där man vet att behandlingen på sin höjd framskjuter döden. Numera har lindningsvården av dödssjuka patienter vedertaget blivit godtagbar medicinsk praxis. Lagen om patientens ställning och rättigheter (785/92) innehåller stadganden om patientens självbestämmanderätt och rätt att vägra att ta emot vård eller behandling. På motsvarande sätt förpliktar lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/94) yrkesutbildade personer inom området att beakta patientens rättigheter.

I propositionen ingår inte något förslag till stadgande i strafflagen som skulle klargöra den juridiska ställningen för personer som behandlar en dödssjuk patient då man avstår från eller avbryter livsuppehållande behandling. Efter att ha debatterat saken finner utskottet det viktigt att

ärendet utreds grundligt med beaktande av dess stora principiella betydelse.

Framställning och spridning av datavirus

I regeringens proposition utreds rätt ingående databrottsstadgandena och de allmänna straffstadgandenas tillämplighet på datorer, datorprogram och skadliga gärningar som riktar sig mot datasystem. I propositionen finns inte något separat straffstadgande om framställning och spridning av s.k. datavirus.

Det råder enighet om att följderna av datavirus är skadliga. Däremot råder det stor oenighet om framställning och spridning av datavirus skall kriminaliseras genom specialstadganden. Gärningarnas menlighet och klandervärdhet talar i och för sig för ett straffhot, men eventuella straffstadgandens detaljerade innehåll och praktiska betydelse förutsätter närmare utredningar och uppföljning.

I propositionen konstateras att spridning av datavirus kan bestraffas som skadegörelse, om data som lagrats i datasystem eller dess funktionsduglighet skadas. Spridning av virus kan bestraffas också som olovligt bruk eller som dataintrång eller sabotage enligt denna proposition. Med spridning av virus avses också verksamhet som inte kan bestraffas t.ex. som skadegörelse, eftersom s.k. dataskada inte har åsamskats. Härvid är det fråga om att bjuda ut virusprogram eller anvisningar om sådana till huggade. Att kriminalisera verksamhet av denna typ eller framställning av virusprogram är inte något självklart. Det är fråga om kriminalisering av verksamhet med karaktär av tillverkning som delvis kan jämföras med delaktighet i brott.

I detta sammanhang anser utskottet det vara motiverat att gå in för de lösningar som omfattats i propositionen och anser att gällande stadganden och de nu föreslagna stadgandena väl motsvarar erfarenheterna av det internationella samarbetet. Missbruk som riktar sig mot datorer och program bör framdeles i första hand avvärjas genom tekniska lösningar och andra metoder som förbättrar dataskyddet. Om de till buds stående metoderna och straffstadgandena visar sig vara otillräckliga bör det på nytt övervägas att utsträcka kriminaliseringen till sådana former av spridning och framställning av virus som de gällande stadgandena inte väcker. Utskottet finner det viktigt att genom internationellt samarbete

noga ge akt på databrottslighetens utveckling och dess olika uttrycksformer och att vid behov revidera lagstiftningen.

Den övriga lagstiftningen i anknytning till totalrevideringen av strafflagen

Till propositionen anknyter 158 s.k. accessoriska lagar, dvs. förslag till ändring av lagar till följd av de nya stadgandena i strafflagen. Sedan propositionen avläts har flera av dessa lagar ändrats eller upphävts bl.a. till följd av den lagstiftningsprocess som ansluter sig till den europeiska integrationsutvecklingen. På grund av detta måste utskottet föreslå flera ändringar i dessa lagförslag och lagförslag som ersätter dem.

Trots det stora antalet accessoriska lagar har det ännu inte varit möjligt att ta in de lagar i propositionen som måste ändras på grund av den nya lagstiftningen. Detta beror framför allt på att riksdagen sedan regeringens proposition avläts har antagit ett flertal nya lagar med stadganden om tystnadsplikt och om brott mot den. Strafflagens ikraftträdelsestadgande har avfattats så att stadgandena om tystnadsplikt i 38 och 40 kap. strafflagen alltid åsidosätter ett stadgande om brott mot tystnadsplikten i en annan lag. Eftersom det är förenligt med god lagstiftnings sed att dylika lagar ändras så att de motsvarar den faktiska situationen, föreslår utskottet att tjugo nya lagförslag godkänns i detta sammanhang.

I riksdagen är dessutom som bäst många propositioner anhängiga som borde beaktas i stadgandena i den föreliggande propositionen eller som de nya stadgandena i strafflagen borde påverka. Sådana är bl.a. propositionen med förslag till elmarknadslag (RP 138), propositionen om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen om förbud mot utveckling, produktion, innehav och användning av kemiska vapen samt om deras förstöring (RP 247), propositionen med förslag om stadganden om kulturell autonomi för samerna (RP 248), förslaget till lag om ändring av upphovsrättslagen (RP 287), förslaget till livsmedelslag (RP 325), förslagen till lag om ändring av lagar om olika försäkrings-samfund (RP 330, 348 och 357), förslaget till gentekniklag (RP 349) samt förslaget till lag om val av företrädare för Finland i Europaparlamentet (RP 351).

Av lagtekniska orsaker är det emellertid inte möjligt att i detta sammanhang göra dessa ändringar. Därför bör behövliga ändringsförslag fö-

reläggas riksdagen för godkännande redan under våren 1995.

Slutförande av strafflagens totalrevidering

Trots det omfattande arbetet och den långa tid som totalrevideringen av strafflagen kräver måste reformarbetet fortsätta och slutföras. För att målen för reformen skall kunna uppnås bör stadgandena i strafflagens allmänna och särskilda del samt straffskalorna och straffnivån bedömas övergripande i totalrevideringens sista fas.

DETALJMOTIVERING

Anmärkningar och ändringsförslag som gäller strafflagsförslaget

2 kap. Om straffen

14 a §

I propositionen föreslås att den som döms till fängelsestraff för landsförräderibrott eller högförräderibrott eller till fängelse i minst två år för något annat brott samtidigt förlorar sin militära grad. För närvarande förutsätter inte förlust av den militära graden vid landsförräderibrott eller högförräderibrott att fängelsestraff har utdömts utan även något annat straff är tillräckligt.

Enligt utskottets uppfattning kan domstolar-na få större prövningsrätt vid beslut om förlust av den militära graden, en påföljd som har karaktär av bistraff. Utskottet föreslår att paragrafen ändras så att förlust av den militära graden också kan förenas med sådana landsförräderi- eller högförräderibrott som skall sonas genom bötesstraff, men att förlust av den militära graden inte är någon ovillkorlig påföljd.

Domstolen kan avstå från att döma till förlust av den militära graden, såvida det vore oskäligt. Vid bedömningen av om oskälighet föreligger skall brottets art, de omständigheter som har lett till och framgår av brottet samt de konsekvenser förlust av den militära graden har för gärningsmannen beaktas. Förlust av den militära graden kan anses vara oskälig t.ex. då det är fråga om ett relativt ringa landsförräderi, för vilket endast ett bötesstraff eller ett kort villkorligt fängelsestraff utdöms, och om förlust av den militära graden har särskild betydelse för gärningsman-

nen. I fråga om andra brott än landsförräderi- och högförräderibrott skall det också vid mera allvarliga brott vara möjligt att avstå från att utdöma denna påföljd, om förlust av den militära graden skulle medföra t.ex. förlust av arbetsplatsen.

Om brottets art visar att gärningsmannen är olämplig för den uppgift som ankommer på honom till följd av hans militära grad, skall han i allmänhet dömas till förlust av den. Vid prövningen kan härvid samma principer följas som vid avsättning enligt 2 kap. 10 § 1 mom. strafflagen.

11 kap. Om krigsförbrytelser och brott mot humaniteten

6 § Folkmord

Enligt paragrafen bestraffas vissa gärningar som begåtts för att helt eller delvis förinta en folkgrupp i denna dess egenskap. Utskottet föreslår att orden ”i denna dess egenskap” skall strykas eftersom de är onödiga och gör stadgandet stilistiskt klumpigt. Enligt propositionens motivering betonar dessa ord, som härstammar från en internationell konvention att syftet skall vara att förinta gärningsobjektet såsom grupp. Om medlemmar av en folkgrupp dödas av andra orsaker än för att förinta själva gruppen är det inte fråga om ett brott som bestraffas som folkmord.

Syftet med det föreslagna stadgandet är att skydda en nationell, raslig, etnisk eller religiös grupp eller en med dessa jämförbar grupp från förintelse. Enligt utskottets uppfattning förändras inte stadgandets innehåll eller blir oklart om orden stryks. Stadgandet om folkmord ger rättskydd för en grupp i dess egenskap av ett kollektiv och inte i första hand åt de personer som tillhör gruppen som individer. Detta framgår klart av den föreslagna paragrafen, eftersom där uttryckligen förutsätts att gärningen begås för att delvis eller helt förinta en grupp.

8 § Hets mot folkgrupp

Förutsättningarna för att tillämpa straffstadgandet i regeringens proposition är striktare än i gällande lag. Enligt det föreslagna stadgandet kan gärningen betraktas som hets mot folkgrupp endast om den är ägnad att väcka aggres-

sivitet eller fientlighet mot en grupp eller att få till stånd diskriminering av den och gärningsmannens avsikt har varit att åstadkomma en sådan verkan.

Tanken bakom kravet på att gärningen de facto skall vara farlig är att gärningar, som på grund av att de är endast i ringa grad skadliga inte förutsätter någon straffrättslig sanktion, ej är straffbara. Som exempel på sådana gärningar nämns oöverlagda och lekfulla anmärkningar. Genom skärpningen av kravet på uppsåt försöker man åter säkerställa normal information. I internationell praxis i fråga om de mänskliga rättigheterna har man blivit tvungen att bedöma gränsen mellan yttrandefrihet och skyddet för folkgrupper, och den i propositionen anförda möjligheten till intressekonflikter är reell.

Enligt utskottets uppfattning går de skärpta tillämpningsförutsättningarna emellertid alltför långt, för vid tillämpningen av det gällande stadgandet har det inte framkommit några olägenheter som skulle tala för dylika ändringar. De i stadgandet nämnda gärningarna är i sig, också utan de i förslaget nämnda påföljderna, så skadliga att ett straffrättsligt sanktionshot är motiverat. I sista hand är det domstolarna som skall bedöma om någon vid t.ex. information eller konstnärlig framställning gjort sig skyldig till en straffbar gärning med beaktande av olika intressen och de rättsnormer som gäller dem.

Utskottet föreslår att orden ”i syfte att väcka aggressivitet eller fientlighet mot gruppen eller att få till stånd diskriminering av den, och är gärningen ägnad att åstadkomma en sådan verkan” och ”han” stryks och att orden ”Om någon” ersätts med orden ”Den som”. Dessutom föreslår utskottet att det nuvarande maximistraffet bibehålls, dvs. fängelse i två år.

9 § Diskriminering

Det föreslagna stadgandet är ett allmänt diskrimineringsstadgande som enligt motiveringen skall tillämpas på alla andra situationer som omfattas av diskrimineringsförbudet utom diskriminering i arbetslivet. Med stöd av den subsidiära klausulen i paragrafen är detta inte möjligt, eftersom det i paragrafen förutsätts ett strängare straff på något annat ställe i lag och eftersom straffskalorna för diskriminering i arbetslivet och diskriminering är likadana. Utskottet föreslår att den subsidiära klausulen skall preciseras så att den bara gäller diskriminering i arbetslivet.

12 kap. Om landsförräderibrott

5 § Missbruk av utrikespolitisk förtroendeställning

Enligt paragrafen bestraffas den som överskrider sina befogenheter eller försummar sina uppgifter då han representerar Finland i internationellt samarbete.

Enligt utskottets uppfattning har det föreslagna stadgandet inte någon större betydelse, eftersom de gärningar som det föreslagna stadgandet kan tillämpas på i allmänhet är straffbara också som tjänstebrott. Stadgandet syftar till att understrika ansvaret för personer med sådana uppgifter och att säkerställa att gärningen är straffbar i de uppenbarligen sällsynta fall då andra straffstadganden inte kan tillämpas. Med tanke på laglighetsprincipen är det föreslagna stadgandet visserligen en förbättring jämfört med gällande 12 kap. 6 § strafflagen, men enligt utskottets åsikt är lagrummet emellertid inte tillräckligt exakt. Därför anser utskottet att stadgandet är onödigt och föreslår att det skall strykas.

Till följd av att paragrafen stryks ändras de följande paragrafernas numrering och paragrafhänvisningen i 6 (7) § om grovt spioneri.

11 § Äventyrande av internationella relationer

Enligt stadgandet skall den bestraffas som äventyrar Finlands internationella relationer genom att ta del i högförräderi mot en främmande stat. De sakkunniga som utskottet hört har ansett att stadgandet är onödigt i den rådande internationella situationen och befarat att det kunde få ett alltför vidsträckt tillämpningsområde.

Utskottet anser att stadgandet om äventyrande av internationella relationer inte behövs och föreslår att det stryks i lagförslaget.

14 § Åtalsrätt

Enligt stadgandet förutsätter väckande av åtal för missbruk av utrikespolitisk förtroendeställning, äventyrande av internationella relationer eller upprätthållande av landsförrädisk förbindelse för begående av dessa brott ett förordnande av republikens president.

Utskottet har ovan föreslagit att stadgandena om missbruk av utrikespolitisk förtroendeställning och om äventyrande av internationella rela-

tioner skall strykas. Stadgandet om rätt att väcka åtal är härvid betydelseöst och utskottet föreslår att det stryks.

14 kap. Om brott mot politiska rättigheter

2 § Röstköp

Enligt förslaget skall den som osakligt påverkar röstningsbeteendet bestraffas för röstköp. I paragrafens 1 punkt nämns som sätt att begå gärningen att någon utlovar, erbjuder eller ger någon en belöning eller annan förmån. Enligt motiveringen vore det inte straffbart att avge sedvanliga vallöften, transportera väljare till röstningsstället eller att betala deras resekostnader, eftersom det i stadgandet krävs en strävan att påverka röstningen.

Det föreslagna stadgandets ordalydelse motsvarar inte helt de i motiveringen anförda begränsningarna. Uttrycket "för att påverka", som anger gärningens syfte, är alltför neutralt och inexact för att stadgandet klart skall kunna tillämpas enbart på osaklig påverkan av röstningsbeslutet.

Genom programmet och serveringen vid valvenemang och genom transporter till röstningsställen skapas positiva associationer och stämningar utan att man osakligt skulle försöka påverka röstningen. För att det skall vara klart att stadgandet om röstköp inte gäller vissa allmänt utnyttjade och godtagbara försök att utöva inflytande föreslår utskottet att stadgandet skall förtydligas så att uttrycket "för att påverka" ersätts med uttrycket "för att förmå". Härvid förutsätter straffbarheten att gärningsmannen klart och tillräckligt ihärdigt försöker påverka någons röstningsbeteende på ett klandervärt sätt.

16 kap. Om brott emot offentlig myndighet och allmän ordning

19 §

I propositionen föreslås i paragrafen sådana lagtekniska ändringar som föranleds av de i paragrafen nämnda nya brottsbenämningarna eller av ändrade lagrum.

Utskottet föreslår att till paragrafen skall fogas grovt narkotikabrott. Brottet saknas i det föreslagna stadgandet eftersom straffstadgandena om narkotika behandlades av riksdagen när den föreliggande propositionen avläts till den.

21 kap. Om brott mot liv och hälsa

2 § Mord

I propositionen föreslås att kvalificeringsgrunden i fråga om dödande av en tjänsteman skall lindras. Kvalificeringsgrunden skall enbart gälla dödande av tjänsteman för att förhindra honom att upprätthålla allmän ordning och säkerhet.

Många av de sakkunniga som utskottet hörde kritiserade ändringsförslaget. Det föreslagna stadgandet skulle skydda endast de tjänstemän som har till uppgift att upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Tjänstemän som inte har sådana specialuppgifter, men som i sitt arbete kan utsättas för våld och därigenom har lika stort behov av straffrättsligt skydd skulle utan grund inte beröras av stadgandet. Dessutom är det i praktiken mycket svårt att bevisa gärningsmannens syfte, vilket stadgandet förutsätter.

Av dessa orsaker anser utskottet att den föreslagna kvalificeringsgrunden är alltför snäv och föreslår att 1 mom. 4 punkten skall få följande lydelse: "4) genom att en tjänsteman dödas, medan denne på tjänstens vägnar upprätthåller ordning eller säkerhet, eller på grund av en tjänsteåtgärd". Begreppet tjänsteman bestäms enligt 2 kap. 12 § strafflagen.

I enlighet med det gällande stadgandet nämns också dödande på grund av en tjänsteåtgärd som en grund för bedömning av gärningens grovhet. För klarhetens skull anser utskottet att detta är behövt även om dödande på grund av en tjänsteåtgärd i allmänhet kan betraktas som mord även på grundval av momentets 1 punkt.

I propositionen nämns inte egen vinning som en särskild kvalificeringsgrund. Utskottet anser att den i propositionen omfattade ståndpunkten är motiverad, eftersom egen vinning i allmänhet är förknippad med sådant berätt mod som förutsätts enligt paragrafens 1 mom. 1 punkten. Sålunda är det skäl att betrakta ett dråp som har begåtts för egen vinning som mord eftersom det baserar sig på en sådan strävan till egen fördel som innebär berätt mod.

I propositionen föreslås såsom alternativ till fängelse på livstid fängelse i tolv år. I detta skede godkänner utskottet inte förslaget även om det anser att de såsom motivering anförda ståndpunkterna är beaktansvärda. Ett alternativt straff för mord kan övervägas sedan det blivit klart hur förutsättningarna för villkorlig frihet kommer att ändras.

3 § *Dråp under förmildrande omständigheter*

I propositionen föreslås som förutsättning för tillämpning av stadgandet om dråp under förmildrande omständigheter att gärningen, bedömd som en helhet har begåtts under förmildrande omständigheter. Enligt gällande lag döms den som gjort sig skyldig till dråp enligt en straffskala som är lindrigare än normalt, om dråpet har begåtts under synnerligen förmildrande omständigheter. I propositionens motivering betonas att avsikten med att utelämna ordet "synnerligen" inte varit att ändra nuläget, varför stadgandet alltså skall tillämpas i undantagsfall.

6 § *Grov misshandel*

I propositionen föreslås vissa smärre ändringar i kvalificeringsgrunderna. Grunderna för bedömningen av grovheten skall vara desamma som i straffstadgandet om grovt rån. Stadgandet reviderades i den första fasen av strafflagens totalrevidering. Härvid preciserades regeringens proposition på förslag av lagutskottet genom att ordet "livsfara" ersattes med uttrycket "livshotande läge". Preciseringsmotiverades med att bedömningen av grovheten förutsätter en realiserad konkret följd: livshotande läge och inte endast en konkret fara. Det är konsekvent att man i fråga om grov misshandel och grovt rån i tillämpliga delar använder enhetliga kvalificeringsgrunder. Det har inte förekommit sådana olägenheter vid tillämpningen av grunden att det vore skäl att avstå från den stilisering som omfattades i den första fasen av strafflagens totalrevidering.

Utskottet godkänner den föreslagna rätt vida straffskalan som avviker från typskalan. Skalan är densamma som för närvarande och det är inte orsak att lindra den, eftersom attityden till våldsbrott är strängare än tidigare. För den vida skalan, nämligen fängelse i sex månader till fängelse i tio år talar den omständigheten att fallen av grov misshandel i fråga om grovheten kan avvika betydligt från varandra.

I detta sammanhang har utskottet också uppmärksammat debatten i Finland om frågan om det är behövligt att kriminalisera kringskärning av kvinnor som en särskild gärningsform i strafflagen. Utskottet anser att detta inte är behövligt eftersom kringskärning av kvinnor uppfyller rekvizitet för grov misshandel.

9 § *Grovt dödsvållande*

I propositionen föreslås att straffskalan för

grovt dödsvållande skall motsvara typskalan för grova brott, nämligen fängelse i fyra månader— fängelse i fyra år. Maximistraffet motiveras med att den som har gjort sig skyldig till detta brott ofta också döms för något annat brott, vilket gör det straff som skall utdömas strängare.

Det föreslagna maximistraffet har ansetts vara för lindrigt och motiveringen otillräcklig. Ett högre maximistraff har föreslagits, eftersom det i praktiken är svårt att dra en gräns mellan grovt dödsvållande och uppsåtligt grovt brott mot liv. Gärningar där gärningsmannen kan klandras lika kraftigt som den som har gjort sig skyldig till ett uppsåtligt brott mot liv har måst bedömas som grovt dödsvållande. Enligt sakkunniga borde det i gränsfall av denna typ vara möjligt att döma ut ett ungefär lika strängt straff oberoende av vilket brott som tillräknas gärningsmannen.

Utskottet finner det motiverat att straffskalorna för grovt dödsvållande och dråp delvis överlappar varandra och föreslår att maximistraffet för grovt dödsvållande höjs till fängelse i sex år.

12 § *Deltagande i slagsmål (ny)*

I propositionen ingår inte något förslag till stadgande om slagsmål. Enligt propositionens motivering kan stadgandet om deltagande i slagsmål i 21 kap. 8 § i gällande strafflag kritiseras ur principiell synvinkel eftersom det har ansetts ge uttryck för principen om s.k. objektivt överskott. Stadgandet har ansetts kunna leda till att någon bestraffas för en gärning som någon annan har begått. Ej heller anses begreppet kollektiv skuld, som stadgandet ger uttryck för, godtagbart lika litet som att stadgandet bibehålls för att minska bevisningssvårigheter.

Utskottet finner att kritiken i propositionen i och för sig är motiverad, men anser att det alltså är på sin plats att också i strafflagstiftningen ange att deltagande i ett farligt slagsmål är klandervärt. På samma sätt är det klandervärt om ett provocerat överfall riktas mot en försvarslös utomstående person. Deltagande i slagsmål skall vara straffbart om någon genom att själv bruka våld eller på annat sätt aktivt deltar i ett slagsmål trots att han hade anledning att befara att någon förorsakas en svår kroppsskada eller en allvarlig sjukdom eller att någon dödas i slagsmålet. Straffbarheten syftar till att accentuera att det är klandervärt att förorsaka sådan fara som den som deltar i ett dylikt farligt slagsmål framkallar.

Det skall också vara straffbart att delta i ett liknande överfall mot andra.

Utskottet föreslår att ett straffstadgande om deltagande i slagsmål skall fogas till 21 kap. Det nya stadgandet motsvarar i stort sett gällande stadgande om slagsmål, men kravet på deltagande i ett slagsmål eller överfall har angetts mera exakt.

Med slagsmål avses att flera personer utsätter varandra för kroppsligt våld vid samma tillfälle. Vid slagsmål är det i praktiken oftast vanligt att deltagarna består av grupper som utsätter varandra för våld, men en sådan gruppering är inte en ovillkorlig förutsättning. Överfall avser däremot en gärning där flera personer tillsammans utsätter någon annan eller några andra för våld. Antalet deltagare bör vara minst tre även om misshandel mellan några få människor endast sällan torde uppfylla förutsättningarna för slagsmål. Misshandel av annat slag bör alltjämt bedömas enligt de övriga stadgandena i kapitlet.

Straffbarheten förutsätter att gärningsmannen själv använder fysiskt våld eller genom någon annan gärning deltar i slagsmålet eller överfallet. Deltagandet kan ta sig uttryck både som direkt våld och som någon annan gärning såsom förhindrande av flykt eller möjligheterna till försvar i syfte att främja våld från någon annans sida. Om gärningsmannen endast försöker dra sig ur ett slagsmål, t.ex. sedan han mot sin vilja har dragits in i en grupp som är invecklad i ett slagsmål eller sedan han noterat att slagsmålet har blivit farligt, kan det inte anses att han deltar i slagsmålet. Inte heller den som bara försöker skilja åt de stridande parterna kan anses delta i slagsmålet.

Straffbarheten förutsätter också att någon dödas vid ett slagsmål eller överfall eller att någon avsiktligt förorsakas en svår kroppsskada eller en allvarlig sjukdom och att gärningsmannen har anledning att befara en sådan följd av slagsmålet eller överfallet. Gärningsmannen har haft anledning att befara en dylik påföljd om våldet vid slagsmålet är så kraftigt att en risk för den förutsatta allvarliga följden faktiskt har förelegat. Till detta kan många omständigheter bidra, såsom eventuell användning av vapen, en miljö som ökar faran eller att våldet riktas mot kroppsdelar som lätt tar skada, t.ex. mot huvudet.

Stadgandet ersätter inte specialstadgandena om dråp under förmildrande omständigheter, misshandel, vållande av kroppsskada eller dödsvållande. Det är fråga om ett brott som framkallar fara. Av den anledningen och med beaktande

av hur 7 kap. strafflagen påverkar maximistrafket då någon döms för flera gärningar, anser utskottet att ett maximistraf som innebär fängelse i två år är tillräckligt för deltagande i slagsmål.

14 § Utsättande (ny)

I propositionen ingår inget stadgande motsvarande det nuvarande stadgandet om utsättande, som kriminaliserar att någon uppsåtligt försätts eller lämnas i ett hjälplöst läge. Att stadgandet lämnats bort motiveras med att en gärning eller försummelse av denna typ är straffbar med stöd av de övriga stadganden som skyddar liv och hälsa eller frihet.

Om en gärning eller försummelse förorsakar en kroppsskada eller sjukdom eller allvarligt äventyrar andras liv eller hälsa torde det inte medföra några speciella problem att tillämpa de övriga stadgandena i 21 kap. Däremot är det enligt utskottets uppfattning oklart om det är möjligt att tillämpa de straffstadganden i 25 kap. strafflagen som utgör skydd för friheten.

Utskottet finner det motiverat att bibehålla ett särskilt straffstadgande om utsättande. Ett stadgande betonar skyldigheten att dra försorg om den som hamnat i ett hjälplöst läge när gärningsmannen förorsakat detta tillstånd eller om gärningsmannen på grund av sin uppgift eller ställning eller av andra orsaker är särskilt skyldig att dra försorg om den som hamnat i ett hjälplöst läge. Enligt propositionen skulle man i en del fall bli tvungen att på dylika situationer tillämpa brottsrekvisit som inte alls lämpar sig för detta, såsom stadgandet om frihetsberövande.

Utskottet föreslår att en ny 14 § om utsättande tas in i 21 kap. strafflagen.

I sak är det av utskottet föreslagna stadgandet i stort sett likadant som gällande stadgande om utsättande. Det skall emellertid inte längre göras någon skillnad mellan lindriga och grova gärningsformer. Dessutom anges kravet på framkallande av fara uttryckligen i stadgandet.

I stadgandet är det för det första fråga om att någon försätts i ett hjälplöst läge. Offret kan försättas i ett dylikt läge genom vilket som helst aktivt agerande. I detta fall är det inte någon förutsättning för straffbarhet att gärningsmannen har en särskild skyldighet att dra försorg om sitt offer.

För det andra stadgas det vara straffbart att en person som gärningsmannen är skyldig att dra försorg om lämnas i ett hjälplöst läge. Inom

straffrätten har det i allmänhet ansetts möjligt att orsaka följder genom en försummelse även om detta inte särskilt anges i brottsrekvisitet. Lämnande i hjälplöst läge är emellertid en så typisk form av utsättande att det inte är skäl att lämna straffbarheten beroende enbart av tolkning.

För att det skall vara straffbart att lämna någon i ett hjälplöst läge måste gärningsmannen vara skyldig att dra försorg om sitt offer. Enligt straffrättens allmänna principer kan en sådan skyldighet föräledas bl.a. av familjeförhållanden, av att någon åtagit sig en uppgift, arbetsuppgifter eller gärningsmannens tidigare agerande.

I stadgandet anges inte närmare vad som avses med hjälplöst läge. Hjälplösheten kan vara beroende t.ex. av offrets ålder eller hälsotillstånd, men också av yttre omständigheter. För klarheten skall föreslås utskottet att det uttryckligen skall anges i lagen att straffbarhet förutsätter äventyrande av objektets liv eller hälsa.

Utskottet anser att det nuvarande maximistraffet för utsättande är onödigt strängt och föreslår därför att straffskalan skall inbegripa böter eller fängelse i högst två år. Skalan är densamma som vid framkallande av fara, där det förutsätts att någons liv allvarligt äventyras uppsåtligen eller genom grov oaktsamhet. Vid utsättande kan faran vara mindre allvarlig, men brottet bör vara uppsåtligt.

17 § Åtgärdseftergift (ny)

Enligt gällande lag är misshandel och lindrig misshandel i regel målsägandebrott. De hör under allmänt åtal till exempel när de begåtts på en offentlig plats. Regeringen föreslår att detta konstlade och i praktiken problematiska undantagsstadgande skall slopas. Enligt förslaget hör misshandel alltid under allmänt åtal och lindrig misshandel är alltid ett målsägandebrott, om offret har fyllt femton år. Förslaget att misshandel i sin helhet skall höra under allmänt åtal motiveras med att förövaren speciellt vid nära personliga relationer kan utöva påtryckning på offret att avstå från att väcka åtal.

I samband med första fasen av totalreformen av strafflagen ställde sig utskottet positivt till en försiktig utvidgning av begreppet målsägandebrott. Mindre brott kunde så långt som möjligt vara målsägandebrott som parterna sinsemellan kan göra upp om. I så fall gäller det dock att se till att ingendera parten utnyttjar sin ställning för att

utöva påtryckning på den andra med ett oskäligt slutresultat som följd.

Utskottet anser att målsäganden bör få besluta om att väcka åtal för lindrig misshandel på det sätt som föreslås i regeringens proposition. Straffstadgandet om lindrig misshandel avser att skydda individens kroppsliga integritet och därför spelar det ingen roll i detta sammanhang om brottet äger rum på en enskild eller offentlig plats.

Att grundformen för misshandel utan undantag föreslås höra under allmänt åtal ser utskottet däremot som en alldeles för schematisk lösning. Strävan att skydda offret mot påtryckning från gärningsmannens sida får inte leda till att målsägandens åsikt inte tillmäts någon som helst betydelse vid åtalsprövningen. Utskottet anser att misshandel i princip bör höra under allmänt åtal, eftersom detta underlättar offrets situation, tiden för åtalspreskription inte förkortas och polisens skyldighet att inleda förundersökning av brottet preciseras.

Utskottet föreslår att 21 kap. kompletteras med en ny 17 § Åtgärdseftergift, som tillåter allmänna åklagaren att låta bli att väcka åtal för misshandel, om målsäganden önskar det. Prövningsrätten gäller bara misshandel enligt 5 §. Åtgärdseftergift är möjlig på det villkor att målsäganden fritt och efter noggrant övervägande begär att åtal för misshandel av honom inte skall väckas. Målsäganden skall fatta sitt beslut frivilligt utan någon som helst påtryckning och fullt medveten om de juridiska konsekvenserna av beslutet. Men allmänna åklagaren skall också i detta fall väcka åtal om en viktig allmän eller enskild fördel kräver det.

25 kap. Om brott mot friheten

5 § Egenmäktigt omhändertagande av barn (ny)

I regeringens proposition finns inget särskilt stadgande om olovligt omhändertagande av barn. Flera av de sakkunniga som utskottet har hört föreslår ett fristående stadgande om detta i överensstämmelse med strafflagsprojektets förslag (justitieministeriets lagberedningsavdelnings publikationer 1/1989).

Stadgandet har ansetts behövt eftersom personer inom barnets närmaste krets i annat fall skulle dömas enligt de allmänna straffstadgandena om frihetsberövande, om de egenmäktigt rättsgestaltar ett vårdnadsförhållande. Straff-

skalorna för dessa brott är möjligen alldeles för stränga för gärningar av detta slag, som ofta anknyter till vårdnadstvist mellan föräldrarna.

Enligt den princip som regeringen slår fast i sin proposition skall ett barns och en vuxens frihet skyddas på samma sätt i straffrättsligt hänseende. Ett särskilt stadgande om egenmäktigt omhändertagande av barn står inte i strid med denna utgångspunkt. Utskottet föreslår därför som en ny 5 § i 25 kap. ett straffstadgande om egenmäktigt omhändertagande av barn.

Specialstadgandet skyddar barnet för orätmätiga ändringar i ett faktiskt vårdnadsförhållande. Det föreslagna rekvisitet förutsätter att ett barn egenmäktigt omhändertas från den som de facto omhänderhar barnet. Om däremot t.ex. ett barn som fyllt 12 år självt flyttar eller vill stanna hos den förälder som bara har umgängesrätt med barnet, handlar föräldern inte egenmäktigt när han låter barnet stanna hos sig och bo hos sig.

Omhänderhavande avser ett långvarigare förhållande än bara ett besök eller tillfällig omvårdnad. Ett barn omhänderhas till exempel inte av den förälder som det tillbringar ett veckoslut hos enligt avtalad umgängesrätt. Om föräldern hindrar barnet från att återvända till vårdnadshavaren genom att resa t.ex. utomlands med barnet omhändertar han barnet på det sätt som avses i rekvisitet. Men om ett besök med stöd av umgängesrätten har varat flera veckor, handlar barnets vårdnadshavare på ett sätt som enligt stadgandet anses straffbart, om han egenmäktigt hämtar barnet.

Om ett barn omhänderhas av båda föräldrarna och den ena föräldern lämnar det gemensamma hushållet och egenmäktigt för barnet med sig och därigenom hindrar den andra föräldern från att delta i vårdnaden av barnet, gör han eventuellt sig skyldig till det slag av egenmäktigt omhändertagande som avses i rekvisitet.

Stadgandet gäller ett barns föräldrar, fosterföräldrar, vårdnadshavare och personer som står barnet nära. Fosterföräldrar nämns av den anledningen att de i motsats till adoptivföräldrar inte har tillerkänts vårdnaden men kan ha ett mycket nära förhållande till barnet. Personer som står nära barnet är till exempel far- eller morföräldrarna. Släktskap är inte i sig en avgörande faktor för bedömningen av förhållandet till ett barn och den som omhänderhar barnet, utan förhållandets faktiska innehåll och betydelse för barnet.

Stadgandet gäller bara omhändertagande av barn som inte fyllt 16 år. På omhändertagande av

äldre barn än så är det inte behövt att tillämpa stadganden som skiljer sig från det som stadgas om vuxna. Denna föreslagna åldersgräns svarar mot bestämmelsen i artikel 4 i Haagkonventionen från 1980 om internationella bortföranden och kvarhållanden av barn. Enligt denna bestämmelse upphör konventionen att tillämpas när ett barn fyller 16 år.

Det föreslagna straffstadgandet är ett specialstadgande som gäller egenmäktigt rättsgestaltning av ett vårdnadsförhållande från någons sida som står nära barnet. Det kan åsidosätta det som stadgas till exempel om frihetsberövande, olaga tvång och egenhandsrätt. Om ett barn bortförs till en helt främmande omgivning eller om barnets frihet begränsas till ett minimum eller om det till exempel fjättras för att gärningen skall kunna verkställas åsidosätter specialstadgandet om omhändertagande inte stadgandena om frihetsberövande i strafflagen.

Med stöd av det ovan anförda föreslår utskottet att 25 kap. strafflagen kompletteras med en ny 5 § Egenmäktigt omhändertagande av barn.

6 (5) § Frihetsberövande av oaktsamhet

I 1 mom. ställs som villkor att gärningen inte skall vara ringa med beaktande av den olägenhet eller den skada den medför. För tillämpningen av 2 mom. ställs inget liknande villkor, utan också ett mycket kortvarigt frihetsberövande kan uppfylla brottsrekvisitet.

En åtskillnad av detta slag är inte motiverad. Enligt 2 mom. bestraffas till exempel medborgare som i god tro ger den allmänna rätten att gripa en alltför vidlyftig tolkning. Gärningen är inte särskilt klandervärd och inte heller straffhot kan motiveras, om gärningen inte medför någon större skada. Utskottet föreslår därför att 2 mom. i linje med 1 mom. kompletteras med uttrycket "om gärningen inte med beaktande av den olägenhet eller den skada den medfört är ringa".

7 (6) § Olaga hot

Regeringen föreslår att det strängaste straffet för olaga hot skall sänkas från fängelse i två år till fängelse i ett år med motiveringen att det inte behöver stadgas om ett strängare straff för ett brott som inte går utöver hot. Utskottet menar att det vid olaga hot kan vara fråga om så grova gärningar att det inte är motiverat att göra det nuvarande maximistraffet lindrigare. Utskottet

föreslår att maximistraflet för olaga hot höjs till fängelse i två år.

8 (7) § Olaga tvång

Regeringen föreslår att det strängaste straffet för olaga tvång skall sänkas från fängelse i två år till fängelse i ett år. Strängare straff har inte ansetts behövligt eftersom straffstadgandet åsidosätts om det stadgas om ett strängare straff i någon annan lag.

Trots att stadgandet är subsidiärt godtar utskottet inte att det strängaste straffet görs lindrigare. Svårigheten med att välja straffskala beror på att brottsrekvisitet är mycket generellt och innebär att gärningar av högst varierande grovhet bedöms enligt samma stadgande. De olagliga tvångsåtgärderna, de eftersträvade målen och konsekvenserna kan variera betydligt till sin grovhet och skadlighet. Strafflagsreformen har haft som mål att gradera gärningar av varierande allvarlighetsgrad i olika grovhetskategorier. Det är uppenbarligen omöjligt att bestämma en särskild, tillräckligt exakt form för grov gärning när det gäller olaga tvång.

På dessa grunder föreslår utskottet att maximistraflet för olaga tvång höjs till fängelse i högst två år.

9 (8) § Åtalsrätt

Regeringen föreslår att frihetsberövande av oaktsamhet, olaga tvång och olaga hot i regel skall vara målsägandebrott. Utskottet har ovan påpekat att det vid olaga tvång och olaga hot kan vara fråga om ett mycket grovt brott. Utskottet föreslår därför att allmänna åklagaren skall ha rätt att väcka åtal för de brott som nämns i stadgandet, om en ytterst viktig allmän fördel kräver att åtal väcks.

Vidare föreslår utskottet att paragrafen kompletteras med ett nytt 2 mom. I detta moment förbjuds allmänna åklagaren att väcka åtal för egenmäktigt omhändertagande av barn, om detta skulle strida mot barnets fördel. För utredning av barnets intresse förpliktas åklagaren dessutom att höra socialnämnden i den kommun där barnet är bosatt eller där barnet vistas eller som annars uppenbart har de bästa uppgifterna om barnet. I praktiken är det vanligtvis socialnämnden i barnets hemkommun som har de bästa uppgifterna om barnet, men till exempel i det fall att barnet länge har vistats utomlands eller nyligen bytt boningsort, kan socialnämnden i någon

annan kommun ha de bästa förutsättningarna att bedöma barnets bästa.

34 kap. Om allmänfarliga brott

1 § Sabotage

Regeringen konstaterar i motiveringen till sin proposition att stadgandet om sabotage skall ersätta gällande stadganden om mordbrand, sprängning och åstadkommande av översvämning. Med hänsyn till att stadgandets formulering i hög grad skiljer sig från gällande, mycket detaljerade men samtidigt något ålderdomliga beskrivning av tillämpningsområdet, kan det visa sig svårt att tolka stadgandet om sabotage.

Utskottet accepterar den grundläggande tanken att också stadganden om allmänfarliga brott skall innehålla en något generellare beskrivning av vilka gärningar som är straffbara. Utskottet uppmärksammar dock den risken att stadgandet om sabotage kan komma att tolkas alltför snävt och att det därigenom uppkommer uppenbara luckor vad gäller straffbarheten.

Inte minst gäller detta karakteriseringen av allmän fara i propositionens motivering. Den kan eventuellt inskränka tillämpningsområdet för sabotagestadgandet mer än vad regeringen uppenbarligen avsett enligt motiveringen. Om villkoret för allmän fara rätlinjigt anses förutsätta att en till storleken eller andra egenskaper odefinierad och på förhand icke avgränsad folkhop utsätts för fara, kan det hända att något av villkoren inte uppfylls vid en gärning, som stadgandet alldeles uppenbart avses bli tillämpat på och som det också enligt utskottets uppfattning bör tillämpas på. Också definitionen på hur många människor som avses med en mängd människor kan resultera i en tolkning som inte svarar mot stadgandets syfte.

I praktiken har problemet oftast att göra med antändning av en bostad som det bor människor i. Om det anses att några få människor inte kan betraktas som en mängd människor kunde stadgandet inte ofta tillämpas på antändning av en liten bostadsbyggnad. Likaså kan en schematisk bedömning av allmän fara på grund av att objektet är odefinierat och oavgränsat leda till en tolkning som står i strid med propositionens syfte. Det kan finnas exakta uppgifter till exempel om antalet personer som utsätts för fara ombord på ett fartyg, men denna omständighet kan inte ensam hindra att stadgandet tillämpas.

Utskottet menar att kravet på allmän fara bör tolkas så att till exempel antändning av en bebodd byggnad i princip hör till tillämpningsområdet för sabotagestadgandet. Även om bara ett fåtal personer utsätts för fara kan det vara fråga om en typisk gärning som orsakar fara på det sätt som avses i stadgandet. Det avgörande är inte heller om gärningsmannen på förhand visste hur många personer det gällde.

Uttrycket "är ägnad" bör enligt utskottets uppfattning närmast avse att tillämpningen av stadgandet inte kräver att ett antal människor verkligen hade varit i fara. Det är sabotage att till exempel antända en familjs bostad även om familjen inte just då råkar vara hemma. Stadgandet kan inte tillämpas, om gärningsmannen först noggrant hade förvissat sig om att ingen utsätts för fara.

För att 2 mom. skall kunna tillämpas måste det vara fråga om obehörigt ingrepp i ett produktions-, distributions- eller datasystems funktion. I motiveringen påpekas att villkoret i princip utesluter att sabotagestadgandet kan tillämpas på arbetskonflikter och organisationsåtgärder, även om de kan sätta samhälleligt viktiga funktioner på spel. Med tanke på tillämpningen av stadgandet är orättmätighet ett viktigt begrepp som det inte har gått att definiera exakt i samband med andra brott heller. Till exempel enligt arbets- eller tjänstekollektivavtalsystemet är en olaglig strejk inte orättmätig i den bemärkelse som avses i stadgandet.

4 § Äventyrande av andras hälsa

Som äventyrande av andras hälsa bestraffas vissa gärningar som är ägnade att förorsaka allmän fara för liv eller hälsa. Fara för hälsan kan förorsakas på tre sätt som anges i 1 mom. 1—3 punkten. Momentets 3 punkt gäller användning av strålkälla, kärnämne och kärnavfall och verksamhet i strid med kärnenergilagen.

En del sakkunniga som utskottet har hört har kritiserat det faktum att straffstadgandena med hot om fängelsestraff i strålskyddslagen och kärnenergilagen har upphävts och att de har koncentrerats till de generella straffstadgandena i strafflagen. Utskottet har i sin allmänna motivering behandlat principerna vid totalreformen av strafflagen mer ingående. Utskottet menar att det inte är skäl att avstå från dem i samband med kärnenergi- och kärnladdnings- eller strålningsbrott heller.

Utskottet föreslår att 3 punkten för klarhetens

skull delas upp i en 3 punkt och en 4 punkt och att lydelsen ändras enligt följande:

"3) använder en strålkälla i strid med strålskyddslagen (591/91) eller

4) använder ett kärnämne eller kärnavfall eller vid användning av kärnenergi handlar i strid med kärnenergilagen (990/87)".

38 kap. Om informations- och kommunikationsbrott

1 § Sekretessbrott av enskild

Utskottet anser att orden "av enskild" i paragrafrubriken är vilseledande och föreslår därför att de stryks. Om paragrafrubriken ändras måste också 40 kap. 5 § strafflagen ändras, eftersom två olika brott i annat fall får samma benämning.

2 § Sekretessförseelse

Utskottet föreslår att orden "av enskild" stryks på grund av att rubriken för 1 § ändras.

3 § Kränkning av kommunikationshemlighet

Som kränkning av kommunikationshemligheten bestraffas ett antal gärningar som riktar sig mot sekretessen i medborgarnas kommunikationer. Stadgandet avser att skydda brevhemligheten och elektroniskt upptagna meddelanden, muntlig kommunikation samt telefon- och telegrafhemligheten och telehemlighet av annat slag. Skada på eller förstöring av ett brev eller något annat meddelande kan komma att bedömas som störande av post- och teletrafik eller med stöd av gällande stadganden om skadegörelse.

Trafikministeriet befarar att om straffbarheten utsträcks till förvärv av identifikationsuppgifterna om ett telemeddelande kan det innebära en väsentlig förändring i användningen av nuvarande telefonväxlar. Teleterminalutrustningen är ofta försedd med en facilitet som registrerar via växeln utgående samtal för uppföljning och specificering av telefonräkningen. Gällande lagstiftning hindrar inte att teleterminalutrustning av detta slag används. De är allmänt accepterade i Europa. Genom revideringen av teleglagen (676/92) infördes typgodkännande enligt Europeiska gemenskapernas direktiv (91/263/EEG).

Regeringen framhåller i sin motivering att telefonsekretessen enligt regeringsformen inbegriper samtalsbeställarens och mottagarens telefon-

nummer och identitet samt samtalets tidpunkt och längd. Straffbarheten vid brott mot telefonsekretessen bör klart och tydligt utsträckas till olaga inhämtande av dessa uppgifter. Det är dock inte meningen att genom strafflagen ingripa i de nuvarande telefoncentralernas strukturella egenskaper, vilket också stadgandets motivering tyder på. Utskottet anser att sådant förvärv av uppgifter som bygger på riktig användning av apparatur som godkänns i telelagstiftningen inte är sådan olaga anskaffning av uppgifter som avses i stadgandet. Om telelagstiftningen i framtiden ställer nya krav på teleutrustningens registreringsegenskaper skall stadgandet tillämpas i enlighet med dessa krav.

6 § Grovt störande av post- och teletrafik

Utskottet föreslår att 1 punkten för klarhetens skull kompletteras med uttrycket "kabelsändningsverksamhet enligt kabelsändningslagen (307/87)".

8 § Dataintrång

I subsidiaritetsklausulen i 4 mom. sägs att paragrafen endast tillämpas på gärningar för vilka inte stadgas strängare eller lika strängt straff på något annat ställe i lag.

Utskottet påpekar att motiveringen till momentet är oriktig till den del den gäller dataintrångsstadgandets subsidiaritet i förhållande till försök till olovlig användning. De strängaste straffen för dataintrång och olovlig användning är lika stora. Att brottet stannar vid ett försök är en allmän straffsättningsgrund, vilket betyder att straffet för dataintrång är strängare än straffet för försök till olovlig användning.

9 § Personregisterbrott

I propositionens motivering konstateras att gärningsmannen vid ett personregisterbrott alltid är den registeransvarige eller en företrädare för denne. Utskottet anser att detta ställningstagande i motiveringen är alldeles för ovillkorligt och att det begränsar stadgandets tillämpningsområde, eftersom även andra personer kan vara med om att föra ett register.

10 § Åtalsrätt

Enligt 1 och 2 mom. är ett sekretessbrott och en

sekretessförseelse i regel målsägandebrott, om de gäller en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden eller näringsverksamhet.

Stadgandena är i princip motiverade, eftersom den kränkte i dessa fall vanligen bäst kan bedöma behovet och konsekvenserna av en rättegång. Utskottet menar dock att allmänna åklagaren bör ha åtalsrätt om en synnerligen viktig allmän fördel kräver att åtal väcks. Det kan vara befogat att väcka åtal till exempel vid brott mot sekretessplikten för personregister, vid kränkning av flera personers integritet eller när gärningen gäller känsliga uppgifter. För en utvidgad åtalsrätt för allmänna åklagaren talar också det faktum att sekretessbrott inte längre i samma grad som förut betraktas som tjänstebrott, som hör under allmänt åtal, när funktioner har bolagiserats eller privatiserats. Utskottet föreslår därför att 1 och 2 mom. ändras så att ett brott hör under allmänt åtal när gärningsmannen är anställd hos en inrättning som utövar post- eller televerksamhet.

Enligt 3 mom. skall domstolen vid behandling av de brott som räknas upp i momentet bereda dataombudsmannen tillfälle att bli hörd. Utskottet föreslår att skyldigheten att höra dataombudsmannen skall utsträckas till att gälla kränkning och grov kränkning av kommunikationshemligheten. En utvidgning är nödvändig för subsidiaritetsstadgandet om dataintrång inte skall utesluta dataombudsmannens rätt till talan när det gäller gärningar som uppfyller rekvisitet för flera data- och kommunikationsbrott.

40 kap. Om tjänstebrott och brott som begås av offentligt anställda arbetstagare

5 § Brott mot tystnadsplikt och brott mot tystnadsplikt av oaktsamhet (ny)

Utskottet har ovan föreslagit att rubriken för 38 kap. 1 § ändras till sekretessbrott. Av den anledningen bör rubriken för denna paragraf och benämningarna på de brott som det stadgas om i den ändras. Utskottet föreslår "Brott mot tjänstehemlighet" som ny benämning för sekretessbrott och "Brott mot tjänstehemlighet av oaktsamhet" som benämning för brott mot tystnadsplikt av oaktsamhet. I överensstämmelse med detta föreslås paragrafrubriken bli ändrad till "Brott mot tjänstehemlighet och brott mot tjänstehemlighet av oaktsamhet".

44 kap. Om brott emot föreskrift till skydd för lif, helse eller egendomen

9 § (ny)

Statsjärnvägarna (SJ) ombildas till aktiebolag räknat från den 1 juli 1995 (20/95). SJ:s personal övergår i aktiebolagets eller den planerade banförvaltningscentralens tjänst. Efter detta står SJ:s personal inte längre i något som helst avseende i tjänsteförhållande till staten och lyder således inte heller under det som stadgas om tjänstebrott, om inte deras uppgifter är förknippade med utövning av offentlig makt. I föreslagna 34 kap. strafflagen ingår inget straffstadgande om framkallande av fara i järnvägstrafik som svarar mot gällande 9 § 3 mom. Dessa två ändringar leder tillsammans till att det inte längre finns något sådant straffstadgande i lagen som gör det möjligt att bedöma om SJ:s personal av oaktsamhet har gjort sig skyldig till en gärning eller en försummelse som medför fara för järnvägstrafiken. I samband med strafflagsreformen föreslogs i stadgandena om trafikbrott ett allmänt stadgande om äventyrande av trafiksäkerheten, som också skall omfatta äventyrande av säkerheten i spårvägstrafiken (justitieministeriets lagberedningsavdelnings publikation 4/1994). Ett förslag av detta slag kan dock genomföras tidigast under 1996.

Det bör finnas ett straffstadgande om äventyrande av säkerheten i järnvägstrafiken redan innan trafikbrottsreformen träder i kraft. Det finns ett behov speciellt inom tågtrafiken. Äventyrande av säkerheten i annan spårvägstrafik kan redan nu tillräckligt väl bedömas bland annat med stöd av stadgandena om äventyrande av trafiksäkerheten och förorsakande av kroppsskada. Utskottet föreslår därför att 44 kap. 9 § kompletteras med ett nytt 2 mom. om detta.

Det nya stadgandet gäller både framförande av tåg och medverkan i andra uppgifter som väsentligt inverkar på tågsäkerheten både ombord på tåget eller utanför det. Andra uppgifter som väsentligt inverkar på tågsäkerheten är t.ex. spaning som även ett lokförarbiträde svarar för eller tågklararens skyldighet att säkra fri passage på en trafikplats eller bangård. På denna grund jämförs till exempel en tågklarare och de som ingår i lokbesättningen med lokföraren när de har hand om en anvisad uppgift som inverkar på tågsäkerheten.

Med tåg avses i stadgandet en kombination av antingen passagerarvagnar, godsvagnar och ett

lok, men också någondera delen för sig. Även ett metrotåg är ett tåg enligt stadgandet. Stadgandet tillämpas också på service och reparation samt till exempel på i banarbete utnyttjade byggnads- och arbetsmaskiner som framförs på skenor och därför kan jämföras med tåg. Däremot är en dressin inte längre en anordning som kan jämföras med ett tåg enligt stadgandet.

”Föreskrifter om tågsäkerheten” i stadgandet består av Statsjärnvägarnas tågsäkerhetsstadga, förpliktande bestämmelser i tillämpningsanvisningarna för denna stadga, tekniska föreskrifter i anknötning till tågsäkerhetsstadgan och lokala säkerhetsföreskrifter (för trafikplatsen, bangården eller säkerhetsanordning). I dessa föreskrifter och förpliktande anvisningar om tågsäkerheten ingår till exempel regler för tågets färdväg och säkerhetsåtgärder i anknötning till den samt lokmaskapets spaningskyldighet.

Tågsäkerhetsföreskrifterna har uppgjorts för Statsjärnvägarnas egen trafik, men genom särskilda avtal med SJ har de satts i kraft också inom annan bantrafik. Således är s.k. rangeringsarbete, dvs. trafik inom industriområden och på andra privata banor och kommersiell turisttrafik också trafik som avses i stadgandet. Det är möjligt att även andra trafikföretagare än SJ i framtiden kommer att idka spårtrafik i större utsträckning än nu. Brott mot ovan nämnda eller motsvarande regler inom detta slag av trafik föreslås vara straffbara på samma sätt.

Det föreslagna nya stadgandet förutsätter precis som gällande 34 kap. 9 § 3 mom. strafflagen framkallande av fara för annans liv, hälsa eller egendom. Straffskalan är densamma som i gällande lag.

47 kap. Om arbetsbrott

1 § Arbetarskyddsbrott

Utskottet föreslår en sådan precisering i 1 mom. 2 punkten att ordet ”arbetarskydds-föreskrifterna” också används där det i propositionen bara står ”föreskrifterna”.

Enligt hänvisningsstadgandet i 2 mom. stadgas om straff för dödsvållande, vållande av personskada och framkallande av fara i 21 kap. 8—12 §§ strafflagen. Enligt motiveringen är stadgandet ett rent hänvisningsstadgande som avser att påminna om att de stadganden i 21 kap. strafflagen som nämns i momentet också kan tillämpas vid brott mot arbetarskyddsstadganden. Till-

lämpningen av 21 kap. strafflagen och arbetarskyddsstadgandena kommer enligt vissa bedömningar till största delen att vara oförändrad.

Enligt regeringens proposition kommer förhållandet mellan framkallande av fara och arbetarskyddsstadgandet dock att förändras, eftersom subsidiaritetsklausulen i 21 kap. 12 § skiljer sig från den gällande. Det är klart att den föreslagna subsidiaritetsklausulen om framkallande av fara medger utdömning av straff både för framkallande av fara och för arbetarskyddsbrott. En inskränkande faktor på denna punkt är de allmänna lagkonkurrensläroarna, som det inte stadgas om i strafflagen.

En del sakkunniga som utskottet hört var sams om hur stadgandena i 21 kap. strafflagen och arbetarskyddsstadgandena bör tillämpas i förhållande till varandra. Utskottet anser att lagkonkurrensfrågorna i detta sammanhang bör avgöras enligt rättspraxis. Om det uppstår betydande missförhållanden i tillämpningen av stadgandena kan deras inbördes förhållande senare klarläggas genom precisering av subsidiaritetsklausulen eller eventuellt genom ett generellt stadgande om konkurrens.

2 § *Arbetstidsbrott*

I regeringens proposition ingår en subsidiaritetsklausul som förutsätter en stränghetsjämförelse. Motiveringen till stadgandet är oriktig eftersom förfalskning av arbetstids- eller semesterbokföringen inte kan bedömas som bokföringsbrott enligt 30 kap. 9 § strafflagen eller som bokföringsbrott av oaktsamhet enligt 10 §. Av denna orsak föreslår utskottet att subsidiaritetsklausulen stryks.

4 § *Kränkning av arbetstagarrepresentants rättigheter*

Av det föreslagna stadgandet framgår inte att det ej gäller brott mot procedurstadganden i anknäring till avslutande av ett arbetsförhållande eller permittering. Denna avgränsning nämns i motiveringen. För precisering av stadgandet föreslår utskottet att ordet "orättmätigt" ersätts med det mera exakta uttrycket "utan grund som stadgas i lag eller bestäms i ett arbets- eller tjänstekollektivavtal". Därigenom kommer stadgandet att omfatta procedurstadgandena om uppsägning av förtroendemän i avtal om uppsägningsskydd och lagen om arbetsavtal i och med att de är en del av uppsägningsgrunden.

Det föreslagna stadgandet skyddar arbetstagarrepresentanterna för uppsägning, avskedande av annat slag och permittering. Utskottet föreslår att stadgandet kompletteras med ändring av arbetsförhållandet till en deltidsanställning, vilket kan få ekonomiska konsekvenser av samma slag som permittering eller upphörande av ett arbets- eller anställningsförhållande.

Stadgandet avser att garantera ett visst fortbestånd i arbetstagarrepresentanternas ställning. Ur denna synvinkel sett spelar det inte någon större roll om representanten avskedades genom uppsägning eller hävning av arbetsförhållandet. Därför lämpar sig stadgandet till exempel inte i situationer där ett arbetsförhållande hävs på en grund som inte är en hävningsgrund men nog en tillräcklig grund för uppsägning.

En del av de sakkunniga som hördes i utskottet kritiserade sättet att avgränsa kretsen av personer som skyddas av stadgandet och ansåg att suppleanternas ställning var tvetydig. Förslaget följer principen om att straffstadgandena i strafflagen bara bör omfatta kärnan av det som kan anses vara skadligt beteende. Enligt utskottets uppfattning spelar de arbetstagarrepresentanter som skall skyddas genom stadgandet i praktiken en mycket större roll än andra arbetstagarrepresentanter. Utöver förtroendemän täcker det föreslagna stadgandet bara förtroendemannasuppleanter när de har hand om förtroendemännens uppgifter.

5 § *Kränkning av arbetstagarrepresentants organisationsfrihet*

Paragrafen och dess motivering är oklart formulerade i propositionen på den punkten om det är straffbart eller inte att tvinga en arbetstagarrepresentant att gå med i en förening. Utskottet föreslår att stadgandet skall preciseras genom att det kompletteras med orden "ansluta sig eller". Vidare påpekar utskottet att motiveringen till 3 mom. är vilseledande till den del den ger en sådan uppfattning att försök enligt 2 mom. inte är straffbart.

6 § *Arbetsförmedlingsbrott*

Arbetspolitiska utskottet föreslår i sitt utlåtande att stadgandet om arbetsförmedlingsbrott skall ändras i överensstämmelse med de ändrade stadgandena i den nya lagen om arbetskraftsservice (1005/93) och lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden (1035/93). Lagutskottet föreslår

att paragrafen ändras i enlighet med arbetspolitiska utskottets förslag.

7 § Ansvarsfördelning

Enligt stadgandet om ansvarsfördelning döms till straff för en arbetsgivares eller dennes företrädares förfarande som är belagt med straff enligt detta kapitel den som genom gärningen eller försummelsen skall anses ha brutit mot sina förpliktelser.

I det föreslagna stadgandet räknas de faktorer upp som skall beaktas vid bedömning av ansvaret. Ansvarsfördelningen föreslås inte grunda sig på berörda persons ställning. Enligt arbetspolitiska utskottets uppfattning kunde det göra paragrafen tydligare om den kompletterades med denna omständighet. Arbetspolitiska utskottet understryker att en persons formella ställning och faktiska uppgifter inte nödvändigtvis svarar mot hans befogenheter. Det avgörande för ansvarsfördelningen är i så fall de faktiska makt- och ansvarsrelationerna. Lagutskottet omfattar arbetspolitiska utskottets åsikt och föreslår att stadgandet förtydligas genom att det kompletteras med orden "dennes ställning".

Arbetspolitiska utskottet påpekar att grunden för ansvarsfördelningen, dvs. hur klart uppgifterna och befogenheterna har definierats, styr tolkningen i två riktningar. Ansvaret kan delegeras till en lägre nivå i organisationen genom att uppgifter och befogenheter klart slås fast. Ansvaret står kvar på högre nivå i organisationen, om uppgifterna har definierats oklart och befogenheterna är otillräckliga. Lagutskottet anser att yrkeskompetens i detta sammanhang är en minst lika mängtydlig ansvarsgrund. Utskottet föreslår därför att orden "klart" och "yrkeskompetens" skall strykas i paragrafen.

Vidare föreslår utskottet en språklig korrigering i stadgandet, som innebär att uttrycket "den som genom gärningen eller försummelsen skall anses ha brutit mot sina förpliktelser" ersätts med uttrycket "den mot vars förpliktelser gärningen eller försummelsen strider."

8 § Definitioner

I paragrafen definieras de centrala begreppen i kapitlet om arbetsbrott.

Utskottet menar att definitionen på arbetsgivare är alltför snäv eftersom den inte täcker arbetsgivarens ansvar i en koncern och inte heller delat arbetsgivaransvar. Utskottet föreslår att 1

mom. 1 punkten kompletteras med "samt den som faktiskt utövar den beslutanderätt som hör till arbetsgivaren".

Regeringen avser inte att arbetstagarens skyldighet att värna sin egen säkerhet skall stadgas vara straffbar. Av lydelsen i 1 mom. 4 punkten följer dock att straffhotet gäller ensamföretagare på en byggnadsarbetsplats enligt 6 § 4 mom. lagen om skydd i arbete (509/93) och arbetsgivare som personligen deltar i byggnadsarbetet. Utskottet föreslår därför att 1 mom. 4 punkten kompletteras med "och som skall iakttas i syfte att skydda andra".

I samband med utskottsbehandlingen framgick det att uttrycket "någon annan lag om arbetarskydd" i 1 mom. 4 punkten inte täcker lagen om företagshälsovård. Meningen är att brott mot vissa stadganden i denna lag skall kunna bestraffas som arbetarskyddsbrott. Utskottet föreslår att 4 punkten kompletteras så att där också nämns lagen om företagshälsovård.

48 kap. Om miljöbrott

1 § Miljöförstöring

Efter det regeringen avlät sin proposition har lagen om avfallshantering (673/78) upphävts genom avfallslagen (1072/93). Därför bör 1 mom. 2 och 3 punkten ändras så att de svarar mot avfallslagen. Utskottet föreslår att 2 punkten kompletteras med de nya gärningsformerna transportera, behandla eller förvara ett ämne, ett fabrikat eller en produkt.

Miljöutskottet påpekar i sitt utlåtande att lydelsen i 2 punkten inte täcker brott mot allmänna föreskrifter som utfärdats med stöd av 9 § 1 mom. 6 punkten luftvårdslagen, trots att det enligt motiveringen var meningen. Dessa föreskrifter gäller användning av en anläggning, medan det föreslagna stadgandet i strafflagen bara nämner användning av ett ämne, ett fabrikat eller en produkt i strid med en allmän föreskrift. Lagutskottet föreslår i enlighet med miljöutskottets utlåtande att 2 punkten kompletteras med användning av en anläggning.

Paragrafens 1 mom. 3 punkt gäller införsel av avfall i strid med föreskrifterna. Stadgandena om internationell transitering av avfall har ändrats två gånger efter det regeringen avlät sin proposition. Utskottet föreslår därför att 3 punkten ändras i överensstämmelse med gällande stadganden i avfallslagen. Vidare föreslår utskottet att försök

till brott enligt denna punkt skall bestraffas. Straffbarheten för försök inskränks till att gälla bara 1 mom. 3 punkten, eftersom de övriga gärningarna i 1 och 2 mom. uppfyller rekvisitet på ett så tidigt stadium att det inte finns något behov att bestraffa försök.

I 1 mom. ställs som villkor att en miljöförstörande gärning skall vara ägnad att förorsaka fara för att miljön förorenas eller nedskräpas eller fara för hälsan. Utskottet föreslår att villkoret skall vara att "gärningen är ägnad att förorena eller nedskräpa miljön eller förorsaka fara för hälsan".

Gärningen i 2 mom. är straffbar om den är ägnad att medföra fara för att miljön försämrans. Miljöutskottet anser att uttrycket är tvetydigt och okänt i nuvarande lagstiftning. Lagutskottet föreslår för att tolkningssvårigheter skall undvikas att 2 mom. ändras i enlighet med miljöutskottets förslag så att det lyder: "så allvarliga förändringar att de kan jämföras med förorening av miljön".

2 § Grov miljöförstöring

Enligt 1 punkten är miljöförstöringen grov om den skada eller fara för skada som vållats miljön eller hälsan är synnerligen stor med beaktande av den orsakade eller hotande skadans långvarighet, omfattning och andra omständigheter.

Denna formulering ger den uppfattningen att alla tre villkor skall uppfyllas samtidigt. Utskottet menar inte att detta kan ha varit avsikten. Därför föreslår det att slutet av 1 punkten omformuleras till "långvarighet, omfattning eller andra omständigheter".

Regeringen föreslår inte att försök till grov miljöförstöring skall vara straffbart. Utskottet föreslår ovan att försök till miljöförstöring skall vara straffbart vad gäller 1 § 1 mom. 3 punkten. För konsekvensens skull föreslår utskottet att paragrafen kompletteras med ett nytt 2 mom. om att försök till grov miljöförstöring skall vara straffbart i lika hög grad som försök till gärningens grundform.

3 § Miljöförseelse

Enligt paragrafen bör miljöförstöringens grovhetsgrad bedömas med hänsyn till sådana förmildrande omständigheter som att den fara eller skada som har vållats miljön eller hälsan varit mindre betydande eller möjligheten att åter-

ställa miljön i ursprungligt skick eller andra omständigheter vid brottet.

Utskottet anser att möjligheten att återställa miljön i ursprungligt skick inte bör få medge en mildare bedömning av gärningen på det sätt som föreslås. Om den nämns som en bedömningsgrund kan det betyda att den blir för starkt accentuerad vid den totala bedömningen av gärningen. Utskottet föreslår därför att grunden stryks i stadgandet. Men detta betyder inte att möjligheten att återställa miljön i ursprungligt skick inte skulle spela någon som helst roll vid den totala bedömningen av gärningen.

4 § Miljöförstöring av oaktsamhet

Hänvisningen i 2 punkten till lagen om avfallshandling bör ersättas med en hänvisning till avfallslagen. Utskottet föreslår därför att 2 punkten preciseras och görs mera omfattande på följande sätt:

"2) på det sätt som avses i 1 § 1 mom. 2 eller 3 punkten bryter mot avfallslagen eller luftvårdslagen eller med stöd av dem utfärdare stadganden eller bestämmelser om avfallshandling eller luftvård".

5 § Naturskyddsbrott

Såsom rubriken anger gäller paragrafen den bit av miljövärden som går under benämningen traditionellt naturskydd. De grundläggande stadgandena är de allvarliga gärningar som kriminaliseras i 23 § lagen om naturskydd.

Riksdagen godkände med anledning av regeringens proposition nr 241 med förslag till lagstiftning om miljöförvaltningen den 17 december 1994 ett förslag till lag om ändring av lagen om naturskydd. Meningen är att denna lag, som bland annat kommer att innebära en ändring av nämnda 23 §, skall träda i kraft den 1 mars 1995.

Med anledning av en EU-förordning har 23 § lagen om naturskydd kompletterats med en del nya gärningsformer, som till en del måste beaktas i aktuella 5 § om naturskyddsbrott. Som exempel kan nämnas försäljning, som för klarhetens skull bör tas med vid sidan av överlåtelse, samt transporter, som i språkligt hänseende hellre bör uttryckas med "transportera genom finskt territorium". Däremot är gärningsformen "återutförelse", som enligt EU-förordningen betyder utförelse av en vara som förts in i landet, onödigt efter-

som den redan ingår i det grundläggande begreppet utförelse.

Utskottet föreslår att paragraferna på grund av lagändringen kompletteras med orden "säljer" och "transporterar genom finskt territorium".

6 § Byggnadsskyddsbrott

Utskottet föreslår att stadgandet kompletteras med "utan i lagen förutsatt tillstånd", eftersom det går att utverka tillstånd för att ändra eller riva ett skyddat objekt.

7 § Ansvarsfördelning

Paragrafen om ansvarsfördelning är likadan som i 47 kap. 7 §. Utskottet föreslår ovan en del ändringar i den och föreslår nu motsvarande ändringar i denna paragraf.

49 kap. Om kränkning av vissa immateriella rättigheter

1 § Upphovsrechtsbrott

Enligt 2 mom. skall införelse av olovligt tillverkade verk bestraffas. Ett villkor för straffbarhet är att tillverkningen av ett utomlands framställt verk under samma förhållanden i Finland vore förbjuden. I det föreslagna stadgandet hänvisas bara till 1 mom., trots att där också bör hänvisas både till 56 a § upphovsrättslagen och 18 a § lagen om rätt till fotografisk bild. Utskottet föreslår att dessa hänvisningar görs i paragrafen.

Ikraftträdelsestadgandet

Nytt 3 mom. Efter det att regeringen avlät sin proposition har lagen om avfallshantering (673/78) upphävts genom avfallslagen (1072/93). Enligt övergångsstadgandet i 78 § avfallslagen gäller vissa förpliktelser i lagen om avfallshantering dock alltjämt under en övergångsperiod. Utskottet föreslår att ikraftträdelsestadgandet kompletteras med ett nytt 3 mom. om att det som stadgas i 48 kap. 1—4 §§ strafflagen skall tillämpas även på brott mot en föreskrift som utfärdats med stöd av lagen om avfallshantering.

Nytt 4 mom. Det faktum att straffstadgandena med hot om fängelsestraff i vattenlagen upphävs och stadganden som svarar mot dem tas in i strafflagen betyder ändringar också i vattendomstolarnas befogenheter. Utskottet föreslår att

ikraftträdelsestadgandet kompletteras med ett nytt 4 mom. om forum i ärenden som gäller brott mot vattenlagen och som är anhängiga vid vattendomstolarna när strafflagen träder i kraft.

Anmärkingar och ändringsförslag som gäller de övriga lagförslagen (2—159) i regeringens proposition

6. Lag om ändring av 2 kap. 11 a § förordningen om verkställighet av straff

Riksdagen godkände den 5 december 1994 regeringens proposition nr 66 med förslag till lag om ändring av förordningen om verkställighet av straff m.m. Genom denna proposition ändrades rubriken till lag om verkställighet av straff. Lagen avses träda i kraft den 1 maj 1995.

Utskottet föreslår att ingressen och lagrubriken i lagförslaget justeras på grund av författningens nya namn.

8. Lag om ändring av rättegångsbalken

Efter det regeringen avlät sin proposition har stadganden om hovrätt i rättegångsbalken ändrats två gånger. Genom den första lagändringen (1052/92) ändrades 8 kap. rättegångsbalken till 4 kap. rättegångsbalken. Därefter flyttades lejonparten av stadgandena i 4 kap. till den nya hovrättslagen (56/94), och 4 kap. rättegångsbalken upphävdes genom en särskild lag (58/94).

Utskottet föreslår att 8 kap. 2 § stryks i lagförslaget och följaktligen också i ingressen.

Vidare föreslår utskottet längre fram att en ändring motsvarande ändringen i 8 kap. 2 § görs i hovrättslagen (nytt 160:e lagförslag).

14. Lag om ändring av 101 § vägtrafiklagen

Utskottet har i samband med 21 kap. strafflagen föreslagit att kapitlet kompletteras med en ny 13 § om utsättande. På grund av detta förslag är den föreslagna ändringen i vägtrafiklagen obehövlig.

Utskottet föreslår att det 14:e lagförslaget förkastas.

16. Lag om ändring av 2 § militära rättegångslagen

En ändring av 2 § militära rättegångslagen har gjorts genom en lag av den 16 maj 1994 (359/94).

Utskottet föreslår behöriga justeringar i 2 § och ingressen i lagförslaget på grund av att lagen har ändrats.

Till följd av de ändringar utskottet föreslagit i 21 och 25 kap. strafflagen har 21 kap. 13 § blivit 14 § och 25 kap. 6 och 7 §§ flyttats ett steg uppåt i nummerordningen. Också dessa ändringar inverkar på 2 § i den föreslagna lagen och därför föreslår utskottet att hänvisningarna på grund av dem justeras.

- 17. Lag om ändring av kärnenergilagen,
18. Lag om ändring av 60 och 62 §§ strål-
skyddslagen och
20. Lag om ändring av 12 och 13 §§ dammsäker-
hetslagen**

I lagförslag nr 17, 18 och 20 hänvisas till 48 kap. 1—4 §§ strafflagen. I dessa stadganden karakteriseras gärningsformen som ”miljöbrott som strider mot ... bestämmelser” eller ”miljöbrott som har begåtts i strid med ... bestämmelser”. Under beredningen av regeringens proposition har dessa uttryck ändrats och lyder nu ”*miljöförstöring* som strider mot ... bestämmelser”.

Utskottet föreslår att det förlegade uttrycket i lagförslagen 17, 18 och 20 ändras i överensstämmelse med det uttryck som används i andra lagförslag.

25. Lag om ändring av 13 § lagen om bankinspektionen

Lagen om bankinspektionen har upphävts genom lagen om finansinspektionen (503/93), som trädde i kraft den 1 oktober 1993. I den nya lagen om finansinspektionen finns inget straffstadgande om tystnadsplikten.

Utskottet föreslår att det 25:e lagförslaget förkastas.

- 26. Lag om ändring av 62 § lagen om depositionsbankernas verksamhet och
27. Lag om ändring av 33 § lagen om finansieringsverksamhet**

Lagen om depositionsbankernas verksamhet

och lagen om finansieringsverksamhet har upphävts genom kreditinstitutslagen (1607/93) som trädde i kraft den 1 januari 1994.

Utskottet föreslår att det 26:e och 27:e lagförslaget förkastas.

28. Lag om ändring av 135 § sparbankslagen

En ändring av 135 § sparbankslagen har införts genom en lag (1610/93) som trädde i kraft den 1 januari 1994.

Utskottet föreslår att 135 § och ingressen i lagförslaget justeras på grund av att lagen har ändrats.

29. Lag om ändring av 92 § andelsbankslagen

En ändring av 92 § andelsbankslagen har införts genom en lag (611/93) som trädde i kraft den 1 januari 1994.

Utskottet föreslår att 92 § och ingressen i lagförslaget ändras på grund av att lagen har ändrats.

37. Lag om ändring av 18 kap. 6 § lagen om försäkringsbolag

I riksdagen behandlas som bäst regeringens proposition nr 330 med förslag till ändring av lagstiftningen om finländska försäkringsbolag och försäkringsmäklare. Stadgandena om tystnadsplikt och brott mot tystnadsplikten i 18 kap. lagen om försäkringsbolag föreslås bli ändrade och omplacerade i förhållande till varandra. Propositionen har samband med avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och därför avses de föreslagna lagarna träda i kraft så fort de blivit antagna och stadfästa. Förslaget till ändring av lagen om försäkringsbolag i regeringens proposition nr 330 bör därför behandlas före det 37:e lagförslaget i strafflagsförslaget.

Utskottet föreslår att det 37:e lagförslaget förkastas.

38. Lag om ändring av 16 kap. 10 § lagen om försäkringsföreningar

I riksdagen behandlas som bäst regeringens proposition nr 357 med förslag till lag om ändring av lagen om försäkringsföreningar. Stad-

gandena om tystnadsplikt och brott mot tystnadsplikten i 16 kap. lagen om försäkringsföreningar föreslås bli ändrade och omplacerade i förhållande till varandra. Propositionen har samband med avtalet om Finlands anslutning till Europeiska unionen och därför avses lagförslagen i propositionen träda i kraft så fort de blivit godkända och stadfästa. Förslaget till ändring av lagen om försäkringsföreningar i regeringens proposition nr 357 bör därför behandlas före det 38:e lagförslaget i strafflagsförslaget.

Utskottet föreslår att det 38:e lagförslaget förkastas.

60. Lag om ändring av 10 § lagen om datasekretessnämnden och dataombudsmannen

Lagen om datasekretessnämnden och dataombudsmannen har upphävts genom en lag med samma namn (389/94) som trädde i kraft den 1 juli 1994.

I 9 § i den nya lagen stadgas om tystnadsplikt och i 10 § om brott mot tystnadsplikten. På grund av de principer som iakttas i strafflagsförslaget är det skäl att ändra också 10 § i den nya lagen till ett stadgande som hänvisar till stadgandet om brott mot tystnadsplikten i strafflagen.

Utskottet föreslår att ett förslag till lag om ändring av 10 § lagen om datasekretessnämnden och dataombudsmannen godkänns i stället för det 60:e lagförslaget.

61. Lag om ändring av 26 § arkivlagen

Arkivlagen har upphävts genom en ny lag med samma namn (831/94) som trädde i kraft den 1 oktober 1994. I den nya lagen stadgas inte om tystnadsplikt eller brott mot tystnadsplikten.

Utskottet föreslår att det 61:a lagförslaget förkastas.

65. Lag om ändring av 25 § lagen om befolkningsböcker

Lagen om befolkningsböcker har upphävts genom befolkningsdatalagen (507/93) som trädde i kraft den 1 november 1993. I 37 § i den nya lagen stadgas om brott mot tystnadsplikt gällande befolkningsuppgifter. På grund av systematiken i strafflagsförslaget är det skäl att ändra 37 § till en hänvisning till stadgandena om brott mot tystnadsplikten i strafflagen.

Utskottet föreslår att en lag om ändring av 37 § befolkningsdatalagen godkänns i stället för det 65:e lagförslaget.

67. Lag om ändring av 10 och 24 §§ lagen om utövning av läkaryrket,

68. Lag om ändring av 10 och 24 §§ lagen om utövning av tandläkaryrket och

69. Lag om ändring av 7 § lagen om utövning av sjukvårdsyrke

Lagen om utövning av läkaryrket, lagen om utövning av tandläkaryrket och lagen om utövning av sjukvårdsyrke har upphävts genom lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/94) som trädde i kraft den 1 juli 1994.

Utskottet föreslår att lagförslagen 67—69 förkastas.

76. Lag om ändring av 90 och 97 §§ läkemedelslagen

Enligt lagförslaget skall 90 § läkemedelslagen kompletteras med ett nytt 2 mom. Regeringen har senare avlåtit proposition nr 337 med förslag till lag om ändring av läkemedelslagen, där det också föreslås att 90 § skall kompletteras med ett nytt 2 mom. De föreslagna nya 2 mom. är olika men i sak bör de stå såtillvida efter varandra att föreslagna 2 mom. i regeringens proposition nr 337 bör stå efter 2 mom. i strafflagsförslaget.

Social- och hälsovårdsutskottet föreslår i sitt betänkande nr 52 att regeringens proposition nr 337 skall godkännas.

Med hänsyn till regeringens proposition nr 337 föreslår lagutskottet att ingressen i det 76:e lagförslaget ändras och att de nya momenten i 90 § läkemedelslagen placeras efter varandra på sina rätta ställen.

82. Lag om ändring av omsättningsskattelagen

Omsättningsskattelagen har upphävts genom mervärdesskattelagen (1501/93) som trädde i kraft den 1 juni 1994. I mervärdesskattelagen ingår samma stadganden om tystnadsplikt och brott mot tystnadsplikten som i omsättningsskattelagen. Därför bör ändringarna i lagförslaget göras i mervärdesskattelagen i stället för omsättningsskattelagen.

Utskottet föreslår att ett förslag till lag om ändring av mervärdesskattelagen godkänns i stället för det 82:a lagförslaget.

86. Lag om ändring av 21 § lagen om exportkostnadsavgift för mjölk och svinkött

Lagen om exportkostnadsavgift för mjölk och svinkött (513/90) gällde exportkostnadsavgifter under perioden 1.7—31.12.1990. Oberoende av motiveringen till regeringens proposition anser utskottet att denna temporära lag inte längre behöver ändras.

Utskottet föreslår att det 86:e lagförslaget förkastas.

87. Lag om ändring av 25 § lagen om exportkostnadsavgift för mjölk, svinkött och spannmål

Lagen om exportkostnadsavgift för mjölk, svinkött och spannmål (1062/90) gällde exportkostnadsavgifterna för 1991—1994. Den har upphävts genom lagen den 8 december 1994 om upphävande av vissa lagar som hänför sig till lantbruket (1099/94).

Utskottet föreslår att det 87:e lagförslaget förkastas eftersom det blivit obehövligt i och med att lagen har upphävts.

88. Lag om ändring av 25 § lagen om marknadsföringsavgifter för specialväxter

Lagen om marknadsföringsavgifter för specialväxter (978/91) tillämpades på marknadsföringsavgifter för sockerbetor, oljefrö och stärkelsepotatis som producerats 1991 och 1992. Utskottet anser att denna temporära lag inte längre på detta stadium behöver ändras.

Utskottet föreslår att det 88:e lagförslaget förkastas.

98. Lag om ändring av 33 § lagen om regionalt stödjande av företagsverksamheten

Lagen om regionalt stödjande av företagsverksamheten (1297/88) var temporär och gällde fram till den 31 december 1993.

Utskottet föreslår att det 98:e lagförslaget förkastas eftersom det inte längre behövs.

109. Lag om ändring av 33 § lagen om hushållsarbetstagares arbetsförhållande

I lagen om hushållsarbetstagares arbetsförhållande har 4 kap. (18—26 §§) upphävts genom lagen om unga arbetstagare (998/93) som trädde i kraft den 1 januari 1994. I 33 § i lagförslaget bör därför hänvisningarna till de upphävda paragraferna strykas.

Utskottet föreslår ändringar i 33 § och ingresnen på grund av att lagen har ändrats.

110. Lag om ändring av 16 § lagen om skogs- och flottningsarbetares sambostäder

Utskottet har i samband med 47 kap. 1 § 2 punkten strafflagen föreslagit en sådan precisering av stadgandena om arbetarskyddsbrott att ordet "arbetarskyddsföreskrifter" skall användas i stället för "föreskrifter" på alla ställen.

Utskottet föreslår motsvarande preciseringar i föreslagna 16 §.

111. Lag om ändring av 83 och 84 §§ sjömanslagen

Enligt hänvisningsstadgandet i föreslagna 83 § 2 mom. skall brott mot den generella skyldigheten att dra försorg om skyddet i arbetet i 29 § 1 mom. sjömanslagen bestraffas som arbetarskyddsbrott. Däremot kriminaliseras inte brott mot specialstadgandet om skydd av en havande arbetstagare i samma paragrafs 2 mom. Brott mot motsvarande skyddsnorm för havande arbetstagare i det 109:e lagförslaget föreslås vara straffbart.

Med tanke på samordningen av stadgandena i olika lagar föreslår utskottet att föreslagna 83 § 2 mom. kompletteras med en hänvisning till 29 § 2 mom.

112. Lag om ändring av 16 § lagen om samarbete inom företag

Enligt lagförslaget skall "en arbetsgivare eller företrädare för denne" vara ansvarssubjekt enligt 16 § lagen om samarbete inom företag. Denna formulering innebär att kretsen av ansvariga i koncerner inskränks.

För att kretsen av ansvariga inte skall inskränkas föreslår utskottet att orden "En som hör till

ledningen för en koncern” fogas till början av föreslagna 16 § 1 mom.

- 114. Lag om ändring av arbetstidslagen,
116. Lag om ändring av lagen om arbetstiden
inom lantbruket,
117. Lag om ändring av lagen om arbetstiden
inom handelsrörelser och kontor och
118. Lag om ändring av sjöarbetstidslagen**

I arbetstidslagarna i vart och ett av lagförslagen nr 114 och 116—118 ingår ett stadgande om arbetstidsförseelse. Stadgandena har formulerats på olika sätt med den påföljden att de är inkonsekventa sinsemellan vad gäller försummelse av framläggningsskyldigheten. Utskottet anser i linje med det som föreslås om arbetarskyddsstadgandena i strafflagen att inte heller försummelser av detta slag bör kriminaliseras.

Utskottet föreslår att det 114:e och det 116:e—118:e lagförslaget ändras genom att 23 § 1 mom. arbetstidslagen, 30 § 1 mom. lagen om arbetstiden inom lantbruket, 15 § 1 mom. lagen om arbetstiden inom handelsrörelser och kontor och 23 § sjöarbetstidslagen formuleras på samma sätt, dvs. så att försummelse av framläggningsskyldigheten inte är straffbar.

**120. Lag om ändring av lagen om arbetet i
bagerier**

Lagen om arbetet i bagerier har ändrats genom en lag (916/93) som trädde i kraft den 1 december 1993.

Utskottet föreslår en justering i den föreslagna lagens ingress på grund av att lagen har ändrats. Vidare föreslår utskottet en likadan ändring i föreslagna 10 § 1 mom. som föreslås i det 114:e och det 116:e—118:e lagförslaget.

**123. Lag om ändring av 49 och 51 §§ lagen om
skydd i arbete**

Lagen om skydd i arbete har ändrats genom en lag (509/93) som trädde i kraft den 1 januari 1994.

Utskottet föreslår en precisering i lagförslagets ingress på grund av att lagen har ändrats.

**124. Lag om ändring av 24 § lagen om skydd för
unga arbetstagare**

Lagen om skydd för unga arbetstagare har

upphävts genom lagen om unga arbetstagare (998/93) som trädde i kraft den 1 januari 1994.

Hänvisande till arbetspolitiska utskottets utlåtande föreslår lagutskottet att ett förslag till lag om ändring av 18 § lagen om unga arbetstagare godkänns i stället för det 124:e lagförslaget.

**125. Lag om ändring av 6 § lagen om förbud mot
användande av blyvitt och blysvlfat vid vissa
målningsarbeten**

I föreslagna 6 § hänvisas till 47 kap. 1 § om arbetarskyddsbrott i strafflagen. Utskottet har ovan föreslagit en precisering av formuleringen i 47 kap. 1 § 2 punkten.

Utskottet föreslår motsvarande preciseringar i föreslagna 6 §.

**126. Lag om ändring av lagen om tillsynen över
arbetarskyddet och om sökande av ändring i
arbetarskyddsärenden**

Lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden har ändrats genom en lag (1035/93) som trädde i kraft den 1 januari 1994. Arbetspolitiska utskottet föreslår i sitt utlåtande att lagförslaget skall korrigeras såtillvida att sagda lagändring beaktas och att observerade inexaktheter rättas till.

Lagutskottet omfattar det som anförs i arbetspolitiska utskottets utlåtande och föreslår att 26 § och ingressen i lagförslaget ändras.

**127. Lag om ändring av 17 § lagen om arbetsför-
medling**

Lagen om arbetsförmedling har upphävts genom lagen om arbetskraftsservice (1005/93) som trädde i kraft den 1 januari 1994.

Arbetspolitiska utskottet föreslår i sitt utlåtande att det 127:e lagförslaget skall ersättas med ett förslag till ändring av 21 § 1 mom. lagen om arbetskraftsservice. Lagutskottet omfattar arbetspolitiska utskottets utlåtande på denna punkt.

Vidare anser lagutskottet det lämpligt att stadgandena om brott mot tystnadsplikten i 21 § 2 och 3 mom. lagen om arbetskraftsservice med hänsyn till de principer som regeringen omfattar i sin proposition ersätts med en hänvisning till det som stadgas om brott mot tystnadsplikten i 38 kap. strafflagen.

Utskottet föreslår att ett förslag till lag om ändring av 21 § lagen om arbetskraftsservice skall godkännas i stället för det 127:e lagförslaget.

128. Lag om ändring av lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män

I riksdagen behandlas som bäst regeringens proposition nr 90 med förslag till lag om ändring av lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män. I propositionen föreslås att 14 § 2 mom. lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män skall upphävas och att straffstadgandena skall koncentreras till en ny 14 a §. Arbetspolitiska utskottet föreslår i sitt betänkande nr 10 att ändringarna skall godkännas.

Med beaktande av denna lagändring bör följande ändringar göras i det 128:e lagförslaget för att det i sig acceptabla slutresultat som eftersträvas i regeringens proposition skall uppnås:

— den i 21 a § 1 mom. föreslagna hänvisningen till strafflagen placeras i en ny 14 a § och blir för konsekvensens skull 1 mom.,

— det i nya 14 a § föreslagna stadgandet om brott mot tystnadsplikten, som på grund av principerna i strafflagsförslaget omvandlas till en hänvisning till stadgandena om brott mot tystnadsplikten i strafflagen, blir 2 mom.,

— 2 mom. om diskriminerande annonsering i nya 14 a §, som motsvarar det 2 mom. som föreslås i 21 a § i det 128:e lagförslaget, blir 3 mom.,

— 21 a § stryks i lagförslaget och
— lagförslagets ingress och rubrik korrigeras i överensstämmelse med ändringarna.

Utskottet föreslår att med stöd av det ovan anförda godkänns ett 128:e lagförslag om ändring av 14 a § lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män.

129. Lag om ändring av statstjänstemannalagen

Statstjänstemannalagen har upphävs genom en ny statstjänstemannalag (750/94) som trädde i kraft den 1 december 1994. Av de orsaker som anförs i motiveringen till det 129:e lagförslaget bör ett tillägg som svarar mot regeringens proposition göras i den nya statstjänstemannalagen, i en ny 96 a §.

Vidare framhåller lagutskottet att diskriminering på grund av kön var förbjuden enligt den gamla statstjänstemannalagen och att brott mot förbudet bestraffades som tjänstebrott. I den nya

lagen finns inget förbud men i stället hänvisas i 11 § 2 mom. till jämställdhetslagen. Till följd av detta har diskriminering på grund av kön avkriminaliserats.

Utskottet har ovan förordat att stadgandena i 47 kap. strafflagen formuleras så att diskriminering på grund av kön igen kriminaliseras i arbetsavtalsförhållanden. För konsekvensens skull är det skäl att göra på samma sätt i tjänstemannalagen. Denna ändring bör göras i 11 §.

I stället för det 129:e lagförslaget föreslår utskottet en lag om ändring av statstjänstemannalagen genom vilken 11 § i den nya statstjänstemannalagen ändras och lagen kompletteras med en ny 96 a §.

131. Lag om ändring av 9 § lagen om företags- hälsovård

Utskottet har föreslagit en precisering av formuleringen i 47 kap. 1 § 2 punkten. strafflagen.

Utskottet föreslår motsvarande ändring i föreslagna 9 §.

134. Lag om ändring av 13 kap. vattenlagen

Stadgandena i vattenlagen

Regeringen föreslår att 13 kap. vattenlagen skall ändras helt för att den skall kunna samordnas med nya 48 kap. om miljöbrott och 34 kap. om allmänfarliga brott i strafflagen. Gärningar av typ förseelser som bestraffas med böter är de enda gärningar som kommer att bestraffas med stöd av de stadganden som blir kvar i vattenlagen.

I 13 kap. 2 § vattenlagen har ett antal små fel upptäckts som det är skäl att korrigera.

Efter det att regeringens proposition avläts har 13 kap. 12 § vattenlagen ändrats genom en lag (653/93) som trädde i kraft den 15 juli 1993. Stadgandet i den ändrade 12 § bör tas in i 13 kap. vattenlagen. Lagutskottet anser att stadgandet lämpligast kan placeras som en ny 8 § efter 7 §, varigenom 8 § i propositionen blir 9 § utan några ändringar. Brott mot nya 8 § är alltjämt underställt allmänt åtal.

Miljöutskottet påpekar i sitt utlåtande att stadgandet om vatten- och miljöförvaltningens talerätt i 16 kap. 43 § 2 mom. vattenlagen genom ändringarna blir helt lösryckt och att det med hänsyn till saksammanhanget därför bör tas in

som en 5 a § i 14 kap. Lagutskottet omfattar detta ställningstagande.

Av nya 48 kap. strafflagen följer att allvarliga brott mot vattenlagen kommer att tas upp i allmänna domstolar i stället för vattendomstolar. Det är dock ändamålsenligt att eventuella oavgjorda mål behandlas vid vattendomstolarna på så sätt att ett ärende som kommit till behandling i en vattendomstol när lagen trädde i kraft behandlas enligt den gamla lagen också i fullföljdsinstanserna. Utskottet anser att ett stadgande om detta bör fogas både till strafflagsförslaget och ikraftträdelsestadgandena i vattenlagsförslaget.

Med stöd av det ovan sagda föreslår utskottet följande åtgärder i vattenlagen

- 16 kap. 43 § 2 mom. upphävs,
- 13 kap. 2 § justeras och kapitlet kompletteras med en ny 8 §, varvid 8 § i regeringens proposition blir 9 §,
- 14 kap. kompletteras med en ny 5 a §,
- ikraftträdelsestadgandet i lagförslaget kompletteras med ett nytt 2 mom.,
- ingressen justeras i överensstämmelse med ovan föreslagna ändringar och
- hänvisningen till 13 kap. i lagrubriken stryks.

Särskild sakkunskap som behövs i vattenbrottmål

Miljöutskottet är i sitt utlåtande oroat över om det finns tillräckliga garantier för nödvändig sakkunskap i vattenbrottmål, om underrätten med stöd av 14 kap. 6 § bara behöver begära utlåtande av vattendomstolen. Lagutskottet omfattar miljöutskottets åsikt om att regeringen bör ge akt på behandlingen av vattenbrottmål vid underrätterna i syfte att bedöma om förfarandet med utlåtanden enligt prövning i 14 kap. 6 § räcker till för att garantera att underrätterna har behövlig förtrogenhet med vattenärenden.

Vissa hänvisningsstadganden

I en del av de nyare miljölagarna tillämpas en sådan författningsteknik att lagarna inte innehåller särskilda straffstadganden utan hänvisar till straffstadgandena i vattenlagen. Som exempel på lagar av detta slag nämner utskottet lagen om godkännande av vissa bestämmelser i överenskommelsen med Sovjetunionen om en avtappningsstadga för Saimen och Vuoksen samt om tillämpning av överenskommelsen (1331/91) och

lagen om ändring av lagen om allmänna vatten- och avloppsverk (1418/94).

Överföringen av straffstadganden från vattenlagen till strafflagen gör det problematiskt att använda hänvisningsstadganden av detta slag. Det är klart att den aktuella ändringen inte avser en sådan ändring av den ursprungliga lagen att brott, för vilka straff utdöms med stöd av ett hänvisningsstadgande kan bestraffas bara med böter när de nya stadgandena i strafflagen har trätt i kraft. För att garantera att lagstiftningen är överskådlig är det enligt utskottets mening nödvändigt att lagar som innehåller detta slag av hänvisningsstadganden ändras innan strafflagen träder i kraft.

135. Lag om ändring av 11 § lagen om förhindrande av havsföreningar

Lagen om förhindrande av havsföreningar har upphävts genom havsskyddslagen (1415/94) som trädde i kraft den 1 januari 1995.

Straffstadgandena i 15 § i den nya havsskyddslagen ingår i brottsrekvisiten för de föreslagna stadgandena om miljöbrott i 48 kap. strafflagen. Därför bör 15 § havsskyddslagen ändras till ett hänvisningsstadgande till 48 kap. 1—4 §§ strafflagen, men stadgandet om forum, som säger att talan för brott mot lagen skall väckas vid Helsingfors tingsrätt, bör stå kvar i paragrafen.

Med stöd av det ovan sagda föreslår utskottet att ett lagförslag om ändring av 15 § havsskyddslagen skall godkännas i stället för det 135:e lagförslaget.

136. Lag om ändring av 23 § lagen om naturskydd

Med anledning av regeringens proposition nr 241 med förslag till lagstiftning om miljöförvaltningen har riksdagen den 17 december 1994 godkänt ett förslag till lag om ändring av lagen om naturskydd. Denna lag, som betyder att bl.a. 23 § ändras, avses träda i kraft den 1 mars 1995.

Utskottet har i anknytning till 48 kap. 5 § strafflagen framhållit att "återutför ur landet", som är en av de nya tillfogade gärningsformerna i 23 § lagen om naturskydd, är onödigt och att "transiterar" bättre kan uttryckas med orden "transporterar genom finskt territorium".

Utskottet föreslår att 23 § 2 mom. 2 och 3 punkten samt ingressen i lagförslaget ändras på det sätt som lagändringen kräver.

146. Lag om ändring av 91 § hälsovårdslagen

Hälsovårdslagen har upphävts genom hälso-
skyddslagen (763/94) som trädde i kraft den 1
januari 1995.

I 54 § hälsoskyddslagen stadgas om förseelse
och brott som innefattar framkallande av hälso-
fara. På samma grunder som regeringen föreslår
att hälsovårdslagen skall kompletteras bör också
denna paragraf kompletteras med en hänvisning
till 48 kap. strafflagen om miljöförstöring.

I 55 § hälsoskyddslagen stadgas om brott mot
sekretessplikten. På grund av systematiken i re-
geringens proposition är det skäl att ändra stad-
gandet till en hänvisning till brott mot tystnads-
plikten enligt 38 och 40 kap. strafflagen.

Utskottet föreslår att ett lagförslag om änd-
ring av 54 och 55 §§ hälsoskyddslagen godkänns i
stället för det 146:e lagförslaget.

149. Lag om ändring av lagen om avfallshante- ring

Lagen om avfallshantering har upphävts ge-
nom avfallslagen (1072/93) som trädde i kraft den
1 januari 1994. De straffrättsliga stadgandena i
avfallslagen har senare ändrats genom två lagar
(1413/94 och 1419/94) som trädde i kraft den 1
januari 1995.

Utskottet har i anknytning till 48 kap. straffla-
gen föreslagit att stadgandena om miljöbrott
skall ändras på grund av avfallslagen. Vidare är
det för konsekvensens skull nödvändigt att ändra
60—63 §§ avfallslagen. Med beaktande av änd-
ringarna i avfallslagen och principerna i förslaget
till strafflag anser utskottet att stadgandena bör
grupperas på följande sätt i paragraferna:

— 60 § gäller avfallsförseelse. I 1
mom. räknas de stadganden upp som be-
straffas med böter för avfallsförseelse om
brott mot dem sker avsiktligen eller av
grov oaktsamhet, om inte strängare straff
för gärningen stadgas på något annat
ställe. I 2 mom. listas de stadganden som
bestraffas med böter om brott mot dem
skett avsiktligen eller av grov oaktsam-
het,

— i 61 § ingår ett hänvisningsstadgan-
de till stadgandena om miljöförstöring i
48 kap. 1—4 §§ strafflagen,

— i 62 § placeras det stadgande om
ordningsbot som nu ingår i 60 § 2 mom.
avfallslagen och

— i 63 § intas ett stadgande om tyst-
nadsplikt, men det formuleras i enlighet
med principerna i denna proposition som
en hänvisning till stadgandena om brott
mot tystnadsplikten i 38 och 40 kap.
strafflagen.

Utskottet föreslår att ett förslag till lag om
ändring av avfallslagen med ovan relaterat inne-
håll godkänns i stället för det 149:e lagförslaget.

152. Lag om ändring av upphovsrättslagen

Upphovsrättslagen har ändrats genom en lag
(418/93) som trädde i kraft den 1 januari 1994.
Genom denna lag har 56 § ändrats och 56 a §
kompletterats med ett nytt 2 mom. Lagänd-
ringarna inverkar inte på paragraferna i den före-
slagna lagen men däremot nog på ingressen.

Utskottet föreslår att lagförslagets ingress
skall justeras.

153. Lag om ändring av lagen om rätt till foto- grafisk bild

I riksdagen behandlas som bäst regeringens
proposition nr 287 med förslag till lag om änd-
ring av upphovsrättslagen och lag om upphävande
av lagen om rätt till fotografisk bild.

Om lagen om rätt till fotografisk bild upphävs
blir det aktuella lagförslaget onödigt. Innan la-
gen ändras är det därför skäl att avgöra om
regeringens förslag om att lagen skall upphävas
godkänns eller inte.

Utskottet föreslår att det 153:e lagförslaget
förkastas.

Utskottets motivering till de nya lagförslagen (160—180)

160. Hovrättslagen (Ny)

I samband med det 8:e lagförslaget har det
konstaterats att stadganden om hovrätter har
flyttats över från rättegångsbalken till den nya
hovrättslagen (56/94). Det som stadgas i 2 § 2
mom. hovrättslagen svarar mot den föreslagna
ändringen i 8 kap. 2 § rättegångsbalken i det 8:e
lagförslaget. Därför bör ändringen nu göras i 2 §
hovrättslagen.

Utskottet föreslår att riksdagen skall godkän-

na ett nytt 160:e lagförslag om en lag om ändring av 2 § hovrättslagen.

161. Kreditinstitutslagen (Ny)

I samband med det 26:e och 27:e lagförslaget har det konstaterats att lagen om depositionsbankernas verksamhet och lagen om finansieringsverksamhet har upphävts genom kreditinstitutslagen (1607/93) som trädde i kraft den 1 januari 1994. I 100 § i den nya lagen stadgas om brott mot tystnadsplikten. På grund av principerna i regeringens proposition bör stadgandet lämpligen ändras till en hänvisning till sekretessstadgandena i 38 kap. strafflagen.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner ett nytt 161:a lagförslag om ändring av 100 § kreditinstitutslagen.

162. Lag om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (Ny)

I samband med det 67:e—69:e lagförslaget har det konstaterats att lagen om utövning av läkaryrket, lagen om utövning av tandläkaryrket och lagen om utövning av sjukvårdsyrke har upphävts genom lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/94) som trädde i kraft den 1 juli 1994. I 36 § i den nya lagen stadgas om brott mot tystnadsplikten. På grund av principerna i regeringens proposition bör stadgandet lämpligen ändras till en hänvisning till sekretessstadgandena i 38 och 40 kap. strafflagen.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner ett nytt 162:a lagförslag om ändring av 36 § lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.

163—180. Nya lagförslag

I den allmänna motiveringen konstateras att formuleringen av ikraftträdelsestadgandet i strafflagen leder till att sekretessstadgandena i 38 och 40 kap. strafflagen alltid åsidosätter det som stadgas i enskilda lagar om brott mot tystnadsplikten. Det är förenligt med god lagstiftningssed att ändra alla sådana lagar att de svarar mot det faktiska läget och därför har regeringen i sin proposition gått in för att föreslå att alla sekretessstadganden av detta slag ändras.

Sedan regeringens proposition avläts har en lång rad nya lagar blivit antagna, i vilka det stadgas om tystnadsplikt och brott mot tystnadsplikten. Utskottet anser det lämpligt att det förfarande som regeringen gått in för i sin proposition fortsätter och att sekretessstadgandena i de nya lagarna ändras redan på detta stadium.

Med stöd av det ovan sagda föreslår utskottet att riksdagen i detta sammanhang godkänner följande nya lagförslag:

163. Lag om ändring av 15 § lagen om offentlig upphandling,

164. Lag om ändring av 17 § lagen om moderskapsunderstöd,

165. Lag om ändring av 25 a § lagen om bostadsbidrag,

166. Lag om ändring av 26 § militärunderstödslagen,

167. Lag om ändring av 15 § lagen om husdjursavel,

168. Lag om ändring av 15 § hästhus-hållningslagen,

169. Lag om ändring av 21 § postlagen,

170. Lag om ändring av 33 § lagen om företagsstöd,

171. Lag om ändring av 18 § lagen om koncession för fordonsbesiktning,

172. Lag om ändring av 23 § statistiklagen,

173. Lag om ändring av 43 § lagen om studiestöd,

174. Lag om ändring av 37 § fiskhygienlagen,

175. Lag om ändring av 48 § kötthygienlagen,

176. Lag om ändring av 37 § äggprodukt-hygenlagen,

177. Lag om ändring av 43 § mjölkhygienlagen,

178. Lag om ändring av 43 § revisionslagen,

179. Lag om ändring av 61 § lagen om forskottsuppbörd och

180. Lag om ändring av 90 § bilskattelagen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

På grundval av det ovan anförda föreslår lagutskottet vördsamt

att lagförslagen nr 14, 25—27, 37, 38, 61, 67—69, 86—88, 98 och 153 i regeringens proposition skall förkastas,

att lagförslagen nr 2—5, 7, 9—13, 15, 19, 21—24, 30—36, 39—59, 62—64, 66, 70—75, 77—81, 83—85, 89—97, 99—108, 113, 115, 119, 121, 122, 130, 132, 133, 137—145, 147, 148, 150, 151 och 154—159 i regeringens proposition skall godkännas utan ändringar,

att lagförslagen nr 1, 6, 8, 16—18, 20, 28, 29, 76, 109—112, 114, 116—118, 120, 123, 125, 126, 128, 131, 134, 136 och 152 i regeringens proposition skall godkännas ändrade,

att i stället för lagförslagen nr 60, 65, 82, 124, 127, 129, 135, 146 och 149 godkänns ersättande lagförslag och

att nya lagförslag nr 160—180 skall godkännas som följer:

1.

Lag

om ändring av strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i strafflagen 15 kap., 16 kap. 8 a, 24 och 25 §§ samt 44 kap. 24 §,

dessas lagrum sådana de lyder, 15 kap. jämte senare ändringar, 16 kap. 8 a § ändrad genom lagar av den 20 juli 1933 och den 8 september 1989 (228/33 och 792/89), 24 § i lag av den 31 juli 1930 (273/30) och 25 § i lag av den 6 februari 1931 (63/31) samt 44 kap. 24 § i lag av den 22 juni 1933 (203/33),

ändras 1 kap. 3 § 2 mom. 1, 3 och 4 punkten, 2 kap. 14 a §, 11—14 kap., 16 kap. 7 §, 8 § 2 mom., 16 § och 19 § 1 mom., 21, 25, 34 och 38 kap., 40 kap. 5 §, 42 kap. 7 § samt 45 kap. 20 § 2 mom.,

av dessa lagrum 1 kap. 3 § 2 mom. 1 och 4 punkten sådana de lyder i lag av den 20 december 1974 (987/74) och 3 punkten i nämnda mom. sådan den lyder i lag av den 14 januari 1983 (46/83), 2 kap. 14 a § sådan den lyder ändrad genom lagar av den 10 januari 1969, den 19 juli 1974 och den 25 mars 1983 (2/69, 613/74 och 321/83), 11—14, 21, 25, 34 och 38 kap. jämte senare ändringar, 16 kap. 8 § 2 mom. och 45 kap. 20 § 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 25 mars 1983, (utesl.) 16 kap. 16 § sådan den lyder i lag av den 26 maj 1978 (382/78), 19 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 24 augusti 1990 (769/90) och 40 kap. 5 § sådan den lyder i lag av den 8 september 1989 (792/89), samt

fogas till 44 kap. 9 § ett nytt 2 mom. och i stället för den 14 § som upphävdes genom lag av den 27 februari 1970 (150/70) en ny 14 § och till lagen nya 47—49 kap. som följer:

1 kap.

Om tillämpningsområdet för finsk straffrätt

3 §

(Såsom i regeringens proposition)

2 kap.

Om straffen

14 a §

Den som döms till straff för landsförräderibrott eller högförräderibrott eller till fängelse i

minst två år för något annat brott skall dömas att förlora sin militära grad om inte påföljden med hänsyn till brottets art, de omständigheter som har lett till och framgår av brottet samt de övriga konsekvenserna för gärningsmannen av förlust av den militära graden bör anses vara oskälig.

11 kap.

Om krigsförbrytelser och brott mot humaniteten

1—5 §§

(Såsom i regeringens proposition)

6 §

Folkmord

Den som för att helt eller delvis förinta en nationell, raslig, etnisk eller religiös grupp eller en med dessa jämförbar folkgrupp (*utesl.*)

- 1) dödar medlemmar av gruppen,
  - 2) tillfogar medlemmar av gruppen svåra fysiska eller psykiska sjukdomar eller skador,
  - 3) vidtar tvångsåtgärder för att hindra fortplantning inom gruppen,
  - 4) tvångsförflyttar barn från en grupp till en annan eller
  - 5) på något annat motsvarande sätt avsevärt försämrar levnadsvillkoren för gruppen,
- skall för *folkmord* dömas till fängelse i minst fyra år eller på livstid.
(2 mom. såsom i regeringens proposition)

7 §

(Såsom i regeringens proposition)

8 §

Hets mot folkgrupp

Den som bland allmänheten sprider uttalanden eller andra meddelanden i vilka en nationell, raslig, etnisk eller religiös grupp eller en med dessa jämförbar folkgrupp hotas, förtalas eller smädas (*utesl.*), skall (*utesl.*) för *hets mot folkgrupp* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

9 §

Diskriminering

Den som i näringsverksamhet, yrkesutövning, betjäning av allmänheten, tjänsteutövning eller något annat offentligt uppdrag eller vid anordnandet av en offentlig tillställning eller ett allmänt möte utan godtagbart skäl

- 1) inte betjänar någon viss person på gängse villkor,
  - 2) förvägrar någon tillträde till tillställningen eller mötet eller avlägsnar någon därifrån eller
  - 3) försätter någon i en uppenbart ojämlig eller väsentligt sämre ställning än andra
- på grund av dennes ras, nationella eller etniska ursprung, hudfärg, språk, kön, ålder, familjeförhållanden, sexuella inriktning eller hälsotillstånd eller religion, samhälleliga åsikter, politiska eller fackliga verksamhet eller någon annan därmed jämförbar omständighet skall, om *gärningen inte skall bestraffas som diskriminering i arbetslivet*

för *diskriminering* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

12 kap.

Om landsförräderibrott

1—4 §§

(Såsom i regeringens proposition)

5 §

(*Utesl.*)

5 §

(Såsom 6 § i regeringens proposition)

6 (7) §

Grovt spioneri

Om ett spioneri

- 1) begås under undantagsförhållanden,
  - 2) gäller en omständighet som är av synnerligen stor betydelse för Finlands försvar, säkerhet, utrikesrelationer eller samhällsekonomi eller
  - 3) är ägnat att försäkra synnerligen stor skada av det slag som avses i 5 §
- och spioneriet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *grovt spioneri* dömas till fängelse i minst fyra år eller på livstid.
(2 mom. såsom i regeringens proposition)

7—9 §§

(Såsom 8—10 §§ i regeringens proposition)

11 §

(*Utesl.*)

10 och 11 §§

(Såsom 12 och 13 §§ i regeringens proposition)

14 §

(*Utesl.*)

13 kap.

Om högförräderibrott

1—4 §§

(Såsom i regeringens proposition)

14 kap.

Om brott mot politiska rättigheter

1 §

(Såsom i regeringens proposition)

2 §

Röstköp

Den som

1) utlovar, erbjuder eller ger någon en belöning eller en annan förmån för att *förmå någon att rösta på ett visst sätt eller avstå från att rösta* vid ett allmänt val eller annan allmän omröstning eller

2) kräver en belöning eller någon annan förmån för att rösta eller avstå från att rösta vid ett allmänt val eller en allmän omröstning, skall för *röstköp* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

3—7 §§

(Såsom i regeringens proposition)

16 kap.

Om brott emot offentlig myndighet och allmän ordning

7, 8 och 16 §§

(Såsom i regeringens proposition)

19 §

Den som vet att äventyrande av Finlands suveränitet, landsförräderi, grovt landsförräderi, spioneri, grovt spioneri, högförräderi, grovt högförräderi, mord, dråp, dråp under förmildrande omständigheter, grov misshandel, rån, grovt rån, människorov, tagande av gisslan, penningförfalskning, grov penningförfalskning (*utesl.*), ett i 34 kap. 1—6 §§ eller 11 § nämnt brott eller grovt *narkotikabrott* är på färde, men låter bli att i tid medan brottet ännu kan förhindras underrätta myndigheterna eller den som hotas av brottet skall, om brottet eller ett straffbart försök därtill sker, för *underlåtenhet att anmäla grovt brott* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

21 kap.

Om brott mot liv och hälsa

1 §

(Såsom i regeringens proposition)

2 §

Mord

Om ett dråp begås

1) med berått mod,

2) på ett synnerligen rätt eller grymt sätt,

3) så att allvarlig allmän fara förorsakas eller

4) genom att en tjänsteman dödas, *medan denne på tjänstens vägnar upprätthåller ordning och säkerhet, eller på grund av tjänsteåtgärd*och brottet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *mord* dömas till fängelse (*utesl.*) på livstid.

(2 mom. såsom i regeringens proposition)

3—8 §§

(Såsom i regeringens proposition)

9 §

Grovt dödsvållande

Om döden vid dödsvållande förorsakas genom grov oaktsamhet och brottet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *grovt dödsvållande* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst *sex* år.

10 och 11 §§

(Såsom i regeringens proposition)

12 § (Ny)

Deltagande i slagsmål

Den som genom fysiskt våld eller någon annan gärning deltar i ett slagsmål eller ett överfall, som flera tar del i och där någon antingen dödas eller avsiktligt tillfogas en svår kroppsskada eller en allvarlig sjukdom, skall, om han hade anledning att befara en sådan följd av slagsmålet eller överfallet, för *deltagande i slagsmål* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

13 §

(Såsom 12 § i regeringens proposition)

14 § (Ny)

Utsättande

Den som försätter någon annan i ett hjälplöst läge eller lämnar någon som han är skyldig att dra försorg om i ett sådant läge och därigenom utsätter

denne för fara till liv eller hälsa skall, för utsättande dömas till böter eller fängelse i högst två år.

15 och 16 §§

(Såsom 13 och 14 §§ i regeringens proposition)

17 § (Ny)

Åtgärdseftergift

Om målsäganden av egen fast vilja begär att åtal inte skall väckas för misshandel har allmänna åklagaren rätt att låta bli att väcka åtal, om inte en viktig allmän eller enskild fördel kräver att åtal väcks.

25 kap.

Om brott mot friheten

1—4 §§

(Såsom i regeringens proposition)

5 § (Ny)

Egenmäktigt omhändertagande av barn

Om en förälder, fosterförälder eller vårdnadshavare till ett barn under 16 år eller någon som står barnet nära egenmäktigt omhändertar barnet eller egenmäktigt för en annan ovan nämnd person omhändertar barnet från den som omhänderhar barnet skall han för egenmäktigt omhändertagande av barn dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

6 (5) §

Frihetsberövande av oaktsamhet

(1 mom. såsom i regeringens proposition)

För frihetsberövande av oaktsamhet döms också den som orättmätigt, fastän han anser sig ha rätt till det, berövar någon friheten, om gärningen inte med hänsyn till den olägenhet eller den skada den medfört är ringa.

7 (6) §

Olaga hot

Den som lyfter vapen mot någon eller på något annat sätt hotar någon med brott under sådana omständigheter att den hotade har grundad anledning att frukta för att hans egen eller någon annans personliga säkerhet eller egendom är i allvarlig fara skall, om strängare straff för gär-

ningen inte stadgas på något annat ställe i lag, för olaga hot dömas till böter eller fängelse i högst två år.

8 (7) §

Olaga tvång

Den som orättmätigt med våld eller hot tvingar någon att göra, tåla eller underlåta något skall, om strängare straff för gärningen inte stadgas på något annat ställe i lag, för olaga tvång dömas till böter eller fängelse i högst två år.

9 (8) §

Åtalsrätt

Allmän åklagare får inte väcka åtal för frihetsberövande av oaktsamhet, olaga hot eller olaga tvång, om inte målsäganden anmäler brottet till åtal eller om inte ett livsfarligt hjälpmedel har använts vid olaga hot eller olaga tvång eller om inte en ytterst viktig allmän fördel kräver att åtal väcks.

Allmänna åklagaren får inte väcka åtal för egenmäktigt omhändertagande av barn, om detta skulle strida mot barnets fördel. Innan åtal väcks skall socialnämnden i den kommun höras där barnet är bosatt eller befinner sig eller som uppenbarligen har de bästa uppgifterna om barnet. (Nytt 2 mom.)

34 kap.

Om allmänfarliga brott

1—3 §§

(Såsom i regeringens proposition)

4 §

Äventyrande av andras hälsa

Den som

1) förgiftar livsmedel eller något annat ämne som är avsett att förtäras eller användas av människor eller på något annat sådant sätt gör det hälsovådligt eller håller ett sådant hälsovådligt ämne tillgängligt för andra,

2) sprider en allvarlig sjukdom (*utesl.*),

3) använder en strålkälla i strid med strålskyddslagen (591/91) eller

4) använder ett kärnämne eller kärnavfall eller vid användning av kärnenergi handlar i strid med kärnenergilagen (990/87)

så att gärningen är ägnad att förorsaka allmän fara för liv eller hälsa, skall för *äventyrande av andras hälsa* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

(2 mom. såsom i regeringens proposition)

5—11 §§

(Såsom i regeringens proposition)

38 kap.

Om informations- och kommunikationsbrott

1 §

Sekretessbrott

Den som i strid med tystnadsplikt som anges i lag eller förordning eller som en myndighet särskilt har ålagt med stöd av lag

1) röjer en omständighet som skall hållas hemlig och som han fått kännedom om på grund av sin ställning, i sin befattning eller vid fullgörandet av ett uppdrag eller

2) utnyttjar en sådan hemlighet till sin egen eller någon annans nytta,

skall, om gärningen inte utgör brott enligt 40 kap. 5 §, för *sekretessbrott* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

2 §

Sekretessförseelse

Om ett sekretessbrott (*utesl.*) med beaktande av gärningens betydelse för skyddet av integritet eller förtrolighet eller andra omständigheter vid brottet, bedömt som en helhet är ringa, skall gärningsmannen för *sekretessförseelse* dömas till böter.

(2 mom. såsom i regeringens proposition)

3—5 §§

(Såsom i regeringens proposition)

6 §

Grovt störande av post- och teletrafik

Om vid störande av post- och teletrafik

1) gärningsmannen för begående av brottet

utnyttjar sin ställning såsom anställd hos en inrättning som utövar allmän televerksamhet enligt telelagen, *kabelsändningsverksamhet enligt kabelsändningslagen (307/87)* eller rundradioverksamhet, eller någon annan särskild förtroendeställning eller

2) brottet hindrar eller stör radiokommunikationer för nödanrop eller andra sådana tele- eller radiokommunikationer som används för att skydda människoliv,

och störandet av post- och teletrafiken även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *grovt störande av post- och teletrafik* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

7—9 §§

(Såsom i regeringens proposition)

10 §

Åtalsrätt

Om föremålet för ett sekretessbrott (*utesl.*) eller en sekretessförseelse är en omständighet som gäller en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden eller näringsverksamhet, får allmän åklagare inte väcka åtal för gärningen om inte målsäganden anmäler den till åtal eller gärningsmannen när brottet begicks var anställd hos en inrättning som utövar allmän *post- eller televerksamhet eller om inte en synnerligen viktig allmän fördel kräver att åtal väcks.*

Allmän åklagare får inte väcka åtal för kränkning av kommunikationshemlighet, grov kränkning av kommunikationshemlighet eller dataintrång, om inte målsäganden anmäler brottet till åtal eller gärningsmannen när brottet begicks var anställd hos en inrättning som utövar allmän *post- eller televerksamhet* eller ett synnerligen viktigt allmänt intresse kräver att åtal väcks.

Allmänna åklagaren skall höra dataombudsmannen innan åtal väcks för sekretessbrott (*utesl.*) sekretessförseelse, *kränkning av kommunikationshemlighet, grov kränkning av kommunikationshemlighet* eller dataintrång, om brottet i fråga riktar sig mot ett personregister, samt innan åtal väcks för personregisterbrott. När domstolen behandlar ett mål som gäller ett sådant brott,

skall den bereda dataombudsmannen tillfälle att bli hörd.

40 kap.

Om tjänstebrott och brott som begås av offentligt anställda arbetstagare

5 § (Ny)

Brott mot tjänstehemlighet och brott mot tjänstehemlighet av oaktsamhet

Om en tjänsteman eller offentligt anställd arbetstagare uppsåtligen under den tid hans anställningsförhållande varar eller därefter obehörigen

1) röjer en uppgift som enligt stadgandena om allmänna handlingars offentlighet skall hållas hemlig eller någon annan omständighet som han i sitt anställningsförhållande fått kännedom om och som enligt ett uttryckligt stadgande i lag och förordning eller enligt en föreskrift, som en myndighet med stöd av lagen särskilt har meddelat inte får yppas, eller

2) utnyttjar sådan kunskap till sin eller någon annans nytta,

skall han, då det inte stadgas strängare straff för gärningen, för **brott mot tjänstehemlighet** dömas till böter eller fängelse i högst två år. En tjänsteman kan även dömas till avsättning, om brottet visar att han är uppenbart olämplig för sitt uppdrag.

Gör sig en tjänsteman eller en offentligt anställd arbetstagare genom vårdslöshet eller oförsiktighet skyldig till en gärning som nämns i 1 mom., och är gärningen inte, med hänsyn till sin menlighet eller skadlighet eller andra omständigheter som har samband med den, ringa bedömd som en helhet, skall han, om strängare straff för gärningen inte stadgas på något annat ställe i lag, för **brott mot tjänstehemlighet av oaktsamhet** dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

42 kap.

Om brott emot föreskrift till statens säkerhet eller allmän ordning

7 §

(Såsom i regeringens proposition)

44 kap.

Om brott emot föreskrift till skydd för lif, hälsa eller egendomen

9 § (Ny)

Den som vid förande av tåg eller i någon annan uppgift som väsentligt påverkar tågsäkerheten uppsåtligen eller av vårdslöshet bryter mot föreskrifter om tågsäkerheten och sålunda framkallar fara för annans säkerhet eller egendom skall, om strängare straff för gärningen inte stadgas på något annat ställe i lag, för äventyrande av tågsäkerheten dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

14 §

(Såsom i regeringens proposition)

45 kap.

Om militära brott

20 §

(Såsom i regeringens proposition)

47 kap.

Om arbetsbrott

1 §

Arbetarskyddsbrott

En arbetsgivare eller en företrädare för denne som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) bryter mot arbetarskyddsföreskrifter eller

2) förorsakar en bristfällighet eller ett missförhållande som strider mot arbetarskyddsföreskrifterna eller gör det möjligt att ett sådant tillstånd fortgår genom att försumma övervakningen av att *arbetarskyddsföreskrifterna* iakttas i arbete som lyder under honom eller genom att underlåta att dra försorg om de ekonomiska, organisatoriska eller övriga förutsättningarna för arbetarskyddet,

skall för *arbetarskyddsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

(2 mom. såsom i regeringens proposition)

2 §

Arbetstidsbrott

En arbetsgivare eller en företrädare för denne som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) till en arbetstagares nackdel försummar att föra bok över arbetstider eller semestrar, för sådan bok oriktigt, ändrar, döljer eller förstör bokföringen eller gör den oläslig eller

2) trots en arbetarskyddsmyndighets uppmaning, order eller förbud förfar på ett sätt som är straffbelagt enligt arbetstids- eller semesterlagstiftningen

skall (*utesl.*) för *arbetstidsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

3 §

(Såsom i regeringens proposition)

4 §

Kränkning av arbetstagarrepresentants rättigheter

En arbetsgivare eller en företrädare för denne som *utan grund som stadgas i lag eller bestäms i ett arbets- eller tjänstekollektivavtal* säger upp, anmars avskedar eller permitterar en förtroendemän, en arbetarskyddsfullmäktig eller en personalrepresentant som avses i lagen om personalrepresentation i företagets förvaltning (725/90) eller ändrar *dennes arbetsförhållande till en deltidsanställning* skall, om gärningen inte utgör diskriminering i arbetslivet, för *kränkning av arbetstagarrepresentants rättigheter* dömas till böter.

5 §

Kränkning av arbetstagares organisationsfrihet

(1 mom. såsom i regeringens proposition)

För kränkning av arbetstagares organisationsfrihet döms även den som tvingar en arbetstagare att *ansluta sig eller* höra till en facklig eller politisk förening.

(3 mom. såsom i regeringens proposition)

6 §

Arbetsförmedlingsbrott

Den som *hos en enskild kund bär upp avgift för arbetsförmedlingsservice som har direkt sysselsättande verkan eller bär upp avgift för arbetsförmedling för sjöfarande* skall för *arbetsförmedlingsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

För arbetsförmedlingsbrott döms också den som *i strid med en arbetarskyddsmyndighets förbud fortsätter att hyra ut arbetskraft till utlandet eller offentligt annonsera om detta*.

7 §

Ansvarsfördelning

Till straff för en arbetsgivares eller dennes företrädares förfarande som är belagt med straff enligt detta kapitel döms den *mot vars förpliktelser* gärningen eller försummelsen *strider*. Vid bedömningen av detta skall beaktas *dennes ställning*, arten och omfattningen av hans uppgifter och befogenheter samt (*utesl.*) även i övrigt hans andel i att den lagstridiga situationen uppkommit eller fortgått.

8 §

Definitioner

I detta kapitel avses med

1) *arbetsgivare* den som låter utföra arbete i ett arbetsavtalsförhållande eller i ett tjänste- eller därmed jämförbart offentligt anställningsförhållande *samt den som faktiskt utövar den beslutanderätt som hör till arbetsgivaren*,

2) *arbetsgivarens företrädare* en medlem i ett lagstadgat eller annat beslutande organ hos en juridisk person som är arbetsgivare samt den som i arbetsgivarens ställe leder eller övervakar arbetet,

3) *arbetstagarare* den som står i ett arbetsavtalsförhållande eller i ett tjänste- eller därmed jämförbart offentligt anställningsförhållande till arbetsgivaren,

4) *arbetarskyddsföreskrifter* sådana stadganden eller allmänna bestämmelser om arbetets säkerhet och hälsosamhet som ingår i lagen om skydd i arbete (299/58), *lagen om företagshälsövård* (743/78) eller i någon annan lag om arbetarskydd eller som har utfärdats med stöd av en sådan lag *och som skall iakttas i syfte att skydda andra*.

(2 mom. såsom i regeringens proposition)

48 kap.

Om miljöbrott

1 §

Miljöförstöring

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet 1) i miljön för eller släpper ut eller lämnar ett föremål eller ämne, strålning eller något annat sådant i strid med lag eller med stöd av lag utfärdade stadganden eller allmänna eller särskilda föreskrifter, eller utan sådant tillstånd som lagen förutsätter, eller i strid med tillståndsvillkor,

2) framställer, överlåter, transporterar, an-

vänder, behandlar eller förvarar ett ämne, ett fabrikat eller en produkt eller använder en anläggning i strid med en allmän föreskrift som har utfärdats med stöd av luftvårdslagen (67/82) eller ett stadgande som nämns i 60 § 1 mom. avfallslagen (1072/93) eller en allmän eller särskild föreskrift eller ett förbud och som har utfärdats med stöd av avfallslagen eller försummar sin skyldighet enligt avfallslagen att ordna avfallshandling (utesl.),

3) för in i landet eller ut ur landet eller genom finskt territorium transiterar avfall i strid med avfallslagen eller med stöd av den utfärdade stadganden eller allmänna eller särskilda föreskrifter eller på det sätt som nämns i artikel 26.1 i den avfallstransportförordning som nämns i 45 § 1 mom. avfallslagen eller för in ett ämne, ett fabrikat eller en produkt i strid med allmänna föreskrifter som utfärdats med stöd av luftvårdslagen så att gärningen är ägnad att förörena eller nedskräpa miljön eller förorsaka fara för hälsan, skall för miljöförstöring dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Försök till ett uppsåtligt brott som avses i 1 mom. 3 punkten är straffbart. (Nytt 2 mom.)

För miljöförstöring döms också den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet på något annat sätt än det som avses i 1 mom. börjar göra ändringar i miljön i strid med stadgandena i lagen om skyddsskogar (196/22), byggnadslagen (370/58), vattenlagen (264/61) eller marktäktslagen (555/81) eller i strid med stadganden, allmänna eller särskilda föreskrifter eller planer eller tillstånd som har utfärdats med stöd av dessa lagar, så att gärningen är ägnad att medföra så allvarliga förändringar att de kan jämföras med förorening av miljön.

2 §

Grov miljöförstöring

Om vid miljöförstöring

1) den skada eller fara för skada som vållats miljön eller hälsan är synnerligen stor med beaktande av den orsakade eller hotande skadans långvarighet, omfattning eller andra omständigheter eller

2) brottet begås trots en myndighets påbud eller förbud som har givits med anledning av ett förfarande som avses i 1 §

och brottet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för grov miljöförstöring dömas till fängelse i minst fyra månader och högst sex år.

På försök skall på motsvarande sätt tillämpas vad som i 1 § stadgas om försök. (Nytt 2 mom.)

3 §

Miljöförseelse

Om miljöförstöringen, med hänsyn till att den fara eller skada som har vållats miljön eller hälsan varit mindre betydande (utesl.) eller andra omständigheter vid brottet, bedömd som en helhet är ringa, skall gärningsmannen för miljöförseelse dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

(2 och 3 mom. såsom i regeringens proposition)

4 §

Miljöförstöring av oaktsamhet

Den som av annan än grov oaktsamhet

1) ingriper i miljön på ett sätt som avses i 1 § 1 mom. 1 punkten eller 2 mom. eller

2) på det sätt som avses i 1 § 1 mom. 2 eller 3 punkten bryter mot avfallslagen eller luftvårdslagen eller med stöd av dem utfärdade stadganden eller bestämmelser

så att den skada som vållas miljön eller hälsan eller faran för sådan skada är synnerligen stor med beaktande av den orsakade eller hotande skadans långvarighet, omfattning och andra omständigheter, skall för miljöförstöring av oaktsamhet dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

5 §

Naturskyddsbrott

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) orättmätigt förstör eller skadar ett naturområde, ett djur, en växt eller något annat naturföremål som har skyddats, fredats eller underkastats åtgärdsförbud enligt lagen om naturskydd (71/23) eller i stadganden eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den eller

2) i strid med lagen om naturskydd eller stadganden eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av den avskiljer ett naturföremål från dess omgivning, eller för in i landet, för ut ur landet eller transporterar genom finskt territorium eller säljer, överlåter, köper eller tar emot ett föremål som har avskilts från sin omgivning eller förts in i eller ut ur landet på ett sådant sätt,

skall för *naturskyddsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.
(2—4 mom. såsom i regeringens proposition)

6 §

Byggnadsskyddsbrott

Den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet *utan i lagen förutsatt tillstånd* river, förstör, (*utesl.*) skadar eller täcker ett objekt i den byggda miljön som

1) är skyddat enligt byggnadslagen eller genom en föreskrift som utfärdats med stöd av den eller

2) med stöd av byggnadsskyddslagen (60/85) har skyddats eller beslutats att underkastas åtgärdsförbud

skall för *byggnadsskyddsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

(2 och 3 mom. såsom i regeringens proposition)

7 §

Ansvarsfördelning

Till straff för ett förfarande som är belagt med straff enligt detta kapitel döms den *mot vars förpliktelse* gärningen eller försummelsen *strider*. Vid bedömningen av detta skall beaktas *dennes ställning*, arten och omfattningen av *dennes uppgifter och befogenheter* och även i övrigt hans andel i att den lagstridiga situationen har uppkommit eller fortgått.

8 §

(Såsom i regeringens proposition)

49 kap.

Om kränkning av vissa immateriella rättigheter

1 §

Upphovsrechtsbrott

(1 mom. såsom i regeringens proposition)

För upphovsrechtsbrott döms också den som i förvärvssyfte, och så att gärningen är ägnad att åsamka innehavaren av den kränkta rätten betydande men eller skada, för spridning till allmänheten för in i landet ett utomlands framställt eller eftergjort exemplar av i 1 mom. avsedda verk eller fotografiska bilder, grammofonskivor eller andra anordningar eller kataloger, tabeller, program eller andra sådana arbeten i vilka en stor mängd uppgifter har sammanställts, om han vet att framställningen eller eftergörandet har skett under sådana omständigheter att detta, om det skett i Finland, hade varit straffbart enligt 1 mom. eller 56 a § *upphovsrechtslagen* eller 18 a § *lagen om rätt till fotografisk bild*.

2 och 3 §§

(Såsom i regeringens proposition)

(1 och 2 mom. såsom i regeringens proposition)

Vad som stadgas i 48 kap. 1—4 §§ tillämpas även på brott mot en föreskrift som utfärdats med stöd av lagen om avfallshantering (673/78) och som enligt 78 § avfallslagen skall iaktas sedan avfallslagen trätt i kraft. (Nytt 3 mom.)

Forum i ärenden som gäller brott mot vattenlagen (264/61) och som är anhängiga vid vattendomstolarna eller högsta domstolen när denna lag träder i kraft bestäms enligt den tidigare lagen tills de har avgjorts med laga kraft vunnit dom. (Nytt 4 mom.)

6.

Lagom ändring av 2 kap. 11 a § *lagen* om verkställighet av straff

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 2 kap. 11 a § *lagen* den 19 december 1889 om verkställighet av straff, sådant detta lagrum
lyder i lag av den 19 juli 1974 (612/74), som följer:

2 kap.	Ikraftträdelsestadgandet (Såsom i regeringens proposition)
Allmänna stadganden om fängelsestraff och om förvandlingsstraff för böter	
11 a § (Såsom i regeringens proposition)	

8.

Lag

om ändring av rättegångsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
(utesl.)
fogas till 15 kap. rättegångsbalken en ny 17 § som följer:

8 kap.	15 kap.
Om Hofrätt	Om rättegångsombud
2 § (Utesl.)	17 § (Såsom i regeringens proposition)
	Ikraftträdelsestadgandet (Såsom i regeringens proposition)

16.

Lag

om ändring av 2 § militära rättegångslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 2 § 2 mom. militära rättegångslagen av den 25 mars 1983 (326/83), sådant detta lagrum lyder
i lag av den 16 maj 1994 (359/94), som följer:

2 §	straff stadgas i 21 kap. 1—3 eller 5—14 §§, 25 kap. 7 eller 8 §, 28, 31—33 eller 35 kap., 36 kap. 1—3 §§, 37 kap. 8—10 §§, 38 kap. 1—8 §§ eller 40 kap. 1—3, 5 eller 6 § strafflagen <i>föresatt</i> att gär-
Såsom militärt rättegångsärende handläggs även åtal mot krigsman för en gärning, för vilken	

ningen har riktat sig mot försvarsmakten eller mot någon annan krigsman eller att för gärningen stadgas straff i 39 § värnpliktslagen.

Ikraftträdelsestadgandet
(Såsom i regeringens proposition)

17.

Lag om ändring av kärnenergilagen

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i kärnenergilagen av den 11 december 1987 (990/87) 70 och 71 §§, ändras 69 §, 72 § 2 mom., 73 § 1 mom. och 74 §, av dessa lagrum 72 § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 8 september 1989 (797/89), samt fogas till 78 § ett nytt 6 mom. som följer:

69 §

Hänvisningsstadgande

72—74 och 78 §§

(Såsom i regeringens proposition)

(1—3 mom. såsom i regeringens proposition)

Om straff för *miljöförstöring* som strider mot denna lag eller med stöd av den utfärdade stadganden eller bestämmelser stadgas i 48 kap. 1—4 §§ strafflagen.

Ikraftträdelsestadgandet

(Såsom i regeringens proposition)

18.

Lag om ändring av 60 och 62 §§ strålskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras 60 och 62 §§ strålskyddslagen av den 27 mars 1991 (592/91) som följer:

60 §

Strålskyddsbrott

kap. 1—4 §§ strafflagen.

(1 mom. såsom i regeringens proposition)

Om straff för *miljöförstöring* som har begåtts i strid med denna lag eller stadganden eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den stadgas i 48

62 §

(Såsom i regeringens proposition)

Ikraftträdelsestadgandet

(Såsom i regeringens proposition)

20.

Lag**om ändring av 12 och 13 §§ dammsäkerhetslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 12 och 13 §§ dammsäkerhetslagen av den 1 juni 1984 (413/84) som följer:

12 §

Om straff för *miljöförstöring* som har begåtts i strid med denna lag eller stadganden eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den stadgas i 48 kap. 1—4 §§ strafflagen.

(2 mom. såsom i regeringens proposition)

13 §

(Såsom i regeringens proposition)

Ikraftträdelsestadgandet
(Såsom i regeringens proposition)

28.

Lag**om ändring av 135 § sparbankslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 135 § sparbankslagen av den 28 december 1990 (1270/90), sådant detta lagrum lyder i lag av den 30 december 1993 (1610/93), som följer:

135 §

Den som bryter mot stadganden i *kreditinstitutslagen* om uppgörande av bokslut, koncernbokslut eller revisionsberättelse eller *mot de stadganden i denna lag som gäller* avgivande av slutredovisning över en sparbanks likvidation

skall för *sparbanksbrott* dömas till böter eller

till fängelse i högst sex månader, om inte gärningen är ringa eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe i lag.

(2 mom. såsom i regeringens proposition)

Ikraftträdelsestadgandet
(Såsom i regeringens proposition)

29.

Lag**om ändring av 92 § andelsbankslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 92 § andelsbankslagen av den 28 december 1990 (1271/90), sådant detta lagrum lyder i lag av den 30 december 1993 (1611/93), som följer:

92 §

Den som bryter mot stadganden i *kreditinstitutslagen* om uppgörande av bokslut, koncernbokslut eller revisionsberättelse eller *mot de stad-*

ganden i denna lag som gäller avgivande av slutredovisning över en andelsbanks likvidation

skall för *andelsbanksbrott* dömas till böter eller till fängelse i högst sex månader, om inte gärning-

en är ringa eller strängare straff för den stadgas
 på något annat ställe i lag.
 (2 mom. såsom i regeringens proposition)

Ikraftträdelsestadgandet
 (Såsom i regeringens proposition)

60.

Lag

om ändring av 10 § lagen om datasekretessnämnden och dataombudsmannen

I enlighet med riksdagens beslut
 ä n d r a s 10 § lagen den 27 maj 1994 om datasekretessnämnden och dataombudsmannen (389/94)
 som följer:

<p>10 § Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 9 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 §</p>	<p>strafflagen eller strängare straff stadgas på något annat ställe i lag.</p> <hr style="width: 10%; margin-left: auto; margin-right: auto;"/> <p>Denna lag träder i kraft den</p>	<p>19 .</p>
--	--	-------------

65.

Lag

om ändring av 37 § befolkningsdatalagen

I enlighet med riksdagens beslut
 ä n d r a s 37 § befolkningsdatalagen av den 11 juni 1993 (507/93) som följer:

<p>37 § Brotts mot tystnadsplikt gällande befolknings- uppgifter</p>	<p>inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe i lag.</p> <hr style="width: 10%; margin-left: auto; margin-right: auto;"/> <p>Denna lag träder i kraft den</p>	<p>19 .</p>
--	--	-------------

76.

Lag**om ändring av 90 och 97 §§ läkemedelslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i läkemedelslagen av den 10 april 1987 (395/87) 97 § samt
fogas till 90 §, sådant detta lagrum lyder delvis ändrat genom lag av den 19 (/), ett
nytt 2 mom., varvid nuvarande 2 mom. blir 3 mom., som följer:

90 §	97 §
-----	(Såsom i regeringens proposition)
(2 mom. såsom i regeringens proposition)	-----
-----	Ikraftträdelsestadgandet (Såsom i regeringens proposition)

82.

Lag**om ändring av mervärdesskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i mervärdesskattelagen av den 30 december 1993 (1501/93) 220 § och
ändras 219 § som följer:

219 §	ligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe i lag.
Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 212 eller 213 §§ döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas en-	-----
-----	Denna lag träder i kraft den 19 .

109.

Lag**om ändring av 33 § lagen om hushållsarbetstagares arbetsförhållande**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 33 § lagen den 16 december 1977 om hushållsarbetstagares arbetsförhållande (951/77) som
följer:

33 §	betsgivaren och dennes företrädare bestäms en- ligt de grunder som stadgas i 47 kap. 7 § straffla- gen.
Straffstadganden	(2—4 mom. såsom i regeringens proposition)
En arbetsgivare eller företrädare för denne som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 4 eller 6—11 (utesl.) §§ skall för överträdelse av la- gen om hushållsarbetstagares arbetsförhållande dömas till böter. Ansvarsfördelningen mellan ar-	-----
-----	Ikraftträdelsestadgandet (Såsom i regeringens proposition)

110.

Lag**om ändring av 16 § lagen om skogs- och flottningsarbetares sambostäder**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 16 § lagen den 28 juli 1967 om skogs- och flottningsarbetares sambostäder (344/67) som följer:

16 §
Om straff för brott mot arbetarskyddsföreskrifterna och för orsakande av bristfällighet eller missförhållande som strider mot *arbetarskyddsföreskrifterna* eller möjliggörande av att

ett sådant tillstånd fortgår stadgas i 47 kap. 1 § strafflagen.

Ikraftträdelsestadgandet
(Såsom i regeringens proposition)

111.

Lag**om ändring av 83 och 84 §§ sjömanslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 83 § och 84 § 2 mom. sjömanslagen av den 7 juni 1978 (423/78), dessa lagrum sådana de lyder, 83 § delvis ändrad genom lag av den 4 december 1987 (936/87) och 84 § 2 mom. i lag av den 19 december 1986 (1006/86), som följer:

83 §
Straffstadganden som gäller arbetsgivaren och dennes företrädare
(1 mom. såsom i regeringens proposition)
Om straff för brott mot 29 § 1 och 2 mom. stadgas i 47 kap. 1 § strafflagen.
(3—5 mom. såsom i regeringens proposition)

84 §
(Såsom i regeringens proposition)

Ikraftträdelsestadgandet
(Såsom i regeringens proposition)

112.

Lag**om ändring av 16 § lagen om samarbete inom företag**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 16 § lagen den 22 september 1978 om samarbete inom företag (725/78), sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 21 december 1990 (1195/90), som följer:

16 §
Straffstadganden
En som hör till ledningen för en koncern, en arbetsgivare eller företrädare för dessa som upp-

såtligen eller av oaktsamhet underlåter att iaktta 7, 9, 11 eller 11 d § eller vad 13 § stadgar om annat än betalningsskyldighet eller som väsentligen underlåter att iaktta vad som i ett avtal som avses i 11 c § 1 mom. har överenskommit om informa-

tionskyldigheten, skall för *brott mot samarbetskyldighet* dömas till böter. Ansvarsfördelningen mellan arbetsgivaren och dennes företrädare bestäms enligt de grunder som stadgas i 47 kap. 7 § strafflagen.

(2 och 3 mom. såsom i regeringens proposition)

Ikraftträdelsestadgandet
(Såsom i regeringens proposition)

114.

Lag

om ändring av arbetstidslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i arbetstidslagen av den 2 augusti 1946 (604/46) 24 § samt

ändras 23 §, sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 29 december 1988 (1351/88), som följer:

23 §

En arbetsgivare eller företrädare för denne som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot stadganden eller bestämmelser som ingår i denna lag eller har utfärdats med stöd av den och som gäller annat än betalningsskyldighet (*utesl.*), arbetstidsbokföring eller *framläggning* skall för *arbetstidsförseelse* dömas till böter. Ansvarsfördel-

ningen mellan arbetsgivaren och dennes företrädare bestäms enligt de grunder som stadgas i 47 kap. 7 § strafflagen.

(2 och 3 mom. såsom i regeringens proposition)

Ikraftträdelsestadgandet
(Såsom i regeringens proposition)

116.

Lag

om ändring av lagen om arbetstiden inom lantbruket

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 12 maj 1989 om arbetstiden inom lantbruket (407/89) 31 § samt

ändras 30 § som följer:

30 §

En arbetsgivare eller företrädare för denne som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot stadganden eller bestämmelser som ingår i denna lag eller har utfärdats med stöd av den och som gäller annat än betalningsskyldighet (*utesl.*), arbetstidsbokföring eller *framläggning* skall för *arbetstidsförseelse inom lantbruket* dömas till böter.

Ansvarsfördelningen mellan arbetsgivaren och dennes företrädare bestäms enligt de grunder som stadgas i 47 kap. 7 § strafflagen.

(2 mom. såsom i regeringens proposition)

Ikraftträdelsestadgandet
(Såsom i regeringens proposition)

117.

Lag**om ändring av lagen om arbetstiden inom handelsrörelser och kontor**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 26 maj 1978 om arbetstiden inom handelsrörelser och kontor (400/78) 16 § samt *ändras* 15 §, sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 22 december 1978 (1066/78), som följer:

15 §

Straffstadganden

En arbetsgivare eller företrädare för denne som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot stadganden eller bestämmelser som ingår i denna lag eller har utfärdats med stöd av den och som gäller annat än betalningsskyldighet (*utesl.*), arbetstidsbokföring *eller framläggning* skall för ar-

betstidsförseelse inom handeln dömas till böter. Ansvarsfördelningen mellan arbetsgivaren och dennes företrädare bestäms enligt de grunder som stadgas i 47 kap. 7 § strafflagen.

(2 och 3 mom. såsom i regeringens proposition)

Ikraftträdelsestadgandet
(Såsom i regeringens proposition)

118.

Lag**om ändring av sjöarbetstidslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i sjöarbetstidslagen av den 9 april 1976 (296/76) 25—27 §§ samt *ändras* 23 och 24 §§ som följer:

23 §

Sjöarbetstidsförseelse

En arbetsgivare eller företrädare för denne som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot stadganden eller bestämmelser som ingår i denna lag eller har utfärdats med stöd av den och som gäller annat än betalningsskyldighet (*utesl.*), arbetstidsbokföring *eller framläggning* skall för *sjöarbetstidsförseelse* dömas till böter.

(2 mom. såsom i regeringens proposition)

24 §

(Såsom i regeringens proposition)

Ikraftträdelsestadgandet
(Såsom i regeringens proposition)

120.

Lag**om ändring av lagen om arbetet i bagerier**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 9 juni 1961 om arbetet i bagerier (302/61) 11 § samt

ändras 10 §,

sådana dessa lagrum lyder i lag av den 5 november 1993 (916/93) som följer:

10 §

En arbetsgivare eller företrädare för denne som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot stadganden eller bestämmelser som ingår i denna lag eller har utfärdats med stöd av den och som gäller annat än *arbetstidsbokföring eller framläggning* skall för *bageriarbetstidsförseelse* dömas

till böter. Ansvarsfördelningen mellan arbetsgivaren och dennes företrädare bestäms enligt de grunder som stadgas i 47 kap. 7 § strafflagen.

(2 mom. såsom i regeringens proposition)

Ikraftträdelsestadgandet

(Såsom i regeringens proposition)

123.

Lag**om ändring av 49 och 51 §§ lagen om skydd i arbete**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 49 § och 51 § 2 mom. lagen den 28 juni 1958 om skydd i arbete (299/58), av dessa lagrum 49 § sådan den lyder delvis ändrad genom *lagar* av den 16 januari 1987 och den 11 juni 1993 (27/87 och 509/93), som följer:

49 och 51 §§

(Såsom i regeringens proposition)

Ikraftträdelsestadgandet

(Såsom i regeringens proposition)

124.

Lag**om ändring av 18 § lagen om unga arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 18 § lagen den 19 november 1993 om unga arbetstagare (998/93) som följer:

18 §

Straffstadganden

Om straff för brott mot arbetarskyddsföreskrifterna och för orsakande av bristfällighet eller miss-

förhållande som strider mot arbetarskyddsföreskrifterna eller möjliggörande av att ett sådant tillstånd fortgår stadgas i 47 kap. 1 § strafflagen.

Om straff för ett sådant brott mot skyddsstadgandena som gäller arbetstiden för unga arbetsta-

gare och som har begåtts trots en arbetarskyddsmyndighets uppmaning, order eller förbud, stadgas i 47 kap. 2 § strafflagen.

En arbetsgivare eller en arbetsgivares företrädare som på annat sätt än så som nämns i 1 eller 2 mom. uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot denna lag eller en förordning som givits med stöd

av denna lag skall för brott mot stadgandena om skydd för unga arbetstagare dömas till böter. Ansvarsfördelningen mellan arbetsgivaren och dennes företrädare bestäms enligt de grunder som stadgas i 47 kap. 7 § strafflagen.

Denna lag träder i kraft den

19 .

125.

Lag

om ändring av 6 § lagen om förbud mot användande av blyvitt och blyulfat vid vissa målningsarbeten

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 6 § lagen den 1 mars 1929 om förbud mot användande av blyvitt och blyulfat vid vissa målningsarbeten (101/29), sådant detta lagrum lyder i lag av den 17 november 1939 (410/39), som följer:

6 §

Om straff för brott mot arbetarskyddsföreskrifterna samt för orsakande av bristfällighet eller missförhållande som strider mot arbetarskyddsföreskrifterna eller möjliggörande av att

ett sådant tillstånd fortgår stadgas i 47 kap. 1 § strafflagen.

Ikraftträdelsestadgandet
(Såsom i regeringens proposition)

126.

Lag

om ändring av lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 24 § 1 mom., 25 § 1 mom. och 26 § lagen den 16 februari 1973 om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden (131/73),

av dessa 24 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 16 januari 1987 (29/87) och 26 § sådan den lyder (utesl.) ändrad genom den sistnämnda lagen och lag av den 26 november 1993 (1035/93), samt f o g a s till 25 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 26 november 1993, ett nytt 2 mom., varvid nuvarande 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom., som följer:

24 §

(Såsom i regeringens proposition)

25 §

(1 och 2 mom. såsom i regeringens proposition)

26 §

Om straff för brott mot arbetarskyddsföreskrifterna samt för orsakande av bristfällighet eller missförhållande som strider mot arbetarskyddsföreskrifterna eller möjliggörande av att ett sådant tillstånd fortgår stadgas i 47 kap. 1 § strafflagen.

Om straff för överträdelse av förbud som utfärdats med stöd av 21 a § 2 mom. stadgas i 47 kap. 6 § 2 mom. strafflagen. (Nytt 2 mom.)
(3 mom. såsom 2 mom. i regeringens proposition)

Ikraftträdelsestadgandet
(Såsom i regeringens proposition)

127.

Lag

om ändring av 21 § lagen om arbetskraftsservice

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 21 § lagen den 26 november 1993 om arbetskraftsservice (1005/93) som följer:

21 §

Straffstadganden

Om straff för arbetsförmedling som förbjuds i
16 § stadgas i 47 kap. 6 § 1 mom. strafflagen.
Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt

20 § döms enligt 38 kap. 2 § 2 mom. strafflagen,
om inte strängare straff för gärningen stadgas på
något annat ställe än i 38 kap. 1 § strafflagen.

Denna lag träder i kraft den 19 .

128.

Lag

om ändring av 14 a § lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 14 a § lagen den 8 augusti 1986 om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/86), sådant
detta lagrum lyder i lag av den 19 (/), som följer:

14 a § (Ny)

Straffstadganden

Om straff för diskriminering i arbetslivet stadgas i 47 kap. 3 § strafflagen.

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt
10 § 4 mom. döms enligt 38 kap. 2 § 2 mom.
strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt
40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff
för den stadgas på något annat ställe än i 38 kap.
1 § strafflagen.

Den som bryter mot förbudet i 14 § vid annon-

sering av utbildningsplatser skall för diskriminerande annonsering dömas till böter. Allmän åklagare får väcka åtal för diskriminerande annonsering endast på anmälan av jämställdhetsombudsmannen.

21 a §
(Utesl.)

Ikraftträdelsestadgandet
(Såsom i regeringens proposition)

129.

Lag**om ändring av statstjänstemannalagen***I enlighet med riksdagens beslut**ändras i statstjänstemannalagen av den 19 augusti 1994 (750/94) 11 § och fogas till lagen en ny 69 a § som följer:*

11 §

En myndighet skall bemöta sina tjänstemän opartiskt så att ingen utan fog särbehandlas på grund av börd, nationalitet, kön, religion, ålder, politisk verksamhet eller fackföreningsverksamhet eller någon annan därmed jämförbar omständighet.

69 a §

Om straff för brott mot 6 § 1 mom. och 11 § stadgas i 47 kap. 3 § strafflagen.

Om straff för brott mot 12 §, som begås genom att en tjänstemans fackliga eller politiska verksamhet hindras eller genom att en tjänsteman tvingas att höra till en facklig eller politisk förening, stadgas i 47 kap. 5 § strafflagen.

Denna lag träder i kraft den

19 .

131.

Lag**om ändring av 9 § lagen om företagshälsövård***I enlighet med riksdagens beslut**ändras 9 § lagen den 29 september 1978 om företagshälsövård (743/78) som följer:*

9 §

*Straff**(1 mom. såsom i regeringens proposition)*

Om straff för brott mot arbetarskyddsföreskrifterna samt för orsakande av bristfällighet eller missförhållande som strider mot arbetar-

skyddsföreskrifterna eller möjliggörande av att ett sådant tillstånd fortgår stadgas i 47 kap. 1 § strafflagen.

(3 mom. såsom i regeringens proposition)

Ikraftträdelsestadgandet

(Såsom i regeringens proposition)

134.

Lag**om ändring av (utesl.) vattenlagen**

I enlighet med riksdagens beslut
u p p h ä v s i vattenlagen av den 19 maj 1961 (264/61) 16 kap. 43 § 2 mom.,
ä n d r a s 13 kap., sådant det lyder delvis ändrat genom *lagar* av den 29 juli 1976 och den 12 juli 1993
 (649/76 och 653/93), samt
f o g a s till 14 kap. en ny 5 a § som följer:

13 kap.

Straffstadganden

1 §

(Såsom i regeringens proposition)

2 §

Den som på något annat sätt än vad som avses
 i 1 § uppsåtligt eller av oaktsamhet i strid med 1
 kap. 17 § hindrar vattnets fria lopp skall, om inte
 kränkningen av det enskilda (utesl.) intresset är
 ringa, för *hindrande av vattenflöde i liten flodbädd*
 dömas till böter.

3—7 §§

(Såsom i regeringens proposition)

8 § (Ny)

Den som försummar den i 1 kap. 23 § nämnda
 anmälningsskyldigheten skall, om försummelsen
 inte är ringa, dömas till böter.

9 §

(Såsom 8 § i regeringens proposition)

14 kap.

Allmänna stadganden om förfarandet

5 a § (Ny)

*Har allmänt intresse kränkts skall den allmänna
 tillsynsmyndighet som avses i 21 kap. 1 § 1 mom.
 ges tillfälle att föra talan i målet.*

Ikraftträdelsestadgandet

(1 mom. såsom i regeringens proposition)

*Forum i ärenden som gäller brott mot vattenla-
 gen (264/61) och som är anhängiga vid vattendom-
 stolarna eller högsta domstolen när denna lag trä-
 der i kraft bestäms enligt den tidigare lagen tills de
 har avgjorts med laga kraft vunnen dom. (Nytt 2
 mom.)*

135.

Lag**om ändring av 15 § havsskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ä n d r a s 15 § havsskyddslagen av den 29 december 1994 (1415/94) som följer:

15 §

Straffstadganden

Om straff för miljöförstöring i strid med denna
 lag eller stadganden eller bestämmelser som har
 utfärdats med stöd av den stadgas i 48 kap.
 1—4 §§ strafflagen.

*Mål som gäller brott mot denna lag skall väckas
 vid Helsingfors tingsrätt.*

Denna lag träder i kraft den

19 .

136.

Lag**om ändring av 23 § lagen om naturskydd**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 23 § lagen den 23 februari 1923 om naturskydd (71/23), sådan den lyder *ändrad genom lagar*
av den 12 april 1991 och den 19 (672/91 och /), som följer:

23 §

(1 mom. såsom i regeringens proposition)

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) bryter mot en fredningsbestämmelse som ingår i eller har utfärdats med stöd av denna lag eller som köper eller tar emot något som har erhållits genom att en sådan bestämmelse har överträtts,

2) tar i besittning, överlåter, *förevisar offentligt i kommersiellt syfte, säljer, håller till salu, erbjuder eller transporterar för försäljning*, eller för in i landet eller ut ur landet ett djur eller en växt eller en (*utesl.*) del eller en produkt därav i strid med 14 a, 14 b eller 16 § eller

3) för in i landet eller ut ur landet *eller transporterar genom finskt territorium* ett djur eller en växt eller en (*utesl.*) del eller en produkt därav utan ett sådant tillstånd eller intyg som avses i *de förordningar*, som nämns i 16 a §,

skall, om inte gärningen skall bestraffas som naturskyddsbrott, för *naturskyddsförseelse* dömas till böter.

(3 mom. såsom i regeringens proposition)

I kraftträdelsestadgandet

(Såsom i regeringens proposition)

146.

Lag**om ändring av 54 och 55 §§ hälsoskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 55 § hälsoskyddslagen av den 19 augusti 1994 (763/94) och
fogas till 54 § ett nytt 3 mom. som följer:

54 §

Förseelse och brott som innefattar framkallande
av hälsofara

Om straff för miljöförstöring i strid med denna
lag stadgas i 48 kap. 1—4 §§ strafflagen.

55 §

Brott mot sekretessplikt

Till straff för brott mot sekretessplikten enligt
59 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om
inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 §
strafflagen eller strängare straff för den stadgas på
något annat ställe i lag.

Denna lag träder i kraft den

19 .

149.

Lag om ändring av avfallslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 60—63 §§ avfallslagen av den 3 december 1993 (1072/93), av dessa lagrum 60 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 29 december 1994 (1419/94) och 61 § delvis ändrad genom lag av den 29 december 1994 (1413/94), som följer:

60 §

Avfallsförseelse

Den som avsiktligen eller av grov oaktsamhet
1) bryter mot förbud som nämns i 5 § 1 mom. 1, 3 eller 4 punkten, 6 § 1 mom. 6 eller 8 punkten, 7 § 4 mom., (utesl.) 17 § 1 mom., 18 eller 19 §, 22 § 1 mom., 26 §, 40 § 3 mom., 43 § 2 mom., 44 § 2 eller 3 mom., (utesl.) 50 §, 55 § 2 eller 3 mom., 57 § eller 73 a § eller mot förbud eller bestämmelse som utfärdas med stöd av nämnda stadganden eller

2) försummar skyldigheter som nämns i 7—9 §§ (utesl.), 12 eller 14 §, 15 § 1 mom., (utesl.) 22 § 2 eller 3 mom., (utesl.) 42 § 1 mom., 43 § 2 mom., 46 (utesl.) §, 51 § 3 eller 4 mom. eller 55 § 1 mom., eller

3) utför internationell avfallstransport på det sätt som avses i artikel 26.1 i avfallstransportförordningen,

skall, om inte strängare straff för gärningen stadgas på något annat ställe i lag, dömas till böter för avfallsförseelse.

För avfallsförseelse döms likaså den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot en bestämmelse som utfärdas med stöd av 13 § 1 mom. eller försummar de skyldigheter som nämns i 11 § 1 mom., 20 § 1 eller 2 mom., 21 §, 23—25 §§ eller 49 §.

61 §

Hänvisningsstadgande

Om straff för miljöförstöring i strid med stadgandena i 60 § 1 mom. i denna lag stadgas i 48 kap. 1—4 §§ strafflagen.

62 §

Ordningsbot

För ringa överträdelse av det nedskräpningsförbud som nämns i 19 § kan polisen påföra ordningsbot till ett belopp som stadgas genom förordning. Om ordningsbot gäller i övrigt vad som stadgas i ordningsbotslagen (66/83) eller i stadganden som utfärdas med stöd av den.

63 §

Brott mot tystnadsplikt

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 71 § 1 mom. döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff stadgas på något annat ställe i lag.

Denna lag träder i kraft den

19 .

152.

Lag
om ändring av upphovsrättslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 56 §, 56 a § 1 mom., 56 b §, 57 § 3 mom., 60 § och 62 § 1 mom. upphovsrättslagen av den 8 juli 1961 (404/61), av dessa lagrum 56 §, 56 a § 1 mom., 56 b §, 57 § 3 mom. och 62 § 1 mom. sådana de lyder i lag av den 8 juni 1984 (442/84), som följer:

56 §
(Såsom i regeringens proposition)

56 b, 57, 60 och 62 §§
(Såsom i regeringens proposition)

56 a §
(1 mom. såsom i regeringens proposition)

Ikraftträdelsestadgandet
(Såsom i regeringens proposition)

160.

Lag
om ändring av 2 § hovrättslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 2 § 2 mom. hovrättslagen av den 21 januari 1994 (56194) som följer:

2 §
Hovrättens uppgifter

rihet. Dessutom behandlar hovrätten övriga mål och ärenden som enligt särskilda stadganden skall avgöras av den.

Hovrätten behandlar som första rättsinstans mål som gäller landsförräderibrott och högförräderibrott samt tjänsteåtal som hör till dess behö-

Denna lag träder i kraft den

19 .

161.

Lag
om ändring av 100 § kreditinstitutslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 100 § kreditinstitutslagen av den 30 december 1993 (1607193) som följer:

100 §
Brott mot tystnadsplikten

inte strängare straff för gärningen stadgas på något annat ställe i lag.

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 94 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om

Denna lag träder i kraft den

19 .

162.

Lag**om ändring av 36 § lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården***I enlighet med riksdagens beslut**ändras 36 § lagen den 28 juni 1994 om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/94) som följer:*

36 §

Brott mot tystnadsplikten

bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe i lag.

*Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 17 §, 25 § 3 mom. och 38 § 2 mom. döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall**Denna lag träder i kraft den*

19 .

163.

Lag**om ändring av 15 § lagen om offentlig upphandling***I enlighet med riksdagens beslut**ändras 15 § lagen den 23 december 1992 om offentlig upphandling (1505/92) som följer:*

15 §

Straffstadgande

*inte gärningen skall beträffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe i lag.**Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 14 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om**Denna lag träder i kraft den*

19 .

164.

Lag**om ändring av 17 § lagen om moderskapsunderstöd***I enlighet med riksdagens beslut**ändras 17 § lagen den 28 maj 1993 om moderskapsunderstöd (477/93) som följer:*

17 §

Brott mot tystnadsplikten

*5 § strafflagen eller om inte strängare straff för den stadgas på något annat ställe än i 38 kap. 1 § strafflagen.**Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 16 § döms enligt 38 kap. 2 § 2 mom. strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap.**Denna lag träder i kraft den*

19 .

165.

Lag**om ändring av 25 a § lagen om bostadsbidrag***I enlighet med riksdagens beslut**u p p h ä v s i lagen den 4 juni 1975 om bostadsbidrag (408/75) 25 a § 4 mom. och**ä n d r a s 25 a § 3 mom.,**sådana dessa lagrum lyder i lag av den 9 augusti 1993 (755/93), som följer:*

25 a §

*Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 1 mom. döms enligt 38 kap. 2 § 2 mom. strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap.**5 § strafflagen eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe än i 38 kap. 1 § strafflagen.**Denna lag träder i kraft den*

19 .

166.

Lag**om ändring av 26 § militärunderstödslagen***I enlighet med riksdagens beslut**ä n d r a s 26 § militärunderstödslagen av den 20 augusti 1993 (781/93) som följer:*

26 §

*Brott mot tystnadsplikten**Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 25 § döms enligt 38 kap. 2 § 2 mom. strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap.**5 § strafflagen eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe än i 38 kap. 1 § strafflagen.**Denna lag träder i kraft den*

19 .

167.

Lag**om ändring av 15 § lagen om husdjursavel***I enlighet med riksdagens beslut**ä n d r a s 15 § lagen den 20 augusti 1993 om husdjursavel (794/93) som följer:*

15 §

*Straffstadganden**Den som uppsåtligen bryter mot diskrimineringsförbudet i 5 § eller (utesl.) bedriver konstgjord förökning av djur utan tillstånd enligt 6 § eller försummar att ge köparen ett härstammingsbevis enligt 7 § såsom stadgas i paragrafen eller bestäms med stöd av den, skall för husdjursavelsförseelse dömas till böter, om inte strängare straff för gärningen stadgas på något annat ställe i lag.**Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 14 § döms enligt 38 kap. 2 § 2 mom. strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe än i 38 kap. 1 § strafflagen.**Ett förfarande som avses i 1 mom. behöver inte anmälas till åtal, om förseelsen som helhet betraktad måste anses som ringa.**Denna lag träder i kraft den*

19 .

168.

Lag**om ändring av 15 § hästhusållningslagen***I enlighet med riksdagens beslut**ändras 15 § hästhusållningslagen av den 20 augusti 1993 (796193) som följer:*

15 §

Straffstadganden

Den som uppsåtligt underlåter att iaktta vad 5 § stadgar om artificiell reproduktion av djur eller som gör sig skyldig till olaga införsel eller till diskriminering enligt 4, 6 eller 7 § (utesl.) skall för hästhusållningsförseelse dömas till böter, om inte strängare straff stadgas i någon annan lag.

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 14 § döms enligt 38 kap. 2 § 2 mom. strafflagen,

om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe än i 38 kap. 1 § strafflagen.

Anmälan för att underkasta ett i 1 mom. nämnt förfarande åtalsprövning behöver inte göras om förseelsen som helhet betraktad skall anses vara ringa.

Denna lag träder i kraft den

19 .

169.

Lag**om ändring av 21 § postlagen***I enlighet med riksdagens beslut**ändras 21 § postlagen av den 29 oktober 1993 (907193) som följer:*

21 §

Brott mot tystnadsplikten

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 6 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om

inte strängare straff för gärningen stadgas på något annat ställe i lag.

Denna lag träder i kraft den

19 .

170.

Lag**om ändring av 33 § lagen om företagsstöd***I enlighet med riksdagens beslut**ändras 33 § lagen den 10 december 1993 om företagsstöd (1136193) som följer:*

33 §

Den som vid behandling av ärenden enligt denna lag fått veta om en sammanslutnings eller en enskilds ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshemlighet får inte olovligt yppa det.

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 1 mom. döms enligt 38 kap. 2 § 2 mom. strafflagen,

om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe än i 38 kap. 1 § strafflagen.

Denna lag träder i kraft den

19 .

171.

Lag**om ändring av 18 § lagen om koncession för fordonsbesiktning**

I enlighet med riksdagens beslut
 ä n d r a s 18 § 3 mom. lagen den 22 december 1993 om koncession för fordonsbesiktning (1371/93)
 som följer:

18 §
 Straffstadganden

inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 §
 strafflagen eller strängare straff för den stadgas på
 något annat ställe i lag.

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt
 17 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om

Denna lag träder i kraft den

19 .

172.

Lag**om ändring av 23 § statistiklagen**

I enlighet med riksdagens beslut
 ä n d r a s 23 § statistiklagen av den 21 januari 1994 (62/94) som följer:

23 §
 Brott mot statistiksekretess

Den som bryter mot föreskrifter som nämns i
 18 § skall för förseelse mot statistiksekretess dö-
 mas till böter.

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 18
 och 22 §§ döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § straffla-
 gen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40
 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den
 stadgas på något annat ställe i lag.

Denna lag träder i kraft den

19 .

173.

Lag**om ändring av 43 § lagen om studiestöd**

I enlighet med riksdagens beslut
 u p p h ä v s i lagen den 21 januari 1994 om studiestöd (65/94) 43 § 3 mom. och
 ä n d r a s 43 § 2 mom. som följer:

43 §
 Tystnadsplikt

5 § strafflagen eller strängare straff för den stad-
 gas på något annat ställe än i 38 kap. 1 § straffla-
 gen.

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 1
 mom. döms enligt 38 kap. 2 § 2 mom. strafflagen,
 om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap.

Denna lag träder i kraft den

19 .

174.

Lag**om ändring av 37 § fiskhygienlagen***I enlighet med riksdagens beslut**ä n d r a s 37 § fiskhygienlagen av den 6 maj 1994 (330194) som följer:*

37 §

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 40 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 §

strafflagen eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe i lag.

Denna lag träder i kraft den

19 .

175.

Lag**om ändring av 48 § kötthygienlagen***I enlighet med riksdagens beslut**ä n d r a s 48 § kötthygienlagen av den 28 juni 1994 (511194) som följer:*

48 §

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 53 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 §

strafflagen eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe i lag.

Denna lag träder i kraft den

19 .

176.

Lag**om ändring av 37 § äggprodukthygienlagen***I enlighet med riksdagens beslut**ä n d r a s 37 § äggprodukthygienlagen av den 28 juni 1994 (517194) som följer:*

37 §

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 40 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 §

strafflagen eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe i lag.

Denna lag träder i kraft den

19 .

177.

Lag
om ändring av 43 § mjölkhygienlagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 43 § mjölkhygienlagen av den 15 juli 1994 (671/94) som följer:

<p style="text-align: center;">43 §</p> <p>Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 46 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 §</p>	<p style="text-align: center;">strafflagen eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe i lag.</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/> <p style="text-align: center;">Denna lag träder i kraft den</p>	19 .
---	--	------

178.

Lag
om ändring av 43 § revisionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i revisionslagen av den 28 oktober 1994 (936/94) 43 § 4 mom. och ändras 43 § 3 mom. som följer:

<p style="text-align: center;">43 §</p> <p style="text-align: center;">Straffstadganden</p> <hr style="width: 100%;"/> <p>Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 37 § 1 mom. döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § straff-</p>	<p style="text-align: center;">lagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe i lag.</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/> <p style="text-align: center;">Denna lag träder i kraft den</p>	19 .
--	---	------

179.

Lag
om ändring av 61 § lagen om förskottsuppbörd

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 61 § 3 mom. lagen den 28 november 1959 om förskottsuppbörd (418/59), sådant det lyder i lag av den 16 december 1994 (1226/94), som följer:

<p style="text-align: center;">61 §</p> <hr style="width: 100%;"/> <p>Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 2 mom. döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap.</p>	<p style="text-align: center;">5 § strafflagen eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe i lag.</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/> <p style="text-align: center;">Denna lag träder i kraft den</p>	19 .
--	--	------

180.

Lag**om ändring av 90 § bilskattelagen***I enlighet med riksdagens beslut**ändras 90 § bilskattelagen av den 29 december 1994 (1482194) som följer:*

90 §
 Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt
 87 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om
 inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 §

strafflagen eller strängare straff för den stadgas på
 något annat ställe i lag.

Denna lag träder i kraft den

19 .

Dessutom föreslår utskottet

att lagförslagen nr 2 och 3 skall behandlas i den ordning som 67 § 2 mom. riksdagsordningen stadgar.

Helsingfors den 19 januari 1995

I den avgörande behandlingen deltog ordföranden Lax, vice ordföranden Halonen samt medlemmarna Aittoniemi, Hassi, Häkämiés,

Komi, Korteniemi, Luhtanen (delvis), Mäkelä (delvis), Piha, Polvi, Rossi, Savela, Seivästö, Suhola (delvis), Tykkyläinen och Vuoristo (delvis).

Reservationer**I**

Den andra fasen av totalrevideringen av strafflagen är ett mycket omfattande lagstiftningsprojekt som lagutskottet har behandlat med stor omsorg. Jag är tillfreds med det slutresultat som framgår av lagutskottets betänkande fränsett följande punkter, i fråga om vilka utskottet efter omröstning har förkastat mina ändringsförslag.

1) 12 kap. 5 §. *Missbruk av utrikespolitisk förtroendeställning*

föreslås att sanktionen för missbruk av utrikespolitisk förtroendeställning skall vara fängelse i minst fyra månader och högst fyra år. Lagutskottet har efter omröstning strukit paragrafen trots att just de personer som representerar Finland i internationella sammanhang och som förhandlar om internationella avtal borde åläggas ett ytterst stort ansvar även på annat sätt än på grundval av det diffusa tjänstemannaansvaret.

2) 21 kap. 3 §. *Dråp under förmildrande omständigheter*

Motsvarande straffskala i gällande lag, även om den avser en gärning som är snävare formulerad, är mycket sträng, nämligen tukthus (numera fängelse) på viss tid eller livstid. I propositionen

I gällande lag har gärningen kriminaliserats i 21 kap. 1 § om dråp som en gärning som har begåtts under *synnerligen förmildrande* omstän-

digheter. I rekvisitet till nu föreslagna 3 § har ordet *synnerligen* strukits, vilket innebär en klart lindrigare kriminalisering och strider mot de allmänna grunderna för totalrevideringen av strafflagen då det gäller brott mot liv och hälsa. Grunden borde alltså alltjämt vara att gärningen har begåtts under *synnerligen förmildrande* omständigheter. I annat fall skall gärningen betraktas som dråp enligt 1 §.

3) 34 kap. 1 §. Sabotage

Enligt gällande lag är det straffbart att sätta i brand hus, byggnad eller fartyg. Eftersom anläggande av en eldsvåda enligt lagförslaget förutsätter allmän fara finns det inte någon annan grundläggande kriminalisering än skadegörelse som kan komma i fråga om en bostad sätts i brand. Bostäder måste alljämt ges ett accentuerat skydd mot pyromaner och därför är det skäl att foga en punkt om detta till den nya lagen.

På basis av det ovan anförda föreslår jag

att lagförslagen i övrigt skall godkännas i enlighet med utskottets betänkande utom att 12 kap. 5 §, 21 kap. 3 § och 34 kap. 1 § i det första lagförslaget skall godkännas sålydande:

1. 12 kap.

5 §

(Såsom i regeringens proposition)

2. 21 kap.

3 §

Dråp under förmildrande omständigheter

Om ett dråp, med beaktande av de exceptionella förhållandena när brottet begicks, gärningsmannens motiv eller andra omständigheter som har samband med brottet, bedömt som en helhet har begåtts under *synnerligen förmildrande* omständigheter, skall gärningsmannen för *dråp under förmildrande omständigheter* dömas till fängelse i minst fyra och högst tio år.

(2 mom. såsom i utskottets betänkande)

3. 34 kap.

1 §

Sabotage

(1 och 2 mom. såsom i utskottets betänkande)

Om ett hus, en byggnad eller ett fartyg som används som människoboning eller där någon, enligt vad gärningsmannen vet, vistas har satts i brand, skall gärningsmannen även om gärningen inte förorsakar sådan allmän fara som nämns i 1 och 2 mom. dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år. (Nytt 3 mom.)

Tillhör det som nämns i 3 mom. och som satts i brand gärningsmannen själv och förorsakar inte antändningen ovan i denna paragraf nämnd fara skall det straff som nämns i momentet inte dömas ut. (Nytt 4 mom.)

(5 mom. såsom 3 mom. i utskottets betänkande)

Helsingfors den 19 januari 1995

Sulo Aittoniemi

Jag omfattar ovan anförda reservation.

Helsingfors den 19 januari 1995

Ismo Seivästö

Vi omfattar punkterna 2 och 3 i ovan nämnda reservation.

Helsingfors den 19 januari 1995

Markku Rossi

Armas Komi

Jag omfattar punkt 2 i ovan nämnda reservation.

Helsingfors den 19 januari 1995

Aino Suhola

II

Allmän motivering

Strafflagen har under många regeringsperioder reviderats utgående från olika kommissioners och kommittéers förslag. Under arbetet har prioriteringarna av olika delområden varierat. Enligt vår åsikt är revideringen av arbetsbrotten och miljöbrotten i den slutliga propositionen som nu behandlats av utskottet bristfällig. Med beaktande av att dessa brott berör vida medborgarkretsar kan det konstateras att maximistraffen för dem är alltför lindriga och preskriptionstiderna för korta.

Detaljmotivering

11 kap. Om krigsförbrytelser och brott mot humaniteten

9 § Diskriminering

I det allmänna diskrimineringsstadgandet i lagförslagets 11 kap. 9 § omfattar villkoren för godtagbarhet inte samma villkor som i stadgandet om diskriminering i arbetslivet. Enligt detta stadgande bör det godtagbara skälet vara vägande. Stadgandena bör samordnas så att ordet "vägande" fogas också till det allmänna diskrimineringsstadgandet.

12 kap. Om landsförräderibrott

8 §. Røjande av statshemlighet

Merparten av brotten i kapitlet om landsförräderi har i propositionen kopplats samman med exceptionella förhållanden som föranleds av yttre hot eller røjande av statshemligheter

eller t.ex. brott mot exportförbud som en annan stat utfärdat i fråga om handeln av någon teknisk anläggning eller apparat. Det nya brottsrekvisitet, som benämns *røjande av statshemlighet* och som är tillämpligt också under normala tider i samhället, omfattar ett mycket extensivt rekvisitkomplex som vid en förhandsbedömning i många avseenden är svår att gestalta. Enligt paragrafen skall "den som obehörigen offentliggör, *förmedlar, lämnar ut eller røjjer* eller för sådant ändamål *obehörigen skaffar upplysningar* om någon omständighet som med hänsyn till Finlands yttre säkerhet har stadgats eller bestämts att hållas hemlig *eller* som enligt vad gärningsmannen vet är av sådan beskaffenhet att det är ägnat att allvarligt skada Finlands försvar, säkerhet, utrikesrelationer eller samhällsekonomi om den röjs ... dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år". Enligt paragrafens 2 mom. är också försök straffbart.

I motiveringen till stadgandet om spioneri i lagförslagets 12 kap. 6 § konstateras att om anskaffande av uppgifter skett i avsikt att obehörigen offentliggöra, befordra, lämna ut eller röja uppgifterna kan det bli fråga om det brott som behandlas i 8 §, dvs. røjande av statshemlighet. Enligt motiveringen till brottet spioneri "kan tidningsartiklar vilkas syfte endast är att avslöja missförhållanden alltså inte ses som spioneri, även om yppandet av hemligheter kan vara straffbart i enlighet med 8 eller 9 §". M.a.o. skall en kritisk granskning av samhällsförhållandena inte bestraffas som spioneri även om man skulle bli tvungen att ingå i svaromål för gärningen som misstänkt för røjande av statshemlighet.

På motsvarande sätt konstateras det i motiveringen till 8 § att "stadgandet å andra sidan är mer omfattande än spioneristadgandet såtillvida att den information som brottet gäller *inte behöver*

hänföra sig till Finlands försvar eller annan beredskap för undantagsförhållanden, Finlands utrikesrelationer, statshushållning, utrikeshandel eller energiförsörjning eller därmed jämförbara omständigheter som inverkar på Finlands säkerhet, *utan också kan gälla någon annan omständighet* som, om den röjs har den effekt som nämns i stadgandet. I praktiken kommer stadgandet antagligen främst att tillämpas i fall där gärningsmannen inte har för avsikt att gynna eller skada på det sätt som avses i spioneristadgandet, men som i sin typiska form allvarligt äventyrar de intressen som stadgandena skyddar".

Det framgår inte närmare vad som avses med "annan omständighet" som det hänvisas till i motiveringen. Det är skäl att misstänka att stadgandet när det träder i kraft ger myndigheterna en omfattande prövningsrätt då det gäller att fastställa gränsen mellan tillåtet och förbjudet, något som förhindrar sådan offentlighet som är nyttig med tanke på samhällsutvecklingen och en sådan kritisk debatt som är önskvärd kring offentliga angelägenheter.

Vi anser att det under inga omständigheter borde vara straffbart att samla fakta så länge detta sker utan vinningssyfte eller syfte att skada. Dessutom anser vi att ett äventyrande av det rättsgoda som enligt stadgandet skall skyddas alltid borde förutsätta att gärningsmannen är medveten om gärningens skadlighet. M.a.o. borde det aldrig vara möjligt att göra sig skyldig till gärningen av misstag, något som det föreslagna stadgandet i värsta fall kan leda till om det godkänns i enlighet med utskottets betänkande.

På basis av det ovan anförda borde orden "*eller för sådant ändamål obehörigen skaffar ...*" strykas samt ordet "eller" ersättas med ordet "och" i samma mening efter orden "som med hänsyn till Finlands yttre säkerhet ...".

25 kap. Om brott mot friheten

8 §. Olaga tvång

Paragrafen om olaga tvång har i domstolspraxis börjat tillämpas också på sådana fall där medborgare t.ex. genom att klättra upp i träd eller genom att kedja fast sig vid en grävmaskin utsätter sig själva och på detta sätt försöker säkerställa att något som är viktigt med tanke på naturskyddet eller något allmänt intresse förverkligas. Detta svarar inte mot det ursprungliga

innehållet i paragrafen om olaga tvång och inte heller mot lydelsen i regeringens proposition. För att klargöra detta borde det enligt vår mening i paragrafens motivering ha anförts:

"Utskottet konstaterar att olaga tvång inte innebär att någon utsätter sig själv för något då syftet är att trygga ett rättsobjekt som är viktigt med tanke på det allmänna intresset."

47 kap. Om arbetsbrott

I propositionen har arbetarskyddsbrottet inte graderats enligt grovhetsgrad. Ledningsgruppen för strafflagsprojektet föreslog en sådan gradering och ansåg att det var den viktigaste reformen i fråga om arbetarskyddsbrott. Syftet med en gradering av grovhetsgraden är att öka rättssäkerheten genom att styra domstolarnas lagskipping, effektivisera de kriminalpolitiska konsekvenserna och informera medborgarna om hur allvarliga olika brott är.

I fråga om arbetarskyddsbroten avviker propositionen från de principer som följts vid totalrevideringen av strafflagen. Vi föreslår att till 47 kap. strafflagen utöver grundrekvisitet för arbetarskyddsbrott (1 §) skall fogas ett nytt stadgande om grovt arbetarskyddsbrott (2 §), varvid straffskalan i fråga om grundrekvisitet kunde lindras. Vidare föreslår vi att ett nytt stadgande (10 §) om juridiska personers straffansvar skall tas in i kapitlet.

1 § Arbetarskyddsbrott

Med stöd av det ovan sagda föreslår vi att 47 kap. 1 § strafflagen ändras så till vida att 1 mom. 1 och 2 punkten preciseras.

Enligt 1 punkten skall en arbetsgivare eller en företrädare för denne, som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot stadganden eller föreskrifter om säkerhet eller hälsa i arbetet (*arbetarskyddsföreskrifter*) dömas för arbetarskyddsbrott.

Enligt 1 punkten är gärningsformen för ett arbetarskyddsbrott brott mot arbetarskyddsföreskrifterna uppsåtligen eller av oaktsamhet. Med arbetarskyddsföreskrifter avses enligt stadgandet stadganden eller föreskrifter om säkerhet eller hälsa. Det är i första hand fråga om brott mot säkerhetsföreskrifter i lagen om skydd i arbete eller statsrådsbeslut som utfärdats med stöd av den.

Med arbetarskyddsföreskrifter avses alltid officiella normer som behörigen har satts i kraft och publicerats. I arbetarskyddsnormerna i s.k. allmänt bindande kollektivavtal, som skall iaktas enligt 17 § lagen om arbetsavtal, ingår således inte i sig något straffhot enligt det föreslagna stadgandet. Å andra sidan kan till exempel brott mot arbetstidslagstiftningen bli straffbart som arbetarskyddsbrott förövas genom en och samma handling, om brottet får konsekvenser som kan anses betyda fara för arbetarskyddet. För att gärningen skall kunna bestraffas som ett arbetarskyddsbrott måste den alltså i första hand innebära brott mot ett stadgande eller en föreskrift som avser att skydda säkerheten eller hälsan i arbetet. Å andra sidan skall straffbarheten inte gälla rent organisatoriska förpliktelser som hör till arbetarskyddslagstiftningen, såsom skyldigheten att hålla någon författning tillgänglig på arbetsplatsen. Inte heller skall stadgandena om samarbete inom arbetarskyddet i 2 kap. lagen om tillsynen över arbetarskyddet betraktas som det slag av arbetarskyddsföreskrifter som avses i straffstadgandet.

Påföljden för arbetarskyddsbrott är böter eller fängelse i minst sex månader. Skalan är densamma som den gällande skalan enligt 49 § lagen om skydd i arbete, men skillnaden är den att det för fängelsestraff krävs särskilda försvärande omständigheter. På grund av den föreslagna straffskalan skall påföljd för arbetarskyddsbrott också kunna bestämmas i förfarande enligt lagen om straffor (146/70).

Enligt 2 punkten skall en arbetsgivare eller en företrädare för denne dömas för arbetarskyddsbrott också om han uppsåtligen eller av oaktsamhet förorsakar en bristfällighet eller ett missförhållande som strider mot arbetarskyddsföreskrifterna (*arbetarskyddsmisförhållande*) antingen genom att han försummar övervakningen av att föreskrifterna iaktas i arbete som lyder under honom eller genom att han underlåter att dra försorg om de ekonomiska, organisatoriska eller övriga förutsättningarna för arbetarskyddet.

Det föreslagna stadgandet bygger på att brott mot arbetarskyddsföreskrifterna som gärningsform är associationsbrottslighet. Största delen av arbetarskyddsföreskrifterna är nämligen så formulerade att uttrycken osökt får en att tänka framför allt på arbetstagarnas närmsta chefers skyldigheter. Ändå uppnås den nödvändiga säkerhetsnivån i många fall först genom samarbete mellan de ansvariga på olika nivåer inom arbetsgivarorganisationen.

Straff för ett arbetarskyddsbrott enligt 2 punkten förutsätter att arbetsgivaren eller dennes representant uppsåtligen eller av oaktsamhet har förorsakat en bristfällighet eller ett missförhållande som strider mot arbetarskyddsföreskrifterna, dvs. ett arbetarskyddsmisförhållande. Med det sistnämnda avses omständigheter som står i strid med arbetarskyddsföreskrifterna i allmänhet, det må sedan gälla arbetsplatsens externa omgivning, arbetsmetoderna eller vilken som helst arbetarskyddsfråga som regleras i arbetarskyddslagstiftningen. Skuldvillkoret skall vara detsamma som enligt 1 punkten, alltså uppsåtlighet eller oaktsamhet. Däremot har ett missförhållande förorsakats genom ett straffbart förfarande om att den som är ansvarig försummar övervakningen av att arbetarskyddsföreskrifterna iaktas i arbete som lyder under honom.

En ansvarig person enligt 1 punkten skall dömas för arbetarskyddsbrott om han uppsåtligen eller av oaktsamhet förorsakar ett arbetarskyddsmisförhållande genom att underlåta att dra försorg om de ekonomiska, organisatoriska eller övriga förutsättningarna för arbetarskyddet.

Med de ekonomiska förutsättningarna för arbetarskyddet avses de materiella resurser, såsom anslag för arbetarskydd, som behövs för att arbetarskyddsföreskrifterna skall kunna iaktas.

2 § Grovt arbetarskyddsbrott (ny)

Vi föreslår ett nytt stadgande (2 §) om att ett arbetarskyddsbrott kan anses vara grovt på tre olika kvalificeringsgrunder. Ett ytterligare gemensamt kriterium är att arbetarskyddsbrottet har begåtts uppsåtligen eller av grov oaktsamhet och att brottet också som helhet betraktat är grovt.

Den första kvalificeringsgrunden är att brottet orsakar fara för en annans liv eller allvarlig fara för många människors hälsa. Livsfara skall inte förutsätta stor sannolikhet för förlust av människoliv. Å andra sidan kan också förorsakande av allvarlig fara för många människors hälsa bli bestraffat som grovt arbetarskyddsbrott. Om faran anses vara allvarlig betyder det i så fall i första hand att den fara som skall undvikas är av allvarlig grad. Villkoret att risken för en olycka eller yrkessjukdom är allvarlig kan dock upp till en viss gräns lindras i motsvarighet till hur stor sannolikheten för att en fara som skall undvikas uppstår och ju fler människor faran hotar.

Kvalificeringsgrunden skall dock inte tillämpas på den grund att faran måste hota en arbetstagare. I rättspraxis har arbetarskyddsföreskrifter i många fall tillämpats och brott mot dem bestraffats också när utomstående eller enbart utomstående har förorsakats fara eller skadepåföljder. Ofta är det just i dessa sammanhang, t.ex. vid brott mot säkerhetsföreskrifterna för sprängnings- eller rivningsarbete, fråga om sådan fara för många människor såsom avses i propositionen. Meningen med paragrafformuleringen är alltså att brottsrekvisitets snävhet inte skall hindra att den föreslagna straffskalan tillämpas på detta slag av fall utan att gränsdragningen skall vara beroende av hur tillämpningsområdet för behöriga materiella arbetarskyddsföreskrifter tolkas.

Den andra kvalificeringsgrunden skall vara att ett arbetarskyddsbrott har begåtts oberoende av myndigheternas uppmaning eller bestämmelser på grund av ett arbetarskyddsmissförhållande. Med detta avses framför allt de uppmaningar och bestämmelser i enskilda fall som arbetarskyddsmyndigheterna meddelar med stöd av inspektioner i enlighet med lagen om tillsynen över arbetarskyddet. Det är fråga dels om en arbetarskyddsinspektörs s.k. protokollanvisningar, som inte är förpliktande, dels om egentliga tvångsmedelsbeslut enligt lagen om tillsynen över arbetarskyddet. Säkerhetsföreskrifterna inom vissa specialområden övervakas dock av andra myndigheter. Tillämpningen av det föreslagna stadgandet kunde därför också grunda sig på anvisningar eller bestämmelser för övervakningen av att till exempel elsäkerhetsföreskrifter iakttas eller för inspektioner av tryckkärl.

Den tredje kvalificeringsgrunden föreslås vara att ett arbetarskyddsbrott har begåtts på bekostnad av arbetarskyddet i syfte att nå särskild ekonomisk vinning. För att stadgandet skall kunna tillämpas är det inte nog med att brottet har begåtts i syfte att göra en affärsvinst inom normal näringsverksamhet, utan det skall vara fråga om särskild kalkylering som går ut på besparingar just i arbetarskyddskostnaderna. Strävan efter särskild vinning enligt propositionen måste i praktiken bevisas utifrån ett yttre händelseförlopp som anknyter till brottet. Det kan till exempel vara fråga om att en arbetsfas, som på grund av en tidigare farosituation eller annars bevisligen är farlig, slutförs enbart i förlitan på god tur, eftersom behöriga säkerhetsåtgärder bara leder till dröjsmål och därigenom till extra kostnader. Likaså kan det faktum att befogade förbättrings-

förslag har förkastats leda till att denna kvalificeringsgrund tillämpas, precis som att de ekonomiska eller organisatoriska förutsättningarna för arbetarskyddet planmässigt förbigås vid nyinvesteringar. Storleken av den vinning som eftersträvat genom brottet kunde också bedömas med hänsyn till arbetsplatsens storlek.

För grovt arbetarskyddsbrott skall böter eller fängelse i högst två år kunna utdömas.

Av denna nya paragraf följer att numreringen på de övriga paragraferna i kapitlet blir en enhet större.

6 (5) § *Kränkning av arbetstagares organisationsfrihet*

Den paragraf som utskottet har godkänt utvidgar det straffrättsligt klandervärda förfarandet i relationerna mellan arbetstagarna på en arbetsplats. Enligt det föreslagna stadgandet skall också den, som tvingar en arbetstagare att höra till en facklig eller politisk förening, dömas för kränkning av arbetstagares organisationsfrihet. Straffet för detta föreslås vara böter. Enligt motiveringen är sådant indirekt tvång straffbart, där arbetstagarna eller arbetstagarorganisationerna utövar påtryckning mot arbetsgivaren för att förmå denne att överföra en icke-organiserad arbetstagare till en annan arbetsuppgift eller att säga upp denne. Enligt den gällande lagen och kollektivavtalssystemet kan detta slag av förfarande tas upp som ett tvistemål vid en rättegång och då kan plikt utdömas som påföljd.

Enligt propositionens motivering skall straff för gärningen när det gäller andra gärningsformer än indirekt tvång och där påtryckning utövas genom tvång som i sig utgår från ett helt lagligt förfarande (t.ex. vid återkrav av en skuld) eller genom direkt våldsamma påtryckningsmetoder utdömas antingen enligt 25 kap. 8 § som *olaga tvång* eller enligt 14 kap. 5 § 3 mom. för *kränkning av politisk handlingsfrihet*. Aktuella 47 kap. 5 § 2 mom. innebär helt klart att den straffrättsliga straffbarheten utvidgas utan att det i praktiska arbetslivet bevisligen skulle förekomma detta slag av påtryckning mot arbetstagarna.

10 § *Straffansvar för juridiska personer (ny)*

Påföljderna för personer som verkar inom samfund har visat sig vara helt otillräckliga när

det gällt att förebygga många slag av brott. Arbetslivet är ett område där brott ofta begås i samfundsverksamhet, och därför bör det normala chefsansvaret kompletteras med ett samfundsstraff.

Vi anser att kapitlet bör kompletteras med en ny 10 § om straffansvar för juridiska personer.

Enligt paragrafen bestäms ett samfunds ansvar när en juridisk person eller en näringsidkare, som enligt 9 kap. 1 § strafflagen (RP 95/1993 rd) kan jämföras med en juridisk person, i sin verksamhet begått ett i 47 kap. nämnt brott enligt det nya 9 kap. om straffansvar för juridiska personer.

48 kap. Om miljöbrott

Miljöutskottet konstaterar enhälligt i sitt utlåtande:

”Vid miljöbrott är det inte ovanligt att följderna kommer fram först en lång tid efter att själva gärningen begåtts eller försummelsen skett. Detta är fallet om t.ex. tunnor som innehåller giftiga ämnen har grävts ned i marken eller sänkts i ett vattendrag, varvid följderna kommer fram först sedan tunnorna har rostade eller gått sönder. I

situationer av denna typ har frågan om preskription visat sig vara problematisk. ... Miljöutskottet anser att preskriptionsfrågan är ytterst viktig vid miljöbrott. Preskriptionsstadgandena får inte bli onödiga hinder för att påföra staffpåföljder.”

I vår lagstiftning stadgas det redan nu om en längre preskriptionstid för vissa brottstyper än vad som följer av straffskalan. Det är här fråga om gärningar som kommer fram först efter en lång tid eller som det tar en lång tid att utreda. I förslaget till lag om straffansvar för juridiska personer som anknyter till strafflagsreformen föreslår regeringen att den kortaste preskriptionstiden för anspråk på samfundsbot skall vara fem år.

Vi anser att det hade varit motiverat med en särskild preskriptionstid också för miljöbrott med undantag för den lindrigaste gärningsformen, miljöförseelse. Därför föreslog vi en ny 8 § om detta i 48 kap. (Miljöbrott).

Med stöd av det ovan anförda föreslår vi

att lagförslagen i övrigt godkänns i enlighet med utskottets betänkande men att det första lagförslaget godkänns sålydande:

1.

Lag om ändring av strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i strafflagen 15 kap., 16 kap. 8 a, 24 och 25 §§ samt 44 kap. 24 §,

dessas lagrum sådana de lyder, 15 kap. jämte senare ändringar, 16 kap. 8 a § ändrad genom lagar av den 20 juli 1933 och 8 september 1989 (228/33 och 792/89), 24 § i lag av den 31 juli 1930 (273/30) och 25 § i lag av den 6 februari 1931 (63/31) samt 44 kap. 24 § i lag av den 22 juni 1933 (203/33),

ändras 1 kap. 3 § 2 mom. 1, 3 och 4 punkten, 2 kap. 14 a §, 11—14 kap., 16 kap. 7 §, 8 § 2 mom., 16 § och 19 § 1 mom., 21, 25, 34 och 38 kap., 40 kap. 5 §, 42 kap. 7 § samt 45 kap. 20 § 2 mom.,

av dessa lagrum 1 kap. 3 § 2 mom. 1 och 4 punkten sådana de lyder i lag av den 20 december 1974 (987/74) och 3 punkten i nämnda mom. sådan den lyder i lag av den 14 januari 1983 (46/83), 2 kap. 14 a § sådan den lyder ändrad genom lagar av den 10 januari 1969, den 19 juli 1974 och den 25 mars 1983 (2/69, 613/74 och 321/83), 11—14, 21, 25, 34 och 38 kap. jämte senare ändringar, 16 kap. 8 § 2 mom. och 45 kap. 20 § 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 25 mars 1983, samt 16 kap. 16 § sådan den lyder i lag av den 26 maj 1978 (382/78) och 19 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 24 augusti 1990 (769/90), och 40 kap. 5 § sådan den lyder i lag av den 8 september 1989 (792/89), samt

fogas till 44 kap. 9 § ett nytt 2 mom. och till 44 kap. i stället för den 14 § som upphävdes genom lag av den 27 februari 1970 (150/70) en ny 14 § och till lagen nya 47—49 kap. som följer:

1 kap.

Om tillämpningsområdet för finsk straffrätt

3 §

(Såsom i utskottets betänkande)

2 kap.

Om straffen

14 a §

(Såsom i utskottets betänkande)

11 kap.

Om krigsförbrytelser och brott mot humaniteten

1—8 §§

(Såsom i utskottets betänkande)

9 §

Diskriminering

Den som i näringsverksamhet, yrkesutövning, betjäning av allmänheten, tjänsteutövning eller något annat offentligt uppdrag eller vid anordnandet av en offentlig tillställning eller ett allmänt möte utan *vägande* godtagbart skäl

1) inte betjänar någon viss person på gängse villkor,

2) förvägrar någon tillträde till tillställningen eller mötet eller avlägsnar någon därifrån eller

3) försätter någon i en uppenbart ojämlig eller väsentligt sämre ställning än andra på grund av dennes ras, nationella eller etniska ursprung, hudfärg, språk, kön, ålder, familjeförhållanden, sexuella inriktning eller hälsotillstånd eller religion, samhällseliga åsikter, politiska eller fackliga verksamhet eller någon annan därmed jämförbar omständighet skall, om gärningen inte skall bestraffas som diskriminering i arbetslivet för *diskriminering* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

12 kap.

Om landsförräderibrott

1—7 §§

(Såsom i utskottets betänkande)

8 §

Röjande av statshemlighet

Den som obehörigen offentliggör, förmedlar, lämnar ut eller röjer (*utesl.*) upplysningar om någon omständighet som med hänsyn till Finlands yttre säkerhet har stadgats eller bestämts att hållas hemlig *och* som enligt vad gärningsmannen vet är av en sådan beskaffenhet att det är ägnat att allvarligt skada Finlands försvar, säkerhet, utrikesrelationer eller samhällsekonomi om den röjs, skall för *röjande av statshemlighet* dö-

mas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

(2 mom. såsom i utskottets betänkande)

9—14 §§

(Såsom i utskottets betänkande)

13 kap.

Om högförräderibrott

1—4 §§

(Såsom i utskottets betänkande)

14 kap.

Om brott mot politiska rättigheter

1—7 §§

(Såsom i utskottets betänkande)

16 kap.

Om brott emot offentlig myndighet och allmän ordning

7, 8, 16 och 19 §§

(Såsom i utskottets betänkande)

21 kap.

Om brott mot liv och hälsa

1—17 §§

(Såsom i utskottets betänkande)

25 kap.

Om brott mot friheten

1—9 §§

(Såsom i utskottets betänkande)

34 kap.

Om allmänfarliga brott

1—11 §§

(Såsom i utskottets betänkande)

38 kap.

Om informations- och kommunikationsbrott

1—10 §§

(Såsom i utskottets betänkande)

40 kap.

Om tjänstebrott och brott som begås av offentlig anställda arbetstagare

5 §

(Såsom i utskottets betänkande)

42 kap.

Om brott emot föreskrift till statens säkerhet eller allmän ordning

7 §

(Såsom i utskottets betänkande)

44 kap.

Om brott emot föreskrift till skydd för lif, hälsa eller egendomen

9 och 14 §§

(Såsom i utskottets betänkande)

45 kap.

Om militära brott

20 §

(Såsom i utskottets betänkande)

47 kap.

Om arbetsbrott

1 §

Arbetarskyddsbrott

En arbetsgivare eller en företrädare för denne som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) bryter mot *stadganden eller föreskrifter om säkerhet eller hälsa i arbetet (arbetarskydds föreskrifter)*,

2) förorsakar en bristfällighet eller ett missförhållande som strider mot arbetarskydds föreskrifterna (*arbetarskyddsmissförhållande*) genom att försumma övervakningen av att arbetarskydds föreskrifterna iakttas i arbete som lyder under honom eller genom att underlåta att dra försorg om de ekonomiska, organisatoriska eller övriga förutsättningarna för arbetarskyddet,

skall för *arbetarskyddsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst *sex månader*.

(2 mom. *utesl.*)

2 § (ny)

Grovt arbetarskyddsbrott

Om ett arbetarskyddsbrott begås uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) så att det medför fara för någon annans liv eller allvarlig fara för många människors hälsa,

2) oberoende av att myndigheterna har meddelat en uppmaning eller föreskrift på grund av ett konstaterat arbetarskyddsmissförhållande eller

3) i syfte att uppnå särskild ekonomisk vinning på arbetarskyddets bekostnad

och om arbetarskyddsbrottet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för **grovt arbetarskyddsbrott** dömas till böter eller fängelse i högst två år.

3—5 §§

(Såsom 2—4 §§ i utskottets betänkande)

6 (5) §

Kränkning av arbetstagares organisationsfrihet

(1 mom. såsom i utskottets betänkande)

(2 mom. *utesl.*)

(2 mom. såsom 3 mom. i utskottets betänkande)

7—9 §§

(Såsom 6—8 §§ i utskottets betänkande)

10 § (ny)

Straffansvar för juridiska personer

På brott som nämns i detta kapitel tillämpas vad som stadgas om straffansvar för juridiska personer.

48 kap.

Om miljöbrott

1 §

Miljöförstöring

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet (1—3 punkten såsom i regeringens propositionen

så att gärningen är ägnad att *förorsaka fara för att miljön förorenas eller nedskräpas* eller fara för hälsan, skall för *miljöförstöring* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Försök till ett uppsåtligt brott (*utesl.*) är straffbart.

(3 mom. såsom i utskottets betänkande)

2—7 §§

(Såsom i utskottets betänkande)

8 § (ny)

Preskription

Den kortaste preskriptionstiden för andra miljöbrott än miljöförseelse är tio år.

9 §

(Såsom 8 § i utskottets betänkande)

49 kap.

Om kränkning av vissa immateriella rättigheter

1—3 §§

(Såsom i utskottets betänkande)

Ikraftträdelsestadgandet

(Såsom i utskottets betänkande)

Helsingfors den 19 januari 1995

Iivo Polvi
Tarja Halonen

Leena Luhtanen

Satu Hassi
Marja-Liisa Tykkyläinen

Jag omfattar reservation II i fråga om stadgandena om arbetsbrott (SL 47 kap.).

Helsingfors den 19 januari 1995

Ismo Seivästö

Lagutskottet

Parallella lagtexter till strafflagsförslagen

1.

Lag

om ändring av strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i strafflagen 15 kap., 16 kap. 8 a, 24 och 25 §§ samt 44 kap. 24 §,
 dessa lagrum sådana de lyder, 15 kap. jämte senare ändringar, 16 kap. 8 a § ändrad genom lagar av
 den 20 juli 1933 och den 8 september 1989 (228/33 och 792/89), 24 § i lag av den 31 juli 1930 (273/30)
 och 25 § i lag av den 6 februari 1931 (63/31) samt 44 kap. 24 § i lag av den 22 juni 1933 (203/33),
ändras 1 kap. 3 § 2 mom. 1, 3 och 4 punkten, 2 kap. 14 a §, 11—14 kap., 16 kap. 7 §, 8 § 2 mom., 16 §
 och 19 § 1 mom., 21, 25, 34 och 38 kap., 40 kap. 5 §, 42 kap. 7 § samt 45 kap. 20 § 2 mom.,
 av dessa lagrum 1 kap. 3 § 2 mom. 1 och 4 punkten sådana de lyder i lag av den 20 december 1974
 (987/74) och 3 punkten i nämnda mom. sådan den lyder i lag av den 14 januari 1983 (46/83), 2 kap.
 14 a § sådan den lyder ändrad genom lagar av den 10 januari 1969, den 19 juli 1974 och den 25 mars
 1983 (2/69, 613/74 och 321/83), 11—14, 21, 25, 34 och 38 kap. jämte senare ändringar, 16 kap. 8 § 2
 mom. och 45 kap. 20 § 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 25 mars 1983, (*utesl.*) 16 kap. 16 §
 sådan den lyder i lag av den 26 maj 1978 (382/78), 19 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 24 augusti
 1990 (769/90) och 40 kap. 5 § sådan den lyder i lag av den 8 september 1989 (792/89), samt
fogas till 44 kap. 9 § ett nytt 2 mom. och i stället för den 14 § som upphävdes genom lag av den 27
 februari 1970 (150/70) en ny 14 § och till lagen nya 47—49 kap. som följer:

Regeringens proposition

Utskottets förslag

1 kap.

Om tillämpningsområdet för finsk straffrätt

3 §

3 §

Utän hinder av vad i 1 mom. är stadgat kan
 utlänning dömas enligt finsk lag även, när hans
 brott icke är straffbart enligt lagen på gärnings-
 orten, om brottet är:

(Såsom i regeringens proposition)

1) krigföringsbrott, grovt krigföringsbrott,
 kränkning av mänskliga rättigheter under un-
 dantagsförhållanden, grov kränkning av mänsk-
 liga rättigheter under undantagsförhållanden,
 folkmord eller förberedelse till folkmord,

3) tagande av gisslan,

4) kapning av fartyg eller trafiksabotage eller
 grovt sabotage som riktar sig mot flygtrafik eller
 internationell handelssjöfart eller

*Regeringens proposition**Utskottets förslag*

2 kap.

Om straffen

14 a §

Den som döms till fängelsestraff för landsförräderibrott eller högförräderibrott eller till fängelse i minst två år för något annat brott förlorar samtidigt sin militära grad.

14 a §

Den som döms till *straff* för landsförräderibrott eller högförräderibrott eller till fängelse i minst två år för något annat brott *skall dömas att förlora sin militära grad om inte påföljden med hänsyn till brottets art, de omständigheter som har lett till och framgår av brottet samt de övriga konsekvenserna för gärningsmannen av förlust av den militära graden bör anses vara oskälig.*

11 kap.

Om krigsförbrytelser och brott mot humaniteten

1 §

Krigföringsbrott

Den som vid krigshandling

- 1) använder ett förbjudet krigförings sätt eller stridsmedel,
- 2) missbrukar ett internationellt igenkänningstecken som skyddar sårade eller sjuka eller
- 3) på något annat sätt bryter mot bestämmelserna i ett för Finland förpliktande internationellt avtal om krigföring eller mot allmänt erkända och vedertagna folkrättsliga lagar eller sedvänjor som gäller krig,

skall för *krigföringsbrott* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst sex år.
Försök är straffbart.

1—5 §§

(Såsom i regeringens proposition)

2 §

Grovt krigföringsbrott

Om vid krigföringsbrott

- 1) flera personer utsätts för livsfara,
- 2) synnerligen stor och vidsträckt ekonomisk skada förorsakas eller
- 3) brottet begås på ett synnerligen rått eller grymt sätt

och brottet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *grovt krigföringsbrott* dömas till fängelse i minst två och högst tolv år.
Försök är straffbart.

*Regeringens proposition**Utskottets förslag*

3 §

Lindrigt krigföringsbrott

Om ett krigföringsbrott, med beaktande av dess följder eller andra omständigheter vid brottet, bedömt som en helhet är ringa, skall gärningsmannen för *lindrigt krigföringsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

4 §

Kränkning av mänskliga rättigheter under undantagsförhållanden

Den som bryter mot eller underlåter att fullgöra vad som enligt internationella avtal, som är förpliktande för Finland, eller enligt allmänt erkända och vedertagna folkrättsliga regler skall iaktas för att värna om sårade, sjuka eller nödställda eller vid behandlingen av krigsfångar eller skyddet av civilbefolkningen i krig eller under väpnad konflikt eller ockupation, skall för *kränkning av mänskliga rättigheter under undantagsförhållanden* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst sex år.

Försök är straffbart.

Om en gärning som avses i denna paragraf, med hänsyn till överträdelsens art, dess obetydliga följder eller andra omständigheter vid gärningen, bedömd som en helhet inte är allvarlig, skall gärningsmannen inte dömas för kränkning av mänskliga rättigheter under undantagsförhållanden eller för försök därtill, utan för de andra brott som gärningen innefattar.

5 §

Grov kränkning av mänskliga rättigheter under undantagsförhållanden

Om vid kränkning av mänskliga rättigheter under undantagsförhållanden

1) flera personer utsätts för livsfara eller

2) brottet begås på ett synnerligen rått eller grymt sätt

och brottet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *grov kränkning av mänskliga rättigheter under undantagsförhållanden* dömas till fängelse i minst två och högst tolv år.

Försök är straffbart.

Regeringens proposition

6 §

Folkmord

Den som för att helt eller delvis förinta en nationell, raslig, etnisk eller religiös grupp eller en med dessa jämförbar folkgrupp i denna dess egenskap

- 1) dödar medlemmar av gruppen,
  - 2) tillfogar medlemmar av gruppen svåra fysiska eller psykiska sjukdomar eller skador,
  - 3) vidtar tvångsåtgärder för att hindra fortplantning inom gruppen,
  - 4) tvångsflyttar barn från en grupp till en annan eller
  - 5) på något annat motsvarande sätt avsevärt försämrar levnadsvillkoren för gruppen,
- skall för *folkmord* dömas till fängelse i minst fyra år eller på livstid.

Försök är straffbart.

7 §

Förberedelse till folkmord

Den som i sådan avsikt som nämns i 6 §

- 1) med någon annan kommer överens om att begå folkmord eller
  - 2) gör upp en plan för folkmord
- skall för *förberedelse till folkmord* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

8 §

Hets mot folkgrupp

Om någon bland allmänheten sprider uttalanden eller andra meddelanden i vilka en nationell, raslig, etnisk eller religiös grupp eller en med dessa jämförbar folkgrupp hotas, förtalas eller smädas, i syfte att väcka aggressivitet eller fiendlighet mot gruppen eller att få till stånd diskriminering av den, och är gärningen ägnad att åstadkomma en sådan verkan, skall han för *hets mot folkgrupp* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

9 §

Diskriminering

Den som i näringsverksamhet, yrkesutövning, betjäning av allmänheten, tjänsteutövning eller något annat offentligt uppdrag eller vid anordnandet av en offentlig tillställning eller ett allmänt möte utan godtagbart skäl

Utskottets förslag

6 §

Folkmord

Den som för att helt eller delvis förinta en nationell, raslig, etnisk eller religiös grupp eller en med dessa jämförbar folkgrupp (*utesl.*)

- 1) dödar medlemmar av gruppen,
  - 2) tillfogar medlemmar av gruppen svåra fysiska eller psykiska sjukdomar eller skador,
  - 3) vidtar tvångsåtgärder för att hindra fortplantning inom gruppen,
  - 4) tvångsflyttar barn från en grupp till en annan eller
  - 5) på något annat motsvarande sätt avsevärt försämrar levnadsvillkoren för gruppen,
- skall för *folkmord* dömas till fängelse i minst fyra år eller på livstid.

Försök är straffbart.

7 §

(Såsom i regeringens proposition)

8 §

Hets mot folkgrupp

Den som bland allmänheten sprider uttalanden eller andra meddelanden i vilka en nationell, raslig, etnisk eller religiös grupp eller en med dessa jämförbar folkgrupp hotas, förtalas eller smädas (*utesl.*), skall (*utesl.*) för *hets mot folkgrupp* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

9 §

Diskriminering

Den som i näringsverksamhet, yrkesutövning, betjäning av allmänheten, tjänsteutövning eller något annat offentligt uppdrag eller vid anordnandet av en offentlig tillställning eller ett allmänt möte utan godtagbart skäl

Regeringens proposition

1) inte betjänar någon viss person på gängse villkor,

2) förvägrar någon tillträde till tillställningen eller mötet eller avlägsnar någon därifrån eller

3) försätter någon i en uppenbart ojämlig eller väsentligt sämre ställning än andra

på grund av dennes ras, nationella eller etniska ursprung, hudfärg, språk, kön, ålder, familjeförhållanden, sexuella inriktning eller hälsotillstånd eller religion, samhällliga åsikter, politiska eller fackliga verksamhet eller någon annan därmed jämförbar omständighet skall, om strängare straff för gärningen inte stadgas på något annat ställe i lag, för *diskriminering* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Utskottets förslag

1) inte betjänar någon viss person på gängse villkor,

2) förvägrar någon tillträde till tillställningen eller mötet eller avlägsnar någon därifrån eller

3) försätter någon i en uppenbart ojämlig eller väsentligt sämre ställning än andra

på grund av dennes ras, nationella eller etniska ursprung, hudfärg, språk, kön, ålder, familjeförhållanden, sexuella inriktning eller hälsotillstånd eller religion, samhällliga åsikter, politiska eller fackliga verksamhet eller någon annan därmed jämförbar omständighet skall, om *gärningen inte skall bestraffas som diskriminering i arbetslivet* för *diskriminering* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

12 kap.

Om landsförräderibrott

1 §

Äventyrande av Finlands suveränitet

Den som i avsikt att med våld eller hot om våld eller med hjälp av en främmande stats militära eller ekonomiska påtryckning eller stöd

1) lägga Finland eller en del av Finland under en främmande stats makt,

2) lösgöra en del av Finland från det övriga riket eller

3) på något annat lika allvarligt sätt begränsa Finlands statliga självbestämmanderätt

företar en handling som innebär fara för att avsikten förverkligas, skall för *äventyrande av Finlands suveränitet* dömas till fängelse i minst ett och högst tio år.

2 §

Krigsanstiftan

Om någon i Finland, eller en finsk medborgare utomlands, under en militär eller internationell politisk kris som berör Finland eller när ett överhängande hot om en sådan kris föreligger, med avsikt att dra in Finland i krig eller utsätta Finland för krigshandlingar

1) offentligt uppmanar en främmande stat att angripa Finland eller Finland att angripa en främmande stat,

2) offentligt sprider uttalanden eller andra meddelanden som syftar till att stämna den all-

1—4 §§

(Såsom i regeringens proposition)

*Regeringens proposition**Utskottets förslag*

männa opinionen positiv till angreppshandlingar,

3) systematiskt sprider uppenbart osanna eller vilseledande uppgifter om Finlands försvar eller om landets militär- eller försvarspolitiska avsikter eller

4) orättmätigt begår en våldshandling mot en främmande stat, dess representant, territorium eller egendom

så att handlingen klart ökar faran för att Finland skall invecklas i krig eller utsättas för en krigshandling, skall han för *krigsanstiftan* dömas till fängelse i minst ett och högst tio år.

3 §

Landsförräderi

En finsk medborgare som under ett krig, en väpnad konflikt eller en ockupation som berör Finland eller när ett omedelbart hot därom föreligger

1) ansluter sig till fiendens väpnade styrkor,

2) deltar i krigshandlingar eller andra militära aktioner mot Finland,

3) i fiendens tjänst fullgör militära eller civila uppgifter som direkt främjar krigshandlingar mot Finland eller

4) inleder samarbete med fienden eller på något annat motsvarande sätt skadar Finland till förmån för fienden,

skall för *landsförräderi* dömas till fängelse i minst ett och högst tio år.

För landsförräderi döms likaså en utlänning som begår en gärning som avses i 1 mom. 4 punkten medan han vistas i Finland eller medan han är i rikets tjänst.

Försök är straffbart.

Som sådant samarbete med fienden som avses i 1 mom. 4 punkten betraktas inte sådana åtgärder under en ockupation, vilka är uppenbart nödvändiga för att trygga befolkningens levnadsförhållanden.

4 §

Grovt landsförräderi

Om vid landsförräderi

1) förorsakas fara för att riket eller en del därav råkar under främmande välde eller

2) Finland annars tillfogas synnerligen stor skada

*Regeringens proposition**Utskottets förslag*

och landsförräderiet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *grovt landsförräderi* dömas till fängelse i minst fyra år eller på livstid.

Försök är straffbart.

5 §

Missbruk av utrikespolitisk förtroendeställning

Om den som har till uppgift att på Finlands vägnar sluta internationella avtal eller förhandla om avtalsvillkor med en främmande stat, eller att annars bevaka Finlands intressen i militära, politiska eller ekonomiska angelägenheter, i detta uppdrag

1) vidtar en åtgärd som han inte har rätt till eller

2) väsentligt försummar sina skyldigheter så att gärningen tillfogar Finland avsevärd skada, skall han för *missbruk av utrikespolitisk förtroendeställning* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

6 §

Spioneri

Den som i avsikt att gynna en främmande stat eller skada Finland skaffar uppgifter om en sådan omständighet beträffande Finlands försvar eller annan beredskap för undantagsförhållanden, Finlands utrikesrelationer, statshushållning, utrikeshandel eller energiförsörjning eller om någon annan därmed jämförbar på Finlands säkerhet inverkande omständighet som, om den kommer till en främmande stats kännedom, kan skada Finlands försvar, säkerhet, utrikesrelationer eller samhällsekonomi, skall för *spioneri* dömas till fängelse i minst ett och högst tio år.

För spioneri döms också den som för att gynna en främmande stat eller för att skada Finland förmedlar, lämnar, röjer eller offentliggör en uppgift som avses i 1 mom.

Försök är straffbart.

Den som hör till fiendens krigsmakt får dömas för spioneri endast om han med hemlighållande av att han hör till fiendens krigsmakt vistas i Finland eller på finska försvarsmaktens krigsoperationsområde. Han får inte dömas för annat spioneri än det som han ertappats med.

5 §

(Utesl.)

5 §

(Såsom 6 § i regeringens proposition)

Regeringens proposition

7 §

Grovt spioneri

Om ett spioneri

1) begås under undantagsförhållanden,
2) gäller en omständighet som är av synnerligen stor betydelse för Finlands försvar, säkerhet, utrikesrelationer eller samhällsekonomi eller

3) är ägnat att förorsaka synnerligen stor skada av det slag som avses i 6 §

och spioneriet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *grovt spioneri* dömas till fängelse i minst fyra år eller på livstid.

Försök är straffbart.

8 §

Röjande av statshemlighet

Den som obehörigen offentliggör, förmedlar, lämnar ut eller röjer eller för sådant ändamål obehörigen skaffar upplysningar om någon omständighet som med hänsyn till Finlands yttre säkerhet har stadgats eller bestämts att hållas hemlig eller som enligt vad gärningsmannen vet är av en sådan beskaffenhet att det är ägnat att allvarligt skada Finlands försvar, säkerhet, utrikesrelationer eller samhällsekonomi om den röjs, skall för *röjande av statshemlighet* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

Försök är straffbart.

9 §

Oaktsamt röjande av statshemlighet

Den som av grov oaktsamhet obehörigen offentliggör, förmedlar, lämnar ut eller röjer upplysningar om någon omständighet som med hänsyn till Finlands yttre säkerhet har stadgats eller bestämts att hållas hemlig, skall för *oaktsamt röjande av statshemlighet* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

10 §

Olovlig underrättelseverksamhet

Den som i avsikt att skada en främmande stat eller för att gynna en annan främmande stat

Utskottets förslag

6 (7) §

Grovt spioneri

Om ett spioneri

1) begås under undantagsförhållanden,
2) gäller en omständighet som är av synnerligen stor betydelse för Finlands försvar, säkerhet, utrikesrelationer eller samhällsekonomi eller

3) är ägnat att förorsaka synnerligen stor skada av det slag som avses i 5 §

och spioneriet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *grovt spioneri* dömas till fängelse i minst fyra år eller på livstid.

Försök är straffbart.

7—9 §§

(Såsom 8—10 §§ i regeringens proposition)

Regeringens proposition

skaffar upplysningar om en främmande stats försvar eller säkerhet eller om omständigheter med omedelbar inverkan på dem och därigenom skadar eller äventyrar Finlands utrikesrelationer, skall för *olovlig underrättelseverksamhet* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst sex år.

Försök är straffbart.

11 §

Äventyrande av internationella relationer

Om någon i Finland eller en finsk medborgare utomlands deltar i en sådan gärning mot en främmande stat som avses i 13 kap. och därigenom förorsakar fara för att Finlands relationer till den främmande staten skadas, skall han för *äventyrande av internationella relationer* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

12 §

Brott mot neutralitetsbestämmelserna

Den som bryter mot de neutralitetsbestämmelser som utfärdats om Finlands förhållande till krigförande främmande stater, skall för *brott mot neutralitetsbestämmelserna* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

13 §

Upprätthållande av landsförrädisk förbindelse

Den som i avsikt att begå brott som avses ovan i detta kapitel träder i förbindelse med en främmande stat eller dess agent, skall för *upprätthållande av landsförrädisk förbindelse* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

14 §

Åtalsrätt

Åtal för missbruk av utrikespolitisk förtroendeställning och för äventyrande av internationella relationer eller för upprätthållande av landsförrädisk förbindelse för begående av dessa brott får inte väckas utan förordnande av republikens president.

Utskottets förslag

11 §

(Utesl.)

10 och 11 §§

(Såsom 12 och 13 §§ i regeringens proposition)

14 §

(Utesl.)

*Regeringens proposition**Utskottets förslag*

13 kap.

Om högförräderibrott

1 §

1—4 §§

Högförräderi

Den som i avsikt att med våld eller hot om våld eller på ett jämförbart sätt genom orättmätigt tvång eller med åsidosättande av statsförfattningen

(Såsom i regeringens proposition)

1) upphäva eller ändra Finlands statsförfattning eller

2) ändra Finlands statsskick
företar en handling som innebär fara för att avsikten förverkligas, skall för *högförräderi* dömas till fängelse i minst ett och högst tio år.

För högförräderi döms också den som med våld eller hot om våld åsidosätter eller försöker åsidosätta republikens president, statsrådet eller riksdagen eller helt eller delvis hindrar eller försöker hindra dem att utöva sina befogenheter.

2 §

Grovt högförräderi

Om vid högförräderi

1) gärningsmannen är republikens president, en statsrådsmedlem eller någon annan som hör till statens högsta politiska eller militära ledning,

2) brottet begås med anlitande av en väpnad styrka,

3) brottet begås genom att människor dödas eller

4) brottet på grund av undantagsförhållanden är särskilt farligt

och högförräderiet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *grovt högförräderi* dömas till fängelse i minst fyra år eller på livstid.

3 §

Förberedelse till högförräderi

Den som i syfte att begå högförräderi

1) träder i förbindelse med en främmande stat eller dess agent,

2) tillverkar, skaffar, samlar eller lagrar vapen, ammunition eller annan jämförbar utrustning som lämpar sig för våldshandlingar,

*Regeringens proposition**Utskottets förslag*

3) ger utbildning i vapenbruk eller användning av annan utrustning som lämpar sig för våldshandlingar eller

4) värvar eller samlar manskap eller utrustar manskap med vapen,

skall för *förberedelse till högförräderi* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

För förberedelse till högförräderi döms också den som grundar eller organiserar en sammanslutning vars syfte är att med våld upphäva eller ändra Finlands statsförfattning eller statsskick, deltar i ledande ställning eller annars på ett framträdande sätt i en sådan sammanslutnings verksamhet eller, medveten om dess syfte, ger den ett betydande ekonomiskt, organisatoriskt eller annat sådant stöd.

4 §

Olaglig militär verksamhet

Den som olagligen grundar, organiserar eller utrustar en militärt uppbyggd sammanslutning med politiskt syfte, intar en ledande ställning i en sådan sammanslutning, ekonomiskt eller annars på ett betydande sätt stöder sammanslutningen eller inom den anordnar eller meddelar militär utbildning, skall för *olaglig militär verksamhet* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

14 kap.

Om brott mot politiska rättigheter

1 §

Valbrott

Den som med våld eller hot påverkar eller försöker påverka någon annans röstande eller kandidatur vid ett allmänt val eller en allmän omröstning, skall för *valbrott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

2 §

Röstköp

Den som

1) utlovar, erbjuder eller ger någon en belöning eller en annan förmån för att påverka röstningen vid ett allmänt val eller en allmän omröstning eller

1 §

(Såsom i regeringens proposition)

2 §

Röstköp

Den som

1) utlovar, erbjuder eller ger någon en belöning eller en annan förmån för att *förmå någon att rösta på ett visst sätt eller avstå från att rösta* vid ett allmänt val eller annan allmän omröstning eller

Regeringens proposition

2) kräver en belöning eller någon annan förmån för att rösta eller avstå från att rösta vid ett allmänt val eller en allmän omröstning,
 skall för *röstköp* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

3 §

Röstningsfusk

Den som vid ett allmänt val eller en allmän omröstning röstar utan rösträtt, i någon annans namn eller mer än en gång, skall för *röstningsfusk* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.
 Försök är straffbart.

4 §

Förvanskande av valresultat

Den som i syfte att åstadkomma att resultatet av ett allmänt val eller en allmän omröstning inte blir riktigt eller inte kan utrönas

- 1) räknar röster fel,
  - 2) förstör, skadar, undangömmar eller tillför röstsedlar eller ändrar anteckningarna på dem eller
  - 3) på något annat därmed jämförbart sätt ingriper i förrättandet av ett allmänt val eller en allmän omröstning,
- skall för *förvanskande av valresultat* dömas till böter eller fängelse i högst två år.
 Försök är straffbart.

5 §

Kränkning av politisk handlingsfrihet

Den som med våld eller genom hot som innebär allvarlig fara för annans välbefinnande hindrar någon

- 1) att uttrycka sin åsikt om allmänna angelägenheter vid ett för detta avsett möte eller en för detta avsedd annan tillställning eller i ett massmedium eller annars offentligt,
  - 2) att delta i ett möte, ett demonstrationståg eller i någon annan tillställning som ordnats för någon allmän angelägenhet eller
  - 3) att grunda en förening för allmänna angelägenheter eller att ansluta sig eller höra till en sådan eller att vara verksam inom den,
- skall för *kränkning av politisk handlingsfrihet* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Utskottets förslag

2) kräver en belöning eller någon annan förmån för att rösta eller avstå från att rösta vid ett allmänt val eller en allmän omröstning,
 skall för *röstköp* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

3—7 §§

(Såsom i regeringens proposition)

*Regeringens proposition**Utskottets förslag*

För kränkning av politisk handlingsfrihet döms också den som på ett sådant sätt som avses i 1 mom. förmår någon att mot sin vilja yttra sin åsikt om någon allmän angelägenhet vid ett möte eller en annan tillställning eller i ett massmedium eller annars offentligt, att delta i en tillställning som ordnats för någon allmän angelägenhet eller att ansluta sig eller höra till eller vara verksam inom en förening som grundats för sådana angelägenheter.

Försök är straffbart.

6 §

Hindrande av möte

Den som med våld eller hot om våld orättmätigt hindrar att ett möte, ett demonstrationståg eller en tillställning ordnas för allmänna angelägenheter, skall för *hindrande av möte* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Försök är straffbart.

7 §

Definitioner

Med *allmänna val* avses i detta kapitel statliga val, lagtingsval, kommunala val och allmänna kyrkliga val.

Med *allmän omröstning* avses i detta kapitel statliga och kommunala folkomröstningar.

16 kap.

Om brott emot offentlig myndighet och allmän ordning

7 §

Den som för att begå ett i detta eller 12 kap. avsett brott värvar eller samlar beväpnat manskap, skall för *väpnat störande av allmän ordning* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

7, 8 och 16 §§

(Såsom i regeringens proposition)

8 §

Den som på det sätt som anges i 1 mom. uppmanar eller försöker förleda till folkmord, äventyrande av Finlands suveränitet, landsförräderi, grovt landsförräderi, spioneri, grovt spioneri, högförräderi, grovt högförräderi, uppror,

*Regeringens proposition**Utskottets förslag*

mord, dråp, dråp under förmildrande omständigheter, rån, grovt rån, brott som nämns i 34 kap. 1—6 eller 11 § eller till ett sådant farligt militärt brott som avses i 45 kap. 5, 8, 10, 18 eller 20 §, skall för *offentlig uppmaning till grovt brott* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

16 §

Den som olovligen avlägsnar eller förstör en offentlig kungörelse som av en myndighet har satts upp till allmänt påseende, skall för *förstörande av offentlig kungörelse* dömas till böter.

19 §

Den som vet att äventyrande av Finlands suveränitet, landsförräderi, grovt landsförräderi, spioneri, grovt spioneri, högförräderi, grovt högförräderi, mord, dråp, dråp under förmildrande omständigheter, grov misshandel, rån, grovt rån, människorov, tagande av gisslan, penningförfalskning, grov penningförfalskning eller ett i 34 kap. 1—6 §§ eller 11 § nämnt brott är på färde, men låter bli att i tid medan brottet ännu kan förhindras underrätta myndigheterna eller den som hotas av brottet skall, om brottet eller ett straffbart försök därtill sker, för *underlåtenhet att anmäla grovt brott* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

19 §

Den som vet att äventyrande av Finlands suveränitet, landsförräderi, grovt landsförräderi, spioneri, grovt spioneri, högförräderi, grovt högförräderi, mord, dråp, dråp under förmildrande omständigheter, grov misshandel, rån, grovt rån, människorov, tagande av gisslan, penningförfalskning, grov penningförfalskning (*utesl.*), ett i 34 kap. 1—6 §§ eller 11 § nämnt brott *eller grovt narkotikabrott* är på färde, men låter bli att i tid medan brottet ännu kan förhindras underrätta myndigheterna eller den som hotas av brottet skall, om brottet eller ett straffbart försök därtill sker, för *underlåtenhet att anmäla grovt brott* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

21 kap.

Om brott mot liv och hälsa

1 §

Dråp

Den som dödar någon skall för *dråp* dömas till fängelse på viss tid, minst åtta år.
Försök är straffbart.

2 §

Mord

Om ett dråp begås
1) med berätt mod,
2) på ett synnerligen rått eller grymt sätt,
3) så att allvarlig allmän fara förorsakas eller

1 §

(Såsom i regeringens proposition)

2 §

Mord

Om ett dråp begås
1) med berätt mod,
2) på ett synnerligen rått eller grymt sätt,
3) så att allvarlig allmän fara förorsakas eller

Regeringens proposition

4) genom att en tjänsteman dödas för att förhindra honom att upprätthålla allmän ordning och säkerhet

och brottet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *mord* dömas till fängelse i tolv år eller på livstid.

Försök är straffbart.

3 §

Dråp under förmildrande omständigheter

Om ett dråp, med beaktande av de exceptionella förhållandena när brottet begicks, gärningsmannens motiv eller andra omständigheter som har samband med brottet, bedömt som en helhet har begåtts under förmildrande omständigheter, skall gärningsmannen för *dråp under förmildrande omständigheter* dömas till fängelse i minst fyra och högst tio år.

Försök är straffbart.

4 §

Barnadråp

En kvinna som i ett tillstånd av utmattning eller ångest på grund av nedkomsten dödar sitt barn, skall för *barnadråp* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

Försök är straffbart.

5 §

Misshandel

Den som begår fysiskt våld mot någon eller som utan att begå sådant våld skadar någons hälsa, tillfogar honom smärta eller försätter honom i medvetlöshet eller något annat motsvarande tillstånd, skall för *misshandel* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Försök är straffbart.

6 §

Grov misshandel

Om vid misshandel

1) någon tillfogas svår kroppsskada eller en allvarlig sjukdom eller försätts i livshotande läge,

2) brottet begås på ett synnerligen rått eller grymt sätt eller

Utskottets förslag

4) genom att en tjänsteman dödas, *medan denne på tjänstens vägnar upprätthåller ordning och säkerhet, eller på grund av tjänsteåtgärd*

och brottet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *mord* dömas till fängelse (*utesl.*) på livstid.

Försök är straffbart.

3—8 §§

(Såsom i regeringens proposition)

*Regeringens proposition**Utskottets förslag*

3) används skjut- eller eggvapen eller något annat jämförbart livsfarligt hjälpmedel och brottet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *grov misshandel* dömas till fängelse i minst sex månader och högst tio år.

Försök är straffbart.

7 §

Lindrig misshandel

Om misshandeln, med hänsyn till att våldet, kränkningen av den kroppsliga integriteten eller den skada som tillfogats offrets hälsa har varit mindre betydande eller med beaktande av andra omständigheter vid brottet, bedömd som en helhet är ringa, skall gärningsmannen för *lindrig misshandel* dömas till böter.

8 §

Dödsvållande

Den som av oaktsamhet förorsakar någons död skall för *dödsvållande* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

9 §

Grovt dödsvållande

Om döden vid dödsvållande förorsakas genom grov oaktsamhet och brottet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *grovt dödsvållande* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

10 §

Vållande av personskada

Den som av oaktsamhet förorsakar någon annan en kroppsskada eller sjukdom som inte är ringa, skall för *vållande av personskada* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

11 §

Grovt vållande av personskada

Om kroppsskadan eller sjukdomen vid vållande av personskada förorsakas genom grov oaktsamhet och brottet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *grovt vållande*

9 §

Grovt dödsvållande

Om döden vid dödsvållande förorsakas genom grov oaktsamhet och brottet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *grovt dödsvållande* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst *sex* år.

10 och 11 §§

(Såsom i regeringens proposition)

Regeringens proposition

av personskada dömas till böter eller fängelse i högst två år.

12 §

Framkallande av fara

Den som uppsåtligen eller genom grov oaktsamhet utsätter någon för allvarlig fara till liv eller hälsa skall, om ett lika strängt eller strängare straff för gärningen inte stadgas på något annat ställe i lag, för *framkallande av fara* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

13 §

Försummande av räddningsåtgärd

Den som vet att någon befinner sig i livsfara eller allvarlig fara för hälsa, men underlåter att ge eller skaffa denne sådan hjälp som skäligen kan krävas av honom med beaktande av hans möjligheter och situationens art, skall för *försummande av räddningsåtgärd* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

14 §

Åtalsrätt

Allmän åklagare får inte väcka åtal för lindrig misshandel som riktat sig mot en person som fyllt femton år och inte heller för vållande av personskada, om inte målsäganden anmäler brottet till åtal.

Utskottets förslag

12 § (Ny)

Deltagande i slagsmål

Den som genom fysiskt våld eller någon annan gärning deltar i ett slagsmål eller ett överfall, som flera tar del i och där någon antingen dödas eller avsiktligen tillfogas en svår kroppsskada eller en allvarlig sjukdom, skall, om han hade anledning att befara en sådan följd av slagsmålet eller överfallet, för deltagande i slagsmål dömas till böter eller fängelse i högst två år.

13 §

(Såsom 12 § i regeringens proposition)

14 § (Ny)

Utsättande

Den som försätter någon annan i ett hjälplöst läge eller lämnar någon som han är skyldig att dra försorg om i ett sådant läge och därigenom utsätter denne för fara till liv eller hälsa skall, för utsättande dömas till böter eller fängelse i högst två år.

15 §

(Såsom 13 § i regeringens proposition)

16 §

(Såsom 14 § i regeringens proposition)

*Regeringens proposition**Utskottets förslag*

17 § (Ny)

Åtgärdseftergift

Om målsäganden av egen fast vilja begär att åtal inte skall väckas för misshandel har allmänna åklagaren rätt att låta bli att väcka åtal, om inte en viktig allmän eller enskild fördel kräver att åtal väcks.

25 kap.

Om brott mot friheten

1 §

Frihetsberövande

Den som genom att spärra in, fjättra eller bortföra eller på något annat sätt orättmätigt berövar någon rörelsefriheten eller isolerar någon från dennes omgivning, skall för *frihetsberövande* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

1—4 §§

(Såsom i regeringens proposition)

2 §

Grovt frihetsberövande

Om vid frihetsberövande

- 1) frihetsförlusten utsträcks över tre dygn,
  - 2) orsakas allvarlig fara för någons liv eller hälsa eller
  - 3) används synnerlig grymhet eller hot om allvarligt våld
- och frihetsberövandet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *grovt frihetsberövande* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

3 §

Människorov

Den som

- 1) med våld, hot eller list bemäktigar sig någon i avsikt att försätta honom i förhållanden som kränker människovärdet eller i tvångsarbete
- 2) med våld, hot eller list bemäktigar sig ett barn som inte fyllt femton år för att idka människohandel med barnet eller
- 3) försätter någon i slaveri eller håller någon i slaveri, transporterar slavar eller bedriver handel med slavar,

Regeringens proposition

skall, om gärningen bedömd som en helhet är grov, för *människorov* dömas till fängelse i minst två och högst tio år.

Försök är straffbart.

4 §

Tagande av gisslan

Den som berövar någon friheten för att tvinga någon annan att göra, tåla eller underlåta något, vid hot om att gisslan kvarhålls, dödas eller skadas till hälsan skall, om gärningen bedömd som en helhet är grov, för *tagande av gisslan* dömas till fängelse i minst ett och högst tio år.

Försök är straffbart.

5 §

Frihetsberövande av oaktsamhet

Den som av oaktsamhet förorsakar frihetsförlost för någon skall, om gärningen inte med beaktande av den olägenhet eller den skada den medfört är ringa, för *frihetsberövande av oaktsamhet* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

För frihetsberövande av oaktsamhet döms också den som orättmätigt, fastän han anser sig ha rätt till det, berövar någon friheten.

6 §

Olaga hot

Den som lyfter vapen mot någon eller på något annat sätt hotar någon med brott under sådana omständigheter att den hotade har grundad anledning att frukta för att hans egen eller någon annans personliga säkerhet eller egendom är i allvarlig fara skall, om strängare straff för gärningen inte stadgas på något annat ställe i lag, för *olaga hot* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Utskottets förslag

5 § (Ny)

Egenmäktigt omhändertagande av barn

Om en förälder, fosterförälder eller vårdnadshavare till ett barn under 16 år eller någon som står barnet nära egenmäktigt omhändertar barnet eller egenmäktigt för en annan ovan nämnd person omhändertar barnet från den som omhänderhar barnet skall han för egenmäktigt omhändertagande av barn dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

6 (5) §

Frihetsberövande av oaktsamhet

(1 mom. såsom i regeringens proposition)

För frihetsberövande av oaktsamhet döms också den som orättmätigt, fastän han anser sig ha rätt till det, berövar någon friheten, *om gärningen inte med hänsyn till den olägenhet eller den skada den medfört är ringa.*

7 (6) §

Olaga hot

Den som lyfter vapen mot någon eller på något annat sätt hotar någon med brott under sådana omständigheter att den hotade har grundad anledning att frukta för att hans egen eller någon annans personliga säkerhet eller egendom är i allvarlig fara skall, om strängare straff för gärningen inte stadgas på något annat ställe i lag, för *olaga hot* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Regeringens proposition

7 §

Olaga tvång

Den som orättmätigt med våld eller hot tvingar någon att göra, tåla eller underlåta något skall, om strängare straff för gärningen inte stadgas på något annat ställe i lag, för *olaga tvång* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

8 §

Åtalsrätt

Allmän åklagare får inte väcka åtal för frihetsberövande av oaktsamhet, olaga hot eller olaga tvång, om inte målsäganden anmäler brottet till åtal eller om inte ett livsfarligt hjälpmedel har använts vid olaga hot eller olaga tvång.

Utskottets förslag

8 (7) §

Olaga tvång

Den som orättmätigt med våld eller hot tvingar någon att göra, tåla eller underlåta något skall, om strängare straff för gärningen inte stadgas på något annat ställe i lag, för *olaga tvång* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

9 (8) §

Åtalsrätt

Allmän åklagare får inte väcka åtal för frihetsberövande av oaktsamhet, olaga hot eller olaga tvång, om inte målsäganden anmäler brottet till åtal eller om inte ett livsfarligt hjälpmedel har använts vid olaga hot eller olaga tvång *eller om inte en ytterst viktig allmän fördel kräver att åtal väcks.*

Allmänna åklagaren får inte väcka åtal för egenmäktigt omhändertagande av barn, om detta skulle strida mot barnets fördel. Innan åtal väcks skall socialnämnden i den kommun höras där barnet är bosatt eller befinner sig eller som uppenbarligen har de bästa uppgifterna om barnet. (Nytt 2 mom.)

34 kap.

Om allmänfarliga brott

1 §

Sabotage

Den som

- 1) anlägger en eldsvåda,
- 2) spränger någonting eller
- 3) åstadkommer en översvämning eller någon annan naturkatastrof

så att gärningen är ägnad att förorsaka allmän fara för liv eller hälsa eller så att därav uppstår allmän fara för en synnerligen betydande ekonomisk skada, skall för *sabotage* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

För sabotage döms också den som genom att skada eller förstöra egendom eller genom att obehörigen ingripa i ett produktions-, distributions- eller datasystems funktion, förorsakar allvarlig fara för energiförsörjningen, den allmänna häl-

1—3 §§

(Såsom i regeringens proposition)

Regeringens proposition

sovården, försvaret, rättsvården eller någon med dessa jämförbar viktig samhällsfunktion.

Försök är straffbart.

2 §

Trafiksabotage

Den som

1) förstör ett trafikmedel eller dess tillbehör eller en trafikled, en trafikanordning eller någon annan trafikutrustning eller skadar eller ändrar dem,

2) ger oriktig information om något som angår trafiken eller

3) utövar våld mot någon som befinner sig i ett trafikmedel eller på en flygplats eller mot den som sköter trafikledningsuppgifter, eller hotar en sådan person med våld

så att gärningen är ägnad att förorsaka allmän fara för liv eller hälsa i trafiken skall, om gärningen bedömd som en helhet inte är ringa, för *trafiksabotage* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

Försök är straffbart.

3 §

Grovt sabotage

Om sabotage eller trafiksabotage begås

1) så att en stor mängd människor utsätts för allvarlig fara för liv eller hälsa,

2) så att någon viktig samhällsfunktion på grund av den hotande skadans långvarighet, omfattning eller någon annan orsak utsätts för synnerligen allvarlig fara eller

3) under krig eller andra undantagsförhållanden

och brottet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *grovt sabotage* dömas till fängelse i minst två och högst tio år.

Försök är straffbart.

4 §

Åventyrande av andras hälsa

Den som

1) förgiftar livsmedel eller något annat ämne som är avsett att förtäras eller användas av människor eller på något annat sådant sätt gör det hälsovådligt eller håller ett sådant hälsovådligt ämne tillgängligt för andra,

2) sprider en allvarlig sjukdom eller

Utskottets förslag

4 §

Åventyrande av andras hälsa

Den som

1) förgiftar livsmedel eller något annat ämne som är avsett att förtäras eller användas av människor eller på något annat sådant sätt gör det hälsovådligt eller håller ett sådant hälsovådligt ämne tillgängligt för andra,

2) sprider en allvarlig sjukdom (*utesl.*),

Regeringens proposition

3) använder kärnenergi, kärnämne, kärnavfall eller strålning i strid med kärnenergilagen (990/87) eller strålskyddslagen (592/91)

så att gärningen är ägnad att förorsaka allmän fara för liv eller hälsa, skall för *äventyrande av andras hälsa* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

Försök är straffbart.

5 §

Grovt äventyrande av andras hälsa

Om äventyrande av andras hälsa begås så att en stor mängd människor utsätts för allvarlig fara för liv eller hälsa och brottet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *grovt äventyrande av andras hälsa* dömas till fängelse i minst två och högst tio år.

Försök är straffbart.

6 §

Kärnladdningsbrott

Den som för in i landet eller här tillverkar eller spränger en kärnladdning eller innehar en sådan, skall för *kärnladdningsbrott* dömas till fängelse i minst två och högst tio år.

Försök är straffbart.

7 §

Vållande av allmän fara

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet begår en gärning som avses i 1, 2 eller 4 § skall, om den fara som avses i respektive stadgande beror på gärningsmannens oaktsamhet, för *vållande av allmän fara* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

För vållande av allmän fara döms också den som av oaktsamhet begår en gärning som avses i 6 §.

Vid vållande av allmän fara enligt 1 mom. får eftergift ske i fråga om åtal eller straff, om gärningsmannen självmant undanröjer faran innan någon väsentlig skada därav uppkommit.

Utskottets förslag

3) använder en strålkälla i strid med strålskyddslagen (591/91) eller

4) använder ett kärnämne eller kärnavfall eller vid användning av kärnenergi handlar i strid med kärnenergilagen (990/87)

så att gärningen är ägnad att förorsaka allmän fara för liv eller hälsa, skall för *äventyrande av andras hälsa* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

(2 mom. såsom i regeringens proposition)

5—11 §§

(Såsom i regeringens proposition)

*Regeringens proposition**Utskottets förslag*

8 §

Grovt vållande av allmän fara

Om vid vållande av allmän fara en stor mängd människor utsätts för allvarlig fara för liv eller hälsa och brottet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *grovt vållande av allmän fara* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

9 §

Förberedelse till allmänfarligt brott

Den som i avsikt att begå ett brott som nämns i 1—5 §§ innehar en bomb, en annan sprängladdning, en farlig anordning eller ett farligt ämne, skall för *förberedelse till allmänfarligt brott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

För förberedelse till allmänfarligt brott döms också den som i avsikt att begå ett kärnladdningsbrott skaffar anordningar, ämnen, formler eller ritningar som behövs för att tillverka en kärnladdning.

10 §

Falskt alarm

Den som beträffande en bomb, en eldsvåda, sjönöd, en storolycka eller annan sådan nöd eller fara gör en grundlös anmälan, som är ägnad att utlösa räddnings- eller säkerhetsåtgärder eller väcka panik, skall för *falskt alarm* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

11 §

Kapning av fartyg

Den som med våld eller hot om våld obehörigen

1) ingriper i manövreringen av ett luftfartyg under flygning eller av ett fartyg i handelssjöfart eller

2) på ett sätt som äventyrar flyg- eller sjösäkerheten bemäktigar sig ett luftfartyg eller ett fartyg i handelssjöfart,

skall för *kapning av fartyg* dömas till fängelse i minst två och högst tio år.

Försök är straffbart.

Om kapningen har medfört endast obetydlig fara för flyg- eller sjösäkerheten och brottet med beaktande av våldets eller hotets art eller andra

*Regeringens proposition**Utskottets förslag*

omständigheter vid gärningen även bedömt som en helhet är ringa, skall gärningsmannen inte dömas för kapning av fartyg utan för de andra brott som gärningen innefattar.

38 kap.

Om informations- och kommunikationsbrott

1 §

Sekretessbrott av enskild

Den som i strid med tystnadsplikt som anges i lag eller förordning eller som en myndighet särskilt har ålagt med stöd av lag

1) röjer en omständighet som skall hållas hemlig och som han fått kännedom om på grund av sin ställning, i sin befattning eller vid fullgörandet av ett uppdrag eller

2) utnyttjar en sådan hemlighet till sin egen eller någon annans nytta,

skall, om gärningen inte utgör brott enligt 40 kap. 5 §, för *sekretessbrott av enskild* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

2 §

Sekretessförseelse

Om ett sekretessbrott av enskild, med beaktande av gärningens betydelse för skyddet av integritet eller förtrolighet eller andra omständigheter vid brottet, bedömt som en helhet är ringa, skall gärningsmannen för *sekretessförseelse* dömas till böter.

För sekretessförseelse döms också den som har gjort sig skyldig till ett sådant i 1 § åsyftat brott mot tystnadsplikt som enligt något särskilt stadgande skall bestraffas som sekretessförseelse.

3 §

Kränkning av kommunikationshemlighet

Den som obehörigen

1) öppnar ett brev eller annat tillslutet meddelande som är adresserat till någon annan eller genom att bryta ett säkerhetsarrangemang skaffar uppgifter om ett meddelande som har upptagits elektroniskt eller med någon annan sådan teknisk metod och som är skyddat mot utomstående,

1 §

Sekretessbrott

Den som i strid med tystnadsplikt som anges i lag eller förordning eller som en myndighet särskilt har ålagt med stöd av lag

1) röjer en omständighet som skall hållas hemlig och som han fått kännedom om på grund av sin ställning, i sin befattning eller vid fullgörandet av ett uppdrag eller

2) utnyttjar en sådan hemlighet till sin egen eller någon annans nytta,

skall, om gärningen inte utgör brott enligt 40 kap. 5 §, för *sekretessbrott* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

2 §

Sekretessförseelse

Om ett sekretessbrott (*utesl.*) med beaktande av gärningens betydelse för skyddet av integritet eller förtrolighet eller andra omständigheter vid brottet, bedömt som en helhet är ringa, skall gärningsmannen för *sekretessförseelse* dömas till böter.

(2 mom. såsom i regeringens proposition)

3—5 §§

(Såsom i regeringens proposition)

*Regeringens proposition**Utskottets förslag*

2) i smyg med tekniska specialanordningar avlyssnar eller i smyg med en teknisk apparat upptar någon annans tal som inte är avsett att komma till hans eller andra utomståendes kännedom, under sådana omständigheter att den talande inte har haft skäl att anta att någon utomstående hör hans tal eller

3) skaffar uppgifter om innehållet i samtal, telegram, text-, bild- eller dataöverföring eller något annat motsvarande telemeddelande som förmedlas genom telenät eller om avsändande eller mottagande av ett sådant meddelande,

skall för *kränkning av kommunikationshemlighet* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Försök är straffbart.

4 §

Grov kränkning av kommunikationshemlighet

Om vid kränkning av kommunikationshemlighet

1) gärningsmannen för begående av brottet utnyttjar sin ställning såsom anställd hos en inrättning som utövar allmän televerksamhet enligt telelagen (183/87) eller någon annan särskild förtroendeställning,

2) gärningsmannen använder ett för begående av brottet planerat eller omvandlat databehandlingsprogram eller tekniska specialanordningar eller om brottet annars begås särskilt planmässigt eller

3) föremål för brottet är ett meddelande med synnerligen förtroligt innehåll eller gärningen i hög grad kränker integritetsskyddet

och kränkningen av kommunikationshemligheten även bedömd som en helhet är grov, skall gärningsmannen för *grov kränkning av kommunikationshemlighet* dömas till fängelse i högst tre år.

Försök är straffbart.

5 §

Störande av post- och teletrafik

Den som genom att ingripa i en för posttrafik eller för tele- eller radiokommunikationer använd anordnings funktion, genom att med en radioanläggning eller över ett telenät av okynne sända störande meddelanden eller på något annat motsvarande sätt obehörigen hindrar eller stör posttrafik eller tele- eller radiokommunikationer, skall för *störande av post- och teletrafik* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Regeringens proposition

6 §

Grovt störande av post- och teletrafik

Om vid störande av post- och teletrafik

1) gärningsmannen för begående av brottet utnyttjar sin ställning såsom anställd hos en inrättning som utövar allmän televerksamhet enligt telelagen eller rundradioverksamhet, eller någon annan särskild förtroendeställning eller

2) brottet hindrar eller stör radiokommunikationer för nödanrop eller andra sådana tele- eller radiokommunikationer som används för att skydda människoliv,

och störandet av post- och teletrafiken även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *grovt störande av post- och teletrafik* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

7 §

Lindrigt störande av post- och teletrafik

Om störandet av post- och teletrafiken, med beaktande av störningens art eller omfattning eller andra omständigheter vid brottet, bedömt som en helhet är ringa, skall gärningsmannen för *lindrigt störande av post- och teletrafik* dömas till böter.

8 §

Dataintrång

Den som genom att göra bruk av en användaridentifikation som han inte har rätt till eller genom att annars bryta säkerhetsarrangemang obehörigen tränger in i ett datasystem där data behandlas, lagras eller överförs elektroniskt eller med någon annan sådan teknisk metod eller i en särskilt skyddad del av ett sådant system, skall för *dataintrång* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

För dataintrång döms också den som utan att tränga in i datasystemet eller en del av detta med tekniska specialanordningar obehörigen tar reda på information som finns i ett sådant datasystem som avses i 1 mom.

Försök är straffbart.

Denna paragraf tillämpas endast på gärningar för vilka inte stadgas strängare eller lika strängt straff på något annat ställe i lag.

Utskottets förslag

6 §

Grovt störande av post- och teletrafik

Om vid störande av post- och teletrafik

1) gärningsmannen för begående av brottet utnyttjar sin ställning såsom anställd hos en inrättning som utövar allmän televerksamhet enligt telelagen, *kabelsändningsverksamhet enligt kabelsändningslagen (307/87)* eller rundradioverksamhet, eller någon annan särskild förtroendeställning eller

2) brottet hindrar eller stör radiokommunikationer för nödanrop eller andra sådana tele- eller radiokommunikationer som används för att skydda människoliv,

och störandet av post- och teletrafiken även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *grovt störande av post- och teletrafik* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

7—9 §§

(Såsom i regeringens proposition)

Regeringens proposition

Utskottets förslag

9 §

Personregisterbrott

Den som i strid med personregisterlagen (471/87) eller stadganden eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den

1) i personregister inför uppgifter om personer som inte har någon saklig anknytning till den registeransvariges verksamhet,

2) i personregister inför känsliga uppgifter,

3) genom att till en registrerad ge oriktig eller vilseledande information hindrar eller försöker hindra honom att utöva sin rätt till insyn i personregistret,

4) använder personregister eller uppgifter i registret för andra ändamål än de som bestämts i enlighet med lag,

5) lämnar ut personuppgifter ur personregister eller

6) samkör personregister

och därmed gör intrång i en registrerads integritetsskydd eller åsamkar honom annan skada eller betydande men, skall för *personregisterbrott* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

10 §

Åtalsrätt

Om föremålet för ett sekretessbrott av enskild eller en sekretessförseelse är en omständighet som gäller en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden eller näringsverksamhet, får allmän åklagare inte väcka åtal för gärningen om inte målsäganden anmäler den till åtal eller gärningsmannen när brottet begicks var anställd hos en inrättning som utövar allmän televerksamhet.

Allmän åklagare får inte väcka åtal för kränkning av kommunikationshemlighet, grov kränkning av kommunikationshemlighet eller dataintrång, om inte målsäganden anmäler brottet till åtal eller gärningsmannen när brottet begicks var anställd hos en inrättning som utövar allmän televerksamhet eller ett synnerligen viktigt allmänt intresse kräver att åtal väcks.

Allmänna åklagaren skall höra dataombudsmannen innan åtal väcks för sekretessbrott av enskild, sekretessförseelse eller dataintrång, om

10 §

Åtalsrätt

Om föremålet för ett sekretessbrott (*utesl.*) eller en sekretessförseelse är en omständighet som gäller en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden eller näringsverksamhet, får allmän åklagare inte väcka åtal för gärningen om inte målsäganden anmäler den till åtal eller gärningsmannen när brottet begicks var anställd hos en inrättning som utövar allmän *post- eller* televerksamhet *eller om inte en synnerligen viktig allmän fördel kräver att åtal väcks.*

Allmän åklagare får inte väcka åtal för kränkning av kommunikationshemlighet, grov kränkning av kommunikationshemlighet eller dataintrång, om inte målsäganden anmäler brottet till åtal eller gärningsmannen när brottet begicks var anställd hos en inrättning som utövar allmän *post- eller* televerksamhet eller ett synnerligen viktigt allmänt intresse kräver att åtal väcks.

Allmänna åklagaren skall höra dataombudsmannen innan åtal väcks för sekretessbrott (*utesl.*) sekretessförseelse, *kränkning av kommu-*

Regeringens proposition

brottet i fråga riktar sig mot ett personregister, samt innan åtal väcks för personregisterbrott. När domstolen behandlar ett mål som gäller ett sådant brott skall den bereda dataombudsmannen tillfälle att bli hörd.

Utskottets förslag

nikationshemlighet, grov kränkning av kommunikationshemlighet eller dataintrång, om brottet i fråga riktar sig mot ett personregister, samt innan åtal väcks för personregisterbrott. När domstolen behandlar ett mål som gäller ett sådant brott, skall den bereda dataombudsmannen tillfälle att bli hörd.

40 kap.

Om tjänstebrott och brott som begås av offentligt anställda arbetstagare

5 § (Ny)

Brott mot tjänstehemlighet och brott mot tjänstehemlighet av oaktsamhet

Om en tjänsteman eller offentligt anställd arbetstagare uppsåtligen under den tid hans anställningsförhållande varar eller därefter obehörigen

1) röjer en uppgift som enligt stadgandena om allmänna handlingars offentlighet skall hållas hemlig eller någon annan omständighet som han i sitt anställningsförhållande fått kännedom om och som enligt ett uttryckligt stadgande i lag och förordning eller enligt en föreskrift, som en myndighet med stöd av lagen särskilt har meddelat inte får yppas, eller

2) utnyttjar sådan kunskap till sin eller någon annans nytta,

skall han, då det inte stadgas strängare straff för gärningen, för ***brott mot tjänstehemlighet*** dömas till böter eller fängelse i högst två år. En tjänsteman kan även dömas till avsättning, om brottet visar att han är uppenbart olämplig för sitt uppdrag.

Gör sig en tjänsteman eller en offentligt anställd arbetstagare genom vårdslöshet eller oförsiktighet skyldig till en gärning som nämns i 1 mom., och är gärningen inte, med hänsyn till sin menlighet eller skadlighet eller andra omständigheter som har samband med den, ringa bedömd som en helhet, skall han, om strängare straff för gärningen inte stadgas på något annat ställe i lag, för ***brott mot tjänstehemlighet av oaktsamhet*** dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Regeringens proposition

Utskottets förslag

42 kap.

**Om brott emot föreskrift till statens säkerhet
eller allmän ordning**

7 §

Den som på allmän väg, gata, farled eller på annat offentligt ställe eller vid offentlig förrättning eller allmän sammankomst stör lugnet genom oljud eller svordom eller förövar annat ofog, skall för *ofog* dömas till böter.

7 §

(Såsom i regeringens proposition)

44 kap.

**Om brott emot föreskrift till skydd för lif, helsa
eller egendomen**

9 § (Ny)

Den som vid förändring av tåg eller i någon annan uppgift som väsentligt påverkar tågsäkerheten uppsåtligt eller av vårdslöshet bryter mot föreskrifter om tågsäkerheten och sålunda framkallar fara för annans säkerhet eller egendom skall, om strängare straff för gärningen inte stadgas på något annat ställe i lag, för **äventyrande av tågsäkerheten** dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

14 §

Den som avsevärt stör den allmänna flyg-, spår- eller sjötrafikens gång, skall för *störande av trafik* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Om störande av vägtrafik och spårvägstrafik stadgas i vägtrafiklagen (267/81).

14 §

(Såsom i regeringens proposition)

45 kap.

Om militära brott

20 §

Krigsman som under krigstid löpt över till fienden eller som utan tvingande skäl ger sig åt fienden skall, om han inte samtidigt gör sig skyldig till grovt landsförräderi eller försök därtill, för *överlöpfung* dömas till fängelse i minst två och högst tio år.

20 §

(Såsom i regeringens proposition)

*Regeringens proposition**Utskottets förslag*

47 kap.

Om arbetsbrott

1 §

Arbetskyddsbrott

En arbetsgivare eller en företrädare för denne som uppsåtligen eller av oaktsamhet

- 1) bryter mot arbetskyddsföreskrifter eller
- 2) förorsakar en bristfällighet eller ett missförhållande som strider mot arbetskyddsföreskrifterna eller gör det möjligt att ett sådant tillstånd fortgår genom att försumma övervakningen av att föreskrifterna iakttas i arbete som lyder under honom eller genom att underlåta att dra försorg om de ekonomiska, organisatoriska eller övriga förutsättningarna för arbetskyddet,

skall för *arbetskyddsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Om straff för dödsvållande, vållande av personskada och framkallande av fara stadgas i 21 kap. 8—12 §§.

2 §

Arbetstidsbrott

En arbetsgivare eller en företrädare för denne som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

- 1) till en arbetstagares nackdel försummar att föra bok över arbetstider eller semestrar, för sådan bok oriktigt, ändrar, döljer eller förstör bokföringen eller gör den oläslig eller
- 2) trots en arbetskyddsmyndighets uppmaning, order eller förbud förfar på ett sätt som är straffbelagt enligt arbetstids- eller semesterlagstiftningen

skall, om strängare straff för gärningen inte stadgas på något annat ställe i lag, för *arbetstidsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

3 §

Diskriminering i arbetslivet

En arbetsgivare eller en företrädare för denne som vid annonsering om en arbetsplats, vid valet av arbetstagarer eller under ett anställningsförhållande utan vägande och godtagbart skäl försätter en arbetssökande eller arbetstagarer i en ofördelaktig ställning

1 §

Arbetskyddsbrott

En arbetsgivare eller en företrädare för denne som uppsåtligen eller av oaktsamhet

- 1) bryter mot arbetskyddsföreskrifter eller
- 2) förorsakar en bristfällighet eller ett missförhållande som strider mot arbetskyddsföreskrifterna eller gör det möjligt att ett sådant tillstånd fortgår genom att försumma övervakningen av att *arbetskyddsföreskrifterna* iakttas i arbete som lyder under honom eller genom att underlåta att dra försorg om de ekonomiska, organisatoriska eller övriga förutsättningarna för arbetskyddet,

skall för *arbetskyddsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

(2 mom. såsom i regeringens proposition)

2 §

Arbetstidsbrott

En arbetsgivare eller en företrädare för denne som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

- 1) till en arbetstagares nackdel försummar att föra bok över arbetstider eller semestrar, för sådan bok oriktigt, ändrar, döljer eller förstör bokföringen eller gör den oläslig eller
- 2) trots en arbetskyddsmyndighets uppmaning, order eller förbud förfar på ett sätt som är straffbelagt enligt arbetstids- eller semesterlagstiftningen

skall (*utesl.*) för *arbetstidsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

3 §

(Såsom i regeringens proposition)

Regeringens proposition

1) på grund av ras, nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg, språk, kön, ålder, familjeförhållanden, sexuell inriktning eller hälsotillstånd eller

2) på grund av religion, samhälleliga åsikter, politisk eller facklig verksamhet eller någon annan därmed jämförbar omständighet

skall för *diskriminering i arbetslivet* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

4 §

Kränkning av arbetstagarrepresentants rättigheter

En arbetsgivare eller en företrädare för denne som orättmätigt säger upp, annars avskedar eller permitterar en förtroendemän, en arbetarskyddsfullmäktig eller en personalrepresentant som avses i lagen om personalrepresentation i företagets förvaltning (725/90) skall, om gärningen inte utgör diskriminering i arbetslivet, för *kränkning av arbetstagarrepresentants rättigheter* dömas till böter.

5 §

Kränkning av arbetstagares organisationsfrihet

En arbetsgivare eller en företrädare för denne som hindrar

1) en arbetstagarare att grunda en lovlig facklig eller politisk förening eller att utnyttja sin rätt att ansluta sig eller höra till en sådan eller vara verksam inom den eller

2) arbetstagararna eller deras fackorganisation att på arbetsplatsen ställa upp eller välja en förtroendemän eller en arbetarskyddsrepresentant eller en representant för personalen i koncernsamarbete

skall för *kränkning av arbetstagares organisationsfrihet* dömas till böter.

För kränkning av arbetstagares organisationsfrihet döms även den som tvingar en arbetstagarare att höra till en facklig eller politisk förening.

Försök är straffbart.

6 §

Arbetsförmedlingsbrott

Den som för att bereda sig eller någon annan ekonomisk vinning bedriver arbetsförmedling

Utskottets förslag

4 §

Kränkning av arbetstagarrepresentants rättigheter

En arbetsgivare eller en företrädare för denne som *utan grund som stadgas i lag eller bestäms i ett arbets- eller tjänstekollektivavtal* säger upp, annars avskedar eller permitterar en förtroendemän, en arbetarskyddsfullmäktig eller en personalrepresentant som avses i lagen om personalrepresentation i företagets förvaltning (725/90) eller ändrar dennes arbetsförhållande till en deltidsanställning skall, om gärningen inte utgör diskriminering i arbetslivet, för *kränkning av arbetstagarrepresentants rättigheter* dömas till böter.

5 §

Kränkning av arbetstagares organisationsfrihet

(1 mom. såsom i regeringens proposition)

För kränkning av arbetstagares organisationsfrihet döms även den som tvingar en arbetstagarare att *ansluta sig eller höra till en facklig eller politisk förening*.

(3 mom. såsom i regeringens proposition)

6 §

Arbetsförmedlingsbrott

Den som *hos en enskild kund bär upp avgift för arbetsförmedlingsservice som har direkt sysselsät-*

Regeringens proposition

utan tillstånd skall för *arbetsförmedlingsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

För arbetsförmedlingsbrott döms också den som olovligen förmedlar eller hyr ut eller offentligt tillkännager att han förmedlar eller hyr ut arbetstagare till utlandet eller från något annat land till Finland.

7 §

Ansvarsfördelning

Till straff för en arbetsgivares eller dennes företrädares förfarande som är belagt med straff enligt detta kapitel döms den som genom gärningen eller försummelsen skall anses ha brutit mot sina förpliktelser. Vid bedömningen av detta skall beaktas arten och omfattningen av dennes uppgifter och befogenheter samt hur klart de är definierade, hans yrkeskompetens och även i övrigt hans andel i att den lagstridiga situationen uppkommit eller fortgått.

8 §

Definitioner

I detta kapitel avses med

1) *arbetsgivare* den som låter utföra arbete i ett arbetsavtalsförhållande eller i ett tjänste- eller därmed jämförbart offentligrättsligt anställningsförhållande,

2) *arbetsgivarens företrädare* en medlem i ett lagstadgat eller annat beslutande organ hos en juridisk person som är arbetsgivare samt den som i arbetsgivarens ställe leder eller övervakar arbetet,

3) *arbetstagare* den som står i ett arbetsavtalsförhållande eller i ett tjänste- eller därmed jämförbart offentligrättsligt anställningsförhållande till arbetsgivaren,

4) *arbetarskyddsföreskrifter* sådana stadganden eller allmänna bestämmelser om arbetets säkerhet och hälsosamhet som ingår i lagen om skydd i arbete (299/58) eller i någon annan lag om arbetarskydd eller som har utfärdats med stöd av en sådan lag.

Vad som i 1 och 7 §§ stadgas om arbetsgivarens och dennes företrädares ansvar skall på motsva-

Utskottets förslag

tande verkan eller bär upp avgift för arbetsförmedling för sjöfarande skall för *arbetsförmedlingsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

För arbetsförmedlingsbrott döms också den som *i strid med en arbetarskyddsmyndighets förbud fortsätter att hyra ut arbetskraft till utlandet eller offentligt annonsera om detta*.

7 §

Ansvarsfördelning

Till straff för en arbetsgivares eller dennes företrädares förfarande som är belagt med straff enligt detta kapitel döms den *mot vars förpliktelser* gärningen eller försummelsen *strider*. Vid bedömningen av detta skall beaktas *dennes ställning*, arten och omfattningen av hans uppgifter och befogenheter samt (*utesl.*) även i övrigt hans andel i att den lagstridiga situationen uppkommit eller fortgått.

8 §

Definitioner

I detta kapitel avses med

1) *arbetsgivare* den som låter utföra arbete i ett arbetsavtalsförhållande eller i ett tjänste- eller därmed jämförbart offentligrättsligt anställningsförhållande *samt den som faktiskt utövar den beslutanderätt som hör till arbetsgivaren*,

2) *arbetsgivarens företrädare* en medlem i ett lagstadgat eller annat beslutande organ hos en juridisk person som är arbetsgivare samt den som i arbetsgivarens ställe leder eller övervakar arbetet,

3) *arbetstagare* den som står i ett arbetsavtalsförhållande eller i ett tjänste- eller därmed jämförbart offentligrättsligt anställningsförhållande till arbetsgivaren,

4) *arbetarskyddsföreskrifter* sådana stadganden eller allmänna bestämmelser om arbetets säkerhet och hälsosamhet som ingår i lagen om skydd i arbete (299/58), *lagen om företagshälsovård (743/78)* eller i någon annan lag om arbetarskydd eller som har utfärdats med stöd av en sådan lag *och som skall iakttas i syfte att skydda andra*.

(2 mom. såsom i regeringens proposition)

Regeringens proposition

Utskottets förslag

rande sätt tillämpas också på andra som låter utföra sådant arbete som avses i 1 och 2 §§ lagen om skydd i arbete samt på företrädare för dem, på personer som avses i lagens 4 § samt på personer som avses i lagens 5 och 6 §§ och på företrädare för dem.

48 kap.

Om miljöbrott

1 §

Miljöförstöring

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) i miljön för eller släpper ut eller lämnar ett föremål eller ämne, strålning eller något annat sådant i strid med lag eller med stöd av lag utfärdade stadganden eller allmänna eller särskilda föreskrifter, eller utan sådant tillstånd som lagen förutsätter, eller i strid med tillståndsvillkor,

2) framställer, överlåter eller använder ett ämne, ett fabrikat eller en produkt i strid med en allmän föreskrift som har utfärdats med stöd av lagen om avfallshantering (673/78) eller luftvårdslagen (67/82), eller försummar sin skyldighet enligt lagen om avfallshantering att ordna avfallshantering, eller utan tillstånd behandlar problemavfall i syfte att oskadliggöra det eller

3) för in i landet eller ut ur landet eller genom landet transporterar ett ämne, ett fabrikat eller en produkt i strid med lagen om avfallshantering eller med stöd av denna lag utfärdade allmänna eller särskilda föreskrifter eller i strid med Baselkonventionen om kontroll av gränsöverskridande transporter och omhändertagande av riskavfall (FördrS 45/92), eller för in ett ämne, ett fabrikat eller en produkt i strid med allmänna föreskrifter som utfärdats med stöd av luftvårdslagen

så att gärningen är ägnad att förorsaka fara för att miljön förorenas eller nedskräpas eller fara för hälsan, skall för *miljöförstöring* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

För miljöförstöring döms också den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet på något annat sätt än det som avses i 1 mom. börjar göra ändringar i miljön i strid med stadgandena i lagen om

1 §

Miljöförstöring

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) i miljön för eller släpper ut eller lämnar ett föremål eller ämne, strålning eller något annat sådant i strid med lag eller med stöd av lag utfärdade stadganden eller allmänna eller särskilda föreskrifter, eller utan sådant tillstånd som lagen förutsätter, eller i strid med tillståndsvillkor,

2) framställer, överlåter, transporterar, använder, behandlar eller förvarar ett ämne, ett fabrikat eller en produkt eller använder en anläggning i strid med en allmän föreskrift som har utfärdats med stöd av luftvårdslagen (67/82) eller ett stadgande som nämns i 60 § 1 mom. avfallslagen (1072/93) eller en allmän eller särskild föreskrift eller ett förbud och som har utfärdats med stöd av avfallslagen eller försummar sin skyldighet enligt avfallslagen att ordna avfallshantering (utesl.),

3) för in i landet eller ut ur landet eller genom finskt territorium transiterar avfall i strid med avfallslagen eller med stöd av den utfärdade stadganden eller allmänna eller särskilda föreskrifter eller på det sätt som nämns i artikel 26.1 i den avfallstransportförordning som nämns i 45 § 1 mom. avfallslagen eller för in ett ämne, ett fabrikat eller en produkt i strid med allmänna föreskrifter som utfärdats med stöd av luftvårdslagen

så att gärningen är ägnad att förorena eller nedskräpa miljön eller förorsaka fara för hälsan, skall för *miljöförstöring* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Försök till ett uppsåtligt brott som avses i 1 mom. 3 punkten är straffbart. (Nytt 2 mom.)

För miljöförstöring döms också den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet på något annat sätt än det som avses i 1 mom. börjar göra ändringar i miljön i strid med stadgandena i lagen om

Regeringens proposition

skyddsskogar (196/22), byggnadslagen (370/58), vattenlagen (264/61) eller marktäktslagen (555/81) eller i strid med stadganden, allmänna eller särskilda föreskrifter eller planer eller tillstånd som har utfärdats med stöd av dessa lagar, så att gärningen är ägnad att medföra fara för att miljön försämras.

2 §

Grov miljöförstöring

Om vid miljöförstöring

1) den skada eller fara för skada som vållats miljön eller hälsan är synnerligen stor med beaktande av den orsakade eller hotande skadans långvarighet, omfattning och andra omständigheter eller

2) brottet begås trots en myndighets påbud eller förbud som har givits med anledning av ett förfarande som avses i 1 §

och brottet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *grov miljöförstöring* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst sex år.

3 §

Miljöförseelse

Om miljöförstöringen, med hänsyn till att den fara eller skada som har vållats miljön eller hälsan varit mindre betydande eller med hänsyn till möjligheten att återställa miljön i ursprungligt skick eller andra omständigheter vid brottet, bedömd som en helhet är ringa, skall gärningsmannen för *miljöförseelse* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

För miljöförseelse döms också den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot föreskrifter som har utfärdats med stöd av 9, 10 eller 15 § bullerbekämpningslagen (382/87) eller försummar att göra en anmälan enligt 13 § i den nämnda lagen.

För miljöförseelse döms likaså den som försummar skyldigheten enligt 3 § lagen om miljötillståndsförfarande (735/91) att anhålla om miljötillstånd, om inte gärningen skall bestraffas som miljöförstöring.

Utskottets förslag

skyddsskogar (196/22), byggnadslagen (370/58), vattenlagen (264/61) eller marktäktslagen (555/81) eller i strid med stadganden, allmänna eller särskilda föreskrifter eller planer eller tillstånd som har utfärdats med stöd av dessa lagar, så att gärningen är ägnad att medföra *så allvarliga förändringar att de kan jämföras med förorening av miljön.*

2 §

Grov miljöförstöring

Om vid miljöförstöring

1) den skada eller fara för skada som vållats miljön eller hälsan är synnerligen stor med beaktande av den orsakade eller hotande skadans långvarighet, omfattning eller andra omständigheter eller

2) brottet begås trots en myndighets påbud eller förbud som har givits med anledning av ett förfarande som avses i 1 §

och brottet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *grov miljöförstöring* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst sex år.

På försök skall på motsvarande sätt tillämpas vad som i 1 § stadgas om försök. (Nytt 2 mom.)

3 §

Miljöförseelse

Om miljöförstöringen, med hänsyn till att den fara eller skada som har vållats miljön eller hälsan varit mindre betydande (*utesl.*) eller andra omständigheter vid brottet, bedömd som en helhet är ringa, skall gärningsmannen för *miljöförseelse* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

(2 och 3 mom. såsom i regeringens proposition)

Regeringens proposition

4 §

Miljöförstöring av oaktsamhet

Den som av annan än grov oaktsamhet

1) ingriper i miljön på ett sätt som avses i 1 § 1 mom. 1 punkten eller 2 mom. eller

2) på det sätt som avses i 1 § 1 mom. 2 eller 3 punkten bryter mot stadganden eller bestämmelser om avfallshantering eller luftvård

så att den skada som vållas miljön eller hälsan eller faran för sådan skada är synnerligen stor med beaktande av den orsakade eller hotande skadans långvarighet, omfattning och andra omständigheter, skall för *miljöförstöring av oaktsamhet* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

5 §

Naturskyddsbrott

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) orättmätigt förstör eller skadar ett naturområde, ett djur, en växt eller något annat naturföremål som har skyddats, fredats eller underkastats åtgärdsförbud enligt lagen om naturskydd (71/23) eller i stadganden eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den eller

2) i strid med lagen om naturskydd eller stadganden eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av den avskiljer ett naturföremål från dess omgivning, eller för in i landet eller ut ur landet, eller överlåter, köper eller tar emot ett föremål som har avskilts från sin omgivning eller förts in i eller ut ur landet på ett sådant sätt,

skall för *naturskyddsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

För naturskyddsbrott döms också den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet använder ett finskt fartyg till valfångst eller bryter mot importförbudet enligt 2 § lagen om skydd av valar (1112/82) eller mot det fredningsstadgande eller det förbud att ta till vara val som anges i lagens 3 §.

Som naturskyddsbrott betraktas dock inte en gärning som med avseende på naturskyddet är av ringa betydelse.

Försök till ett uppsåtligt brott är straffbart.

Utskottets förslag

4 §

Miljöförstöring av oaktsamhet

Den som av annan än grov oaktsamhet

1) ingriper i miljön på ett sätt som avses i 1 § 1 mom. 1 punkten eller 2 mom. eller

2) på det sätt som avses i 1 § 1 mom. 2 eller 3 punkten bryter mot *avfallslagen eller luftvårdslagen eller med stöd av dem utfärdade stadganden eller bestämmelser*

så att den skada som vållas miljön eller hälsan eller faran för sådan skada är synnerligen stor med beaktande av den orsakade eller hotande skadans långvarighet, omfattning och andra omständigheter, skall för *miljöförstöring av oaktsamhet* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

5 §

Naturskyddsbrott

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) orättmätigt förstör eller skadar ett naturområde, ett djur, en växt eller något annat naturföremål som har skyddats, fredats eller underkastats åtgärdsförbud enligt lagen om naturskydd (71/23) eller i stadganden eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den eller

2) i strid med lagen om naturskydd eller stadganden eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av den avskiljer ett naturföremål från dess omgivning, eller för in i landet, *för* ut ur landet *eller transporterar genom finskt territorium eller säljer*, överlåter, köper eller tar emot ett föremål som har avskilts från sin omgivning eller förts in i eller ut ur landet på ett sådant sätt,

skall för *naturskyddsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

(2—4 mom. såsom i regeringens proposition)

Regeringens proposition

6 §

Byggnadsskyddsbrott

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet river, förstör eller skadar ett objekt i den byggda miljön som

1) är skyddat enligt byggnadslagen eller genom en föreskrift som utfärdats med stöd av den eller

2) med stöd av byggnadsskyddslagen (60/85) har skyddats eller beslutats att underkastas åtgärdsförbud

skall för *byggnadsskyddsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

För byggnadsskyddsbrott döms också den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet utan sådant tillstånd som lagen om fornminnen (295/63) förutsätter eller i strid med tillståndsvillkor river, förstör eller skadar en sådan fast fornlämning eller ett sådant fartygsvrak eller en del därav som avses i lagen.

Försök till ett uppsåtligt brott är straffbart.

7 §

Ansvarsfördelning

Till straff för ett förfarande som är belagt med straff enligt detta kapitel döms den som genom gärningen eller försummelsen skall anses ha brutit mot sina förpliktelser. Vid bedömningen av detta skall beaktas arten och omfattningen av dennes uppgifter och befogenheter samt hur klart de är definierade, hans yrkeskompetens och även i övrigt hans andel i att den lagstridiga situationen har uppkommit eller fortgått.

8 §

Juridiska personers straffansvar

På de brott som nämns i detta kapitel tillämpas vad som stadgas om juridiska personers straffansvar.

Utskottets förslag

6 §

Byggnadsskyddsbrott

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet utan i lagen förutsatt tillstånd river, förstör, (*utesl.*) skadar eller täcker ett objekt i den byggda miljön som

1) är skyddat enligt byggnadslagen eller genom en föreskrift som utfärdats med stöd av den eller

2) med stöd av byggnadsskyddslagen (60/85) har skyddats eller beslutats att underkastas åtgärdsförbud

skall för *byggnadsskyddsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

(2 och 3 mom. såsom i regeringens proposition)

7 §

Ansvarsfördelning

Till straff för ett förfarande som är belagt med straff enligt detta kapitel döms den *mot vars förpliktelser* gärningen eller försummelsen *strider*. Vid bedömningen av detta skall beaktas *dennes ställning*, arten och omfattningen av *dennes uppgifter och befogenheter* och även i övrigt hans andel i att den lagstridiga situationen har uppkommit eller fortgått.

8 §

(Såsom i regeringens proposition)

49 kap.

Om kränkning av vissa immateriella rättigheter

1 §

Upphovsrättsbrott

Den som i förvärvssyfte i strid med stadgandena i upphovsrättslagen (404/61) eller lagen om

1 §

Upphovsrättsbrott

(1 mom. såsom i regeringens proposition)

Regeringens proposition

rätt till fotografisk bild (405/61) och så att gärningen är ägnad att åsamka innehavaren av den kränkta rätten betydande men eller skada, gör intrång i någon annans rätt till

- 1) ett litterärt eller konstnärligt verk,
  - 2) ett framförande av ett litterärt eller konstnärligt verk,
  - 3) en grammofonskiva eller någon annan anordning på vilken ljud har upptagits,
  - 4) en radio- eller televisionsutsändning,
  - 5) en katalog, en tabell, ett program eller något annat sådant i upphovsrättslagen åsyftat arbete vari en stor mängd uppgifter har sammanställts eller
  - 6) ett fotografi,
- skall för *upphovsrättsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

För upphovsrättsbrott döms också den som i förvärvssyfte, och så att gärningen är ägnad att åsamka innehavaren av den kränkta rätten betydande men eller skada, för spridning till allmänheten för in i landet ett utomlands framställt eller eftergjort exemplar av i 1 mom. avsedda verk eller fotografiska bilder, grammofonskivor eller andra anordningar eller kataloger, tabeller, program eller andra sådana arbeten i vilka en stor mängd uppgifter har sammanställts, om han vet att framställningen eller eftergörandet har skett under sådana omständigheter att detta, om det skett i Finland, hade varit straffbart enligt 1 mom.

2 §

Brott mot industriell rättighet

Den som i strid med stadgandena i varumärkeslagen (7/64), patentlagen (550/67), mönsterrättslagen (221/71), lagen om ensamrätt till kretsmönster för integrerade kretsar (32/91), lagen om nyttighetsmodellrätt (800/91) eller lagen om växtförädlarrätt (789/92) och så, att gärningen är ägnad att åsamka innehavaren av den kränkta rätten betydande ekonomisk skada, gör intrång i

- 1) en rätt till ett varukännetecken,
  - 2) den ensamrätt som ett patent medför,
  - 3) en mönsterrätt,
  - 4) en rätt till en kretsmodell,
  - 5) en nyttighetsmodellrätt eller
  - 6) en växtförädlarrätt,
- skall för *brott mot industriell rättighet* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Utskottets förslag

För upphovsrättsbrott döms också den som i förvärvssyfte, och så att gärningen är ägnad att åsamka innehavaren av den kränkta rätten betydande men eller skada, för spridning till allmänheten för in i landet ett utomlands framställt eller eftergjort exemplar av i 1 mom. avsedda verk eller fotografiska bilder, grammofonskivor eller andra anordningar eller kataloger, tabeller, program eller andra sådana arbeten i vilka en stor mängd uppgifter har sammanställts, om han vet att framställningen eller eftergörandet har skett under sådana omständigheter att detta, om det skett i Finland, hade varit straffbart enligt 1 mom. eller 56 a § upphovsrättslagen eller 18 a § lagen om rätt till fotografisk bild.

2 och 3 §§

(Såsom i regeringens proposition)

*Regeringens proposition**Utskottets förslag*

3 §

Åtalsrätt

Allmän åklagare får inte väcka åtal för brott som avses i detta kapitel, om inte målsäganden anmäler brottet till åtal eller ett synnerligen viktigt allmänt intresse kräver att åtal väcks.

Denna lag träder i kraft den
19 .

Vad som stadgas i 38 kap. 1 och 2 §§ skall, om inte något annat följer av 3 § förordningen om införande av strafflagen, tillämpas i stället för de tidigare stadgandena också på sådana gärningar vilka utgör brott mot tystnadsplikt på vilka före denna lags ikraftträdande skulle ha tillämpats ett straffstadgande i någon annan lag än strafflagen.

(1 och 2 mom. såsom i regeringens proposition)

Vad som stadgas i 48 kap. 1—4 §§ tillämpas även på brott mot en föreskrift som utfärdats med stöd av lagen om avfallshantering (673/78) och som enligt 78 § avfallslagen skall iaktas sedan avfallslagen trätt i kraft. (Nytt 3 mom.)

Forum i ärenden som gäller brott mot vattenlagen (264/61) och som är anhängiga vid vattendomstolarna eller högsta domstolen när denna lag träder i kraft bestäms enligt den tidigare lagen tills de har avgjorts med laga kraft vunnen dom. (Nytt 4 mom.)

RIKSDAGENS
ARBETSPOLITISKA UTSKOTT

Bilaga 2

Helsingfors
den 19 april 1994
Utlåtande nr 1*Till Lagutskottet*

Lagutskottet begärde genom en den 11 februari 1994 daterad skrivelse utlåtande av arbetspolitiska utskottet om regeringens proposition nr 94/1993 rd med förslag till lagar om ändring av strafflagen och vissa andra lagar, vilka hör till det andra skedet i totalrevideringen av strafflagstiftningen.

Med anledning av ärendet har utskottet hört lagstiftningsrådet Jorma Littunen vid justitieministeriet, regeringsrådet Esa Lonka, avdelningschefen Mikko Hurmalainen och äldre regeringssekreteraren Antti Posio vid arbetsministeriet, juristen Ulla Liukkunen vid Nylands arbetarskyddsdistrikt, specialforskaren Pirkko Kiviaho vid delegationen för jämlikhetsärenden, juristen Pentti Itkonen vid Akava, vicehäradshövdingen Rauno Lindahl vid Affärsarbetsgivarnas Centralförbund, juristen Arjo Suonperä vid Finlands Fackförbunds Centralorganisation, förhandlingschefen Tapio Wallin vid Tjänstemannacentralorganisationen FTFC och juridiske ombudsmannen Hannu Rautiainen vid Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund.

Syftet med det andra skedet av den i regeringens proposition ingående totalrevideringen av strafflagen är att fortsätta revideringen av stadgandena om särskilda brott. Propositionen innehåller ett förslag till totalrevidering av elva kapitel i strafflagen och förslag till revidering av vissa andra stadganden i strafflagen.

Strafflagens nya kapitel om arbetsbrott innehåller stadganden bl.a. om arbetarskyddsbrott, arbetstidsbrott, diskriminering i arbetslivet samt om kränkning av arbetstagarrepresentanters rättigheter och kränkning av arbetstagares organisationsfrihet. Merparten av straffstadgandena om arbetsbrott finns för närvarande i andra lagar än strafflagen. De nya stadgandena innebär inte någon markant förändring av området för straffbara handlingar, men en överföring av samtliga stadganden som är förenade med hot om fängelsestraff till strafflagen vore ägnad att skapa en klarare bild av de centrala straffhoten och öka straffstadgandenas förebyggande effekt.

I sitt utlåtande granskar arbetspolitiska utskottet regeringens proposition endast till de delar den gäller arbetslivet och jämställdheten. Utskottet finner propositionen behövlig och ändamålsenlig och tillstyrker den med vissa kompletteringar och justeringar.

Strafflagen

Utskottet anser det vara viktigt att de rätt utspridda straffstadgandena inom arbetsrättslagstiftningen till sina mest centrala delar överförs till strafflagen. Förslaget följer strafflagsreformens allmänna linje, enligt vilken åtminstone alla straffstadganden som är förenade med hot om fängelsestraff avses bli införda i strafflagen.

Med den premissen att straff också inom arbetslivet är en sista metod för att uppnå målen finner utskottet att uppfattningen i regeringens proposition om straffbara handlingar och straffskalorna är ändamålsenlig. Enligt vad utskottet erfarit kan emellertid straffskalan för arbetarskyddsbrott, i synnerhet med beaktande av preskription av dylika brott, i praktiken delvis bli problematisk.

Arbetarskyddsbrottens allmänna klandervärda karaktär, dvs. inställningen till dylika brott kan förändras, om maximistraffen för brotten är alltför lindriga. Det är också både principiellt och praktiskt ett problem, om en betydande del av straffen för någon brottstyp inte döms ut på grund av att brotten preskriberats. Preskriptionstiden för arbetarskyddsbrott och i samband därmed vållad kroppsskada vore två år efter det att brottet begåtts, medan den för motsvarande gärningar nu är fem år. Enligt vad utskottet erfarit var målet när regeringens proposition bereddes inte att preskriptionstiden skall förkortas, något som är fallet till följd av den gemensamma effekten av de föreslagna ändringarna av 21 kap. och 47 kap. strafflagen. För att eventuellt uppstående preskriptionsproblem skall kunna lösas borde antingen preskriptionsstadgandena eller

de föreslagna straffskalorna ändras. Särskilda preskriptionsstadganden för enstaka brottstyper skulle småningom medföra att det gällande klara preskriptionssystemet blir oklart. Av principiella orsaker är det å andra sidan inte ändamålsenligt att ändra straffskalorna enbart i syfte att förlänga preskriptionstiderna. Skalorna bör väljas på grund av brottens klandervärda karaktär och inte utgående från de processuella återverkningarna.

På basis av det ovan anförda och med beaktande av att bl.a. arbetarskyddsmyndigheterna enligt vad utskottet erfarit verkar kunna klara av sina uppgifter trots att preskriptionstiden förkortas, tillstyrker utskottet regeringens proposition, i synnerhet som en totalrevidering av preskriptionsstadgandena enligt de uppgifter som getts utskottet påbörjas inom den närmaste framtiden.

På grundval av erhållen utredning har utskottet inte något att anmärka mot de avsnitt i propositionen som gäller jämställdheten. Utskottet anser det vara viktigt att jämställdhetslagen tas till hjälp också vid tolkningen av strafflagen. Substansen i strafflagens allmänna stadgande om diskriminering (11 kap. 9 §), som också omfattar diskriminering på grund av kön, och i det allmänna förbudet mot diskriminering i jämställdhetslagen (7 §) borde sammanfalla i så hög grad som möjligt. Utskottet finner att samarbete, utbildning och information mellan jämställdhetsmyndigheterna och övriga myndigheter är av stor betydelse.

Utskottet föreslår att 47 kap. 6 § strafflagen, som gäller arbetsförmedlingsbrott, skall ändras så att den motsvarar de nya stadgandena i lagen om arbetskraftsservice (1005/93) och de ändringar som gjorts i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden (1035/93).

Genom lagen om arbetskraftsservice slopades statens ensamrätt till arbetsförmedling och det krävs inte längre tillstånd för arbetsförmedling och uthyrning av arbetskraft. Enligt 16 § lagen om arbetskraftsservice får avgift inte uppbäras hos enskilda kunder för arbetsförmedlingsservice som har direkt sysselsättande verkan. Avgiftsbelagd arbetsförmedling för sjöfarare är helt förbjuden. I lagens 21 § är straffskalan för brott mot förbudet att uppbära avgift för arbetsförmedling böter eller fängelse i högst ett år. För brott mot skyldigheten att hemlighålla uppgifter om arbetskraftsservice kan böter dömas ut, om inte strängare straff stadgas någon annanstans.

Stadganden som begränsar arbetskraftsuthyrning fogades 1993 till lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden. En arbetsgivare som har gjort en i handelsregisterlagen stadgad grundanmälan om uthyrning av arbetskraft är skyldig att skriftligen meddela arbetarskyddsmyndigheten att grundanmälan har gjorts. Arbetarskyddsmyndigheten kan förbjuda uthyrning av arbetskraft till utlandet och annonsering om uthyrningen, om arbetsgivaren underlåter att göra anmälan eller väsentligt bryter mot anställningsvillkoren i ett arbete som utförs utomlands. Utskottet föreslår att till 47 kap. 6 § 2 mom. skall fogas ett nytt stadgande. Enligt det skall den som i strid med en arbetarskyddsmyndighets förbud fortsätter att hyra ut arbetskraft till utlandet och att offentligt annonsera om denna uthyrning dömas för arbetsförmedlingsbrott.

På basis av erhållen utredning fäster utskottet dessutom uppmärksamhet vid följande begrepps- och tolkningsfrågor:

Arbetarskyddsföreskrift. Utskottet framhåller att arbetarskyddsföreskrifterna enligt 47 kap. 1 § i motsats till arbetarskyddsstadganden, som endast avser lagar och förordningar, även kommer att gälla normer på lägre nivå, såsom stadsrådsbeslut och ministeriebeslut. För att tolkningsproblem skall kunna undvikas ingår det i regeringens proposition ett uttryckligt stadgande om begreppets innehåll (8 § 1 mom. 4 punkten).

Fareansvar. Stadgandet om arbetarskyddsbrott i 47 kap. 1 § bygger på fareansvar och inte på rent objektivt ansvar för följden. Detta innebär att stadgandet kan tillämpas även om ingen har skadats. I stadgandet förutsätts det inte ens att någon viss arbetstagares liv eller hälsa skulle ha äventyrats, utan det är nog att t.ex. en maskin som används av någon inte är i det skick som arbetarskyddsföreskrifterna förutsätter.

Ansvarsfördelning. Till straff för en arbetsgivarres eller dennes företrädares förfarande, som är belagt med straff enligt 47 kap. 7 §, döms den som skall anses ha brutit mot sina förpliktelser genom gärningen eller försummelsen. Vid bedömningen av detta skall beaktas arten och omfattningen av dennes uppgifter och befogenheter samt hur klart de är definierade, hans yrkeskompetens och även i övrigt hans andel i att den lagstridiga situationen uppkommit eller fortgått. Regeringen föreslår inte att den berördes ställning skall räknas till grunderna för ansvarsfördelningen. Utskottet anser att ett tillägg kunde göra tolkningen av lagen klarare, men framhåver samtidigt att den

formella ställningen och de faktiska uppgifterna och befogenheterna inte nödvändigtvis motsvarar varandra. Härvid bör den faktiska makt- och ansvarsfördelningen tillmätas avgörande betydelse vid ansvarsfördelningen.

Den i samma paragraf nämnda grunden för ansvarsfördelningen, nämligen hur klart uppgifterna och befogenheterna har definierats, syftar till att styra tolkningen i två riktningar. Om befogenheterna och uppgifterna på en lägre nivå är klart definierade inskränks ansvaret på högre nivå och ansvaret blir mindre konkret. Om åter befogenheterna och ansvaret på lägre nivå är oklara ligger arbetarskyddsansvaret på den nivå som borde ha sett till att befogenheterna och ansvaret slås fast. Har någons befogenheter och ansvar definierats bristfälligt är denne naturligtvis också skyldig att försöka klargöra dem. Passusen i slutet av grunderna för ansvarsfördelningen att andelen i att den lagstridiga situationen har uppkommit eller fortgått även i övrigt skall beaktas vid bedömningen av ansvarsfördelningen behövs för att ansvarsfördelningen i stor utsträckning kan påverkas av omständigheter som inte har kunnat förutses då lagen stiftas.

Arbetsgivaren. Det har blivit allt vanligare i arbetslivet att man låter utföra arbete också i andra avtalsförhållanden än på grundval av ett arbetsavtal. För att denna utvidgning skall kunna beaktas i strafflagens författningstext (47 kap. 8 §) krävs det omfattande grundläggande utredningar.

Arbetsgivarens företrädare. Utskottet betonar att definitionen på arbetsgivarens företrädare (47 kap. 8 §) syftar på den högsta ledningen samt ledningen på mellannivå och lägre nivå. Enligt propositionens motivering är det viktigaste kännetecknet på en ansvarsställning något slag av förmansställning, som inte har begränsats till någon som helst nivå inom organisationen. Där emot är det möjligt att sakkunniga, som saknar förmansställning, kan bli en problematisk grupp enligt det föreslagna stadgandet. För att stadgandet skall kunna preciseras till denna del behövs det grundliga tilläggsutredningar.

Arbetstagaren. Begreppet arbetstagare i 47 kap. 8 §, varmed avses den som står i ett arbetsförhållande eller i ett tjänste- eller därmed jämförbart offentligrättsligt anställningsförhållande till arbetsgivaren begränsar inte tolkningen av arbetarskyddsbrott. Brotsrekvisitet har inte kopplats ihop med status som arbetstagare. Stadgandet skall tillämpas då någon har brutit mot arbetarskyddsföreskrifterna. De stadganden i lagen om

skydd i arbete som gäller lagens tillämpningsområde är just arbetarskyddsföreskrifter av denna typ, varför föreslagna 1 § kommer att skydda också skolelever och praktikanter.

Arbetslagarna

Utskottet anser att utom att lagförslag 124 med förslag till lag om ändring av 24 § lagen om skydd för unga arbetstagare ersätts med lagen om unga arbetstagare (998/93), som trädde i kraft vid ingången av 1994, bör till den sistnämnda lagen fogas ett stadgande med en hänvisning till arbetstidsbrott. Härigenom fogas också till specialstadgandena om unga arbetstagare ett likadant hot som till övriga arbetstidsstadganden med tanke på situationer där någon bryter mot arbetstidsstadgandena trots ett förordnande eller ett förbud från tillsynsmyndighetens sida.

I straffstadgandet i den nya 18 § som utskottet föreslår skall i 1 mom. utom det stadgande, som redan i nuvarande 18 § är förenat med hot om böter, dessutom ingå ett stadgande om ansvarsfördelningen enligt grunderna i 47 kap. 7 § strafflagen. I paragrafens 2 mom. skall hänvisas till arbetarskyddsbrott enligt 47 kap. 1 § strafflagen och i 3 mom. till det brotsrekvisit för arbetstidsbrott om vilket det stadgas i 47 kap. 2 § 2 punkten strafflagen.

Utskottet framhåller att ingressen i lagförslaget nr 126 (lag om ändring av lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsrenden) bör justeras i tekniskt avseende och dessutom ändras så att det av lagens 25 § 2 mom. framgående nuvarande rättsläget beträffande hot om böter bl.a. för brott mot anmälningsplikt bibehålls. Likaså föreslår utskottet att till 26 § såsom ett 2 mom. fogas ett stadgande som hänvisar till 47 kap. 6 § 2 mom. strafflagen om förbud mot uthyrning av arbetskraft till utlandet.

Enligt vad utskottet erfarit syftar regeringens proposition inte till att upphäva det i 25 § 2 mom. stadgade bötesstraffet för försummelse att iaktta anmälningsplikt beträffande den som bryter mot stadgandena i 21, 22 och 23 §§. Stadgandena gäller anmälan om tiden för ett arbetes påbörjande, anmälan om dödsfall eller svårartade olycksfall eller anmälan om yrkessjukdom och anmälan om ibruktagande av produkter eller farliga arbetsmetoder. Alla dessa anmälningar är viktiga med tanke på tillsynen. Brott mot de ovan anförda stadgandena kan inte som sådana bestraffas som

ett arbetarskyddsbrott enligt 47 kap. 1 § strafflagen.

I övriga arbetslagar föreslår utskottet huvudsakligen kompletteringar och justeringar av teknisk karaktär som föranleds av den senaste tidens ändringar i lagstiftningen. På samma grunder föreslår utskottet att nya lagförslag skall godkännas i stället för lagförslag nr 124 (lag om ändring av 24 § lagen om skydd för unga arbetstagare) och

nr 127 (lag om ändring av 17 § lagen om arbetsförmedling).

På basis av regeringens proposition och erhållen utredning anför arbetspolitiska utskottet vördsamt

att 47 kap. 6 § i det första lagförslaget och lagförslagen nr 109, 120, 123 och 126 bör godkännas sålydande:

1.

Lag

om ändring av strafflagen

47 kap.

6 §

Arbetsförmedlingsbrott

Den som hos en enskild kund uppbär avgift för sådan arbetsförmedlingservice som har direkt sýselsättande verkan eller uppbär avgift för arbets-

förmedling för sjöfarare skall för arbetsförmedlingsbrott dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

För arbetsförmedlingsbrott döms också den som i strid med arbetarskyddsmyndighetens förbud fortsätter att hyra ut arbetskraft till utlandet eller offentligt annonsera om detta.

109.

Lag

om ändring av 33 § lagen om hushållsarbetstagares arbetsförhållande

I enlighet med riksdagens beslut ändras 33 § lagen den 16 december 1977 om hushållsarbetstagares arbetsförhållande (951/77) som följer:

33 §

Straffstadganden

En arbetsgivare eller företrädare för denne som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 4 eller 6—11 (utesl.) §§ skall för överträdelse av lagen om hushållsarbetstagares arbetsförhållande dömas till böter. Ansvarsfördelningen mellan ar-

betsgivaren och dennes företrädare bestäms enligt de grunder som stadgas i 47 kap. 7 § strafflagen.

(2—4 mom. såsom i regeringens proposition)

Ikraftträdelsestadgandet

(Såsom i regeringens proposition)

120.

Lag**om ändring av lagen om arbetet i bagerier**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 9 juni 1961 om arbetet i bagerier (302/61) 11 § samt
ändras 10 §,
 sådana de lyder i lag av den 5 november 1993 (916/93), som följer:

10 §
 (Såsom i regeringens proposition)

Ikraftträdelsestadgandet
 (Såsom i regeringens proposition)

123.

Lag**om ändring av 49 och 51 §§ lagen om skydd i arbete**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 49 § och 51 § 2 mom. lagen den 28 juni 1958 om skydd i arbete (299/58), av dessa lagrum 49 §
 sådan den lyder delvis ändrad genom *lagar* av den 16 januari 1987 och den 11 juni 1993 (27/87 och 509/93), som följer:

49 §
 (Såsom i regeringens proposition)

Ikraftträdelsestadgandet
 (Såsom i regeringens proposition)

51 §
 (Såsom i regeringens proposition)

126.

Lag**om ändring av lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 24 § 1 mom. (*utesl.*), 25 § 1 mom. och 26 § lagen den 16 februari 1973 om tillsynen över
 arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden (131/73),
 av dessa lagrum 24 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 16 januari 1987 (29/87) och 26 § sådan den
 lyder delvis ändrad genom den sistnämnda lagen och genom lag av den 26 november 1993 (1035/93)
 samt
fogas till 25 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 26 november 1993, ett nytt 2
 mom., varvid nuvarande 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom., som följer:

24 §
 (Såsom i regeringens proposition)

inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 §
 strafflagen eller strängare straff för den stadgas
 på något annat ställe än i 38 kap. 1 § strafflagen.

25 §
 Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt
 5 § döms enligt 38 kap. 2 § 2 mom. strafflagen, om

Till straff för brott mot den tystnadsplikt för
 tjänstemän och offentligt anställda arbetstagare
 som avses i 6 § döms enligt 40 kap. 5 § strafflagen,

om inte strängare straff för gärningen stadgas på något annat ställe i lag.

Den som bryter mot stadgandena i denna lags 21, 22 eller 23 § eller mot stadganden och bestämmelser, som med stöd av denna lag utfärdats angående tillämpningen av dem, skall dömas till böter för *försummelse att iaktta anmälningsplikt*.

En arbetsgivare som underlåter att iaktta anmälningsplikten enligt 21 a § 1 mom. skall för *försummelse av anmälningsplikt som gäller utrymningsarbete* dömas till böter.

26 §

(1 mom. såsom i regeringens proposition)

Om straff för brott mot förbud som utfärdats enligt 21 a 2 mom. stadgas i 47 kap. 6 § 2 mom. strafflagen.

(3 mom. såsom 2 mom. i regeringens proposition)

Ikraftträdelsestadgandet

(Såsom i regeringens proposition)

Vidare föreslår utskottet

att följande lagförslag skall godkännas i stället för lagförslagen nr 124 och 127:

124.

Lag

om ändring av lagen om unga arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 18 § lagen den 19 november 1993 om unga arbetstagare (998/93) som följer:

18 §

Straffstadgande

En arbetsgivare eller en arbetsgivares företrädare som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot denna lag eller en förordning som givits med stöd av den skall för brott mot stadgandena om skydd för unga arbetstagare dömas till böter. Ansvarsfördelningen mellan arbetsgivaren och dennes företrädare bestäms enligt principerna i 47 kap. 7 § strafflagen.

Om straff för brott mot arbetarskyddsföreskrifterna samt för orsakande av en bristfällighet eller ett missförhållande som strider mot föreskrifterna eller möjliggörande av att ett sådant tillstånd fortgår stadgas i 47 kap. 1 § strafflagen.

Om straff för ett sådant brott mot stadgandena om skydd för arbetstiden för unga arbetstagare som har begåtts trots en arbetarskyddsmyndighets uppmaning, order eller förbud, stadgas i 47 kap. 2 § strafflagen.

127.

Lag

om ändring av lagen om arbetskraftsservice

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 21 § 1 mom. lagen den 26 november 1993 om arbetskraftsservice (1005/93) som följer:

21 §

Om straff för arbetsförmedling som förbjuds i 16 § stadgas i 47 kap. 6 § 1 mom. strafflagen.

På basis av det ovan sagda anför arbetspolitiska utskottet vördsamt

att lagutskottet bör beakta vad som i övrigt anförs i detta utlåtande när det utarbetar sitt betänkande.

I den avgörande behandlingen deltog ordföranden Lindroos, vice ordföranden Nordman (delvis), medlemmarna Hautala (delvis), Häkämies, Koistinen (delvis), Komi, Kuittinen, Laitinen (delvis), P. Leppänen (delvis), Morri, Mä-

kipää, Rimmi, J. Roos (delvis), Taina (delvis), Takala (delvis), Viljamaa och Viljanen (delvis) samt suppleanterna Hiltunen (delvis), Kalli (delvis) och Koskinen (delvis).

Avvikande åsikter

I

Som ett led i den andra fasen av totalrevideringen av strafflagen ändras också stadgandena om arbetsbrott. Ett av stadgandena om arbetsbrott är stadgandet om arbetarskyddsbrott, varom stadgas i lagförslagets 47 kap. 1 §.

Det konstateras även i lagens motivering att tillsynen över arbetarskyddet alltså är rätt bristfällig eftersom den årligen gäller endast knappt hälften av arbetstagarna. Dessutom gäller förhandsinspektioner och typgodkännanden endast en del av anordningarna och ämnena. Därför har arbetspolitiska utskottet beslutat skärpa lagen till den del den gäller arbetarskydds-
brott i 47 kap. 1 §. Ändringen är motiverad och kan omfattas.

I sitt utlåtande godkände utskottet inte det tillägg jag föreslog i 47 kap. 1 §. Enligt detta skulle till den inledande meningen i paragrafens 1 mom. ha fogats en passus om att också arbetstagaren jämte arbetsgivaren eller en företrädare för denne är ansvarig för försummelse av arbetarskyddet. Detta vore emellertid motiverat, för det finns fall då en arbetstagare genom sin egen vårdslöshet eller t.o.m. uppsåtligen har brutit mot arbetarskyddsföreskrifter eller förorsakat ett tillstånd i

strid med föreskrifterna på arbetsplatsen och därigenom äventyrat sitt eget arbetarskydd och även andra arbetstagares arbetarskydd.

På basis av det ovan sagda anför jag

att 47 kap. i det första lagförslaget bör godkännas sålydande:

47 kap.

Om arbetsbrott

1 §

Arbetarskyddsbrott

En arbetsgivare eller en företrädare för denne eller en arbetstagare som uppsåtligen eller av oaktksamhet

(1—3 punkten såsom i utskottets utlåtande)

(2 mom. såsom i utskottets utlåtande)

2—8 §§

(Såsom i utskottets utlåtande)

Helsingfors den 19 april 1994

Lea Mäkipää

II

Alldeles i det sista beredningsskedet av strafflagsreformen frångick man kravet att juridiska personers straffansvar, dvs. samfundsbot (RP 95/1993 rd) skall tillämpas också på arbetsbrott. Vi hänvisar till vår avvikande åsikt om regeringens proposition och konstaterar i detta sammanhang helt kort att det vore ytterst viktigt att också vid arbetsbrott kunna rikta klander mot ett företag som är arbetsgivare och inte blott mot dess företrädare. Det allmänna rättsmedvetandet förutsätter detta. Ett samfundsansvar vore ägnat att främja arbetet på att förebygga olycksfall och arbetstidsskyddet samt förhindra diskriminering. Det skulle i mindre utsträckning locka företagen att skaffa sig ekonomiska förmåner genom arbetsbrott. Även arbetsbrottens samband med miljöbrotten i sak, på vilka samfundsboten skall tillämpas enligt regeringens förslag, är ett kraftigt argument för att samfundsansvaret skall omfatta arbetsbrotten. Vi framhåller att en ny 9 § om samfundsbot bör fogas till 47 kap. strafflagen.

I regeringens proposition är rekvisitet för arbetsbrott alltför diffust. Det ger dessutom rum för tolkning och inskränker området för straffbarhet (1 §). I det framhävs det rent objektiva ansvaret för följden, något som inte kan anses motiverat. Försummelse av övervakningsskyldigheten kan inte leda till straffansvar, om inte försummelsen lett till en bristfällighet eller ett missförhållande som strider mot arbetarskyddsföreskrifterna. Emellertid borde redan försummelse av övervakningsskyldigheten kriminaliseras. Stadgandet i 1 § 1 mom. 2 punkten skulle förutsätta samfundsbot för att den inte skall bli en död bokstav för andra än verkställande direktören eller med honom jämförbara personer.

Lagutskottet borde dessutom ägna uppmärksamhet åt hur åtalsrätten ordnas då gärningen utom rekvisitet för arbetarskyddsbrott uppfyller rekvisitet för en sådan gärning som är straffbar enligt 21 kap. 8—12 §§. Lagutskottet borde överväga att utvidga åtalsrätten till att gälla också förtroendemän och arbetarskyddsfullmäktige samt i 4 § nämnda personalrepresentanter om gärningen riktar sig mot en arbetstagare och om den har begåtts på arbetsplatsen.

På basis av det ovan sagda anför vi

att utskottet i sitt utlåtande borde ha anfört att 47 kap. 1 § i det första lagförslaget i propositionen bör godkännas sålydande och att till 47 kap. bör fogas en ny sålydande 9 §:

47 kap.

Om arbetsbrott

1 §

Arbetarskyddsbrott

En arbetsgivare eller en företrädare för denne som uppsåtligt eller av oaktsamhet

1) bryter mot arbetarskyddsföreskrifter eller på annat sätt försummar att iaktta dem,

2) förorsakar en bristfällighet eller ett missförhållande som strider mot arbetarskyddsföreskrifterna eller gör det möjligt att ett sådant tillstånd fortgår (utesl.) eller

3) underlåter att dra försorg om de ekonomiska, organisatoriska eller övriga förutsättningarna för arbetarskyddet,

skall för arbetarskyddsbrott dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Om genom en i 1 mom. nämnd gärning eftersträvas avsevärd ekonomisk vinning eller om dess verkningar berör talrika arbetstagare eller om tillståndet i strid med arbetarskyddsföreskrifterna har fortgått en längre tid och om arbetarskyddsbrottet även bedömt som en helhet är grovt skall gärningsmannen dömas till fängelse i högst tre år.

(2 mom. såsom i utskottets utlåtande)

2—8 §§

(Såsom i utskottets utlåtande)

9 §

Straffansvar för juridiska personer

På brott som nämns i detta kapitel tillämpas vad som stadgas om straffansvar för juridiska personer.

Helsingfors den 19 april 1994

Heidi Hautala

III

Regeringens proposition nr 94/1993 rd syftar bl.a. till en revidering av stadgandena om arbetsbrott i strafflagen. Vi anser att reformen är behövlig, men vi kan inte till alla delar omfatta arbetspolitiska utskottets utlåtande. Enligt vår åsikt borde definitionen på arbetarskyddsbrott preciseras och arbetarskyddsbrottet också ha en grov gärningsform. Dessutom anser vi det vara ogrundat att utsträcka kriminaliseringen av kränkningar av arbetstagares organisationsfrihet till att gälla andra brott än sådana som begåtts av en arbetsgivare (47:5,2). Vi anser också att de grövsta brotten i kapitlet om arbetsbrott borde omfattas av straffansvaret för juridiska personer.

I fråga om 47 kap. 1 och 9 §§ strafflagen omfattar vi riksdagsledamoten Hautalas avvikande åsikt.

Strykning av 47 kap. 5 § 2 mom. I Finland är relationerna på arbetsmarknaden vedertagna. I stadgandet föreslås att också den skall straffas för kränkning av arbetstagares organisationsfrihet som tvingar en arbetstagarare att höra till en facklig

eller politisk förening. Straffet för gärningen skall vara böter och enligt 3 mom. är också försök straffbart.

Utom att det inte finns något reellt behov av att dylikt specialstadgande sammanfaller det också med straffstadgandet om olaga tvång i 25 kap. 7 § i regeringens proposition. För olaga tvång döms bl.a. även den som utan våld hotar någon, om påtryckningsmedlet kan påverka någons vilja så att denne gör eller tål något som gärningsmannen eftersträvar eller på grund av tvånget underlåter att göra något han själv skulle vilja göra.

Dessutom bör det konstateras att också störning av organisationsfriheten fördöms i det allmänna avtal som ingicks 1946 mellan FFC och AFC och i stomavtalet mellan FTFC och AFC. I förbundens arbetskollektivavtal hänvisas till dessa allmänna avtal.

På dessa grunder föreslår vi att 47 kap. 5 § 2 mom. skall strykas.

Helsingfors den 19 april 1994

Eila Rimmi
Reijo Laitinen

Pekka Leppänen
Reijo Lindroos

Marja-Leena Viljamaa
Jukka Roos

RIKSDAGENS
MILJÖUTSKOTT

Bilaga 3

Helsingfors
den 10 maj 1994
Utlåtande nr 3

Till Lagutskottet

Lagutskottet har genom en skrivelse av den 11 februari 1994 begärt utlåtande av miljöutskottet om regeringens proposition nr 94/1993 rd med förslag till lagar om ändring av strafflagen och vissa andra lagar i den andra fasen i totalrevideringen av strafflagstiftningen, till den del propositionen gäller miljöbrott.

Med anledning av ärendet har utskottet hört lagstiftningsrådet Jarmo Littunen vid justitieministeriet, miljövrårdsrådet Matti Vehkalahti och överinspektören Jukka Nurmio vid miljöministeriet, juristen Jouko Tuomainen och diplomingenjören Jorma Leivonen vid vatten- och miljöstyrelsen, vattenöverdomstolsrådet Pekka Kainlauri vid vattenöverdomstolen, juristen Leena Pohjanraito vid Finlands Kommunförbund, naturvårdssekreteraren Ilpo Kuronen vid Finlands naturskyddsförbund, juridiske experten Hannu Rautiainen vid Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund samt professorn Erkki Hollo, professorn Pekka Koskinen och professorn Vesa Majamaa.

Regeringens proposition

Regeringens proposition innehåller förslag till en totalrevidering av elva kapitel i strafflagen och till revidering av vissa andra stadganden i strafflagen. De straffstadganden som regeringen föreslår bli reviderade gäller delvis brott som nära anknyter till ekonomisk brottslighet och som inte omfattades av den första fasen av strafflagsreformen, brott som hör till de traditionellt centrala delarna av straffrätten samt vissa klart föråldrade stadganden.

Dessutom skall de stadganden om miljöbrott som ingår i andra lagar och som är förenade med hot om fängelse överföras till strafflagen. I strafflagens kapitel om miljöbrott skall ingå stadganden om bl.a. miljöförstöring, byggnadsskyddsbrott och naturskyddsbrott.

Såväl i kapitlet om arbetsbrott som i kapitlet om miljöbrott kommer det att finnas ett särskilt stadgande om ansvarsfördelningen i det fall att brottet har begåtts i anknytning till en samman slutnings verksamhet eller i samband med någon annan liknande organiserad verksamhet. På miljöbrott skall också kunna tillämpas vad som särskilt kommer att stadgas om juridiska personers straffansvar.

Utom ändringarna i strafflagen föreslår regeringen ändringar i 158 andra lagar. Ändringarna föranleds huvudsakligen av att straffstadganden som för närvarande ingår i någon annan lagstiftning ersätts med stadganden i strafflagen. Straffstadgandena i andra lagar måste då ändras till hänvisningar till strafflagen eller upphävas.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft ungefär ett halvt år efter att de har antagits och blivit stadfästa.

Utskottets ställningstaganden

Utgångspunkterna för reformen

Under de senaste decennierna har miljövrården blivit en av de allra viktigaste frågorna. Enligt utskottets mening bör miljöns centrala betydelse därför också återspeglas i de påföljder som döms ut för skadegörelse på miljön.

Syftet med att överföra de stadganden om miljöbrott i annan lagstiftning som är förenade med fängelsehot till ett separat kapitel i strafflagen är att understryka att miljöbrotten är klandervärda och därigenom förbättra straffstadgandenas förebyggande effekt. Genom att stadgandena sammanförs i strafflagen blir de mera heläckande. Dessutom förenhetligas straffhoten och graderas enligt gärningarnas klandervärdhet. Genom att straffansvar för juridiska personer införs vid miljöbrott kommer miljöförpliktelserna att uppfyllas mycket bättre.

Utskottet anser att de ovan nämnda premisserna för reformen av miljöbrott är ändamålsenliga. Utskottet föreslår emellertid vissa detaljpreciseringar i lagförslagen och önskar dessutom i detta sammanhang uppmärksamma preskriptionen av miljöbrott.

Vid miljöbrott är det inte ovanligt att följderna kommer fram först en lång tid efter att själva gärningen begåtts eller försummelsen skett. Detta är fallet om t.ex. tunnor som innehåller giftiga ämnen har grävts ned i marken eller sänkts i ett vattendrag, varvid följderna kommer fram först sedan tunnorna har rostade eller gått sönder. I situationer av denna typ har frågan om preskription visat sig vara problematisk.

Preskriptionsproblemen blir visserligen mindre på grund av att fler brottstyper med ett maximistraff på fängelse i sex år enligt förslaget kommer att ingå i strafflagen. I grova fall vore den sedvanliga preskriptionstiden, som beräknas från den dag brottet begicks eller den dag då försummelsen skedde, sålunda 10 år. Man kan också tänka sig att om naturen åsamkas skada efter denna tidpunkt t.ex. på grund av avfall, uppfyller skadegörelsen på nytt brottsrekvisitet trots att gärningen redan vore preskriberad som ett brott som innebär framkallande av fara. Den föreslagna lagstiftningen löser emellertid inte helt och hållet problemen med preskriptionstiderna.

Enligt vad utskottet erfarit har det också i samband med annan lagstiftning framkommit behov av att bedöma preskription av brott på ett nytt sätt. Avsikten är att saken skall utredas inom den närmaste tiden av den projektorganisation som bereder totalrevideringen av strafflagen.

Miljöutskottet anser att preskriptionsfrågan är ytterst viktig vid miljöbrott. Preskriptionsstadgandena får inte bli onödiga hinder för att påföra straffpåföljder. Därför anför miljöutskottet

att lagutskottet i sitt betänkande bör förutsätta att regeringen ser till att preskriptionstiderna för brott vid den fortsatta beredningen av strafflagstiftningen omprövas med beaktande av att påföljderna vid miljöbrott kan komma fram först efter en lång tid efter själva gärningen eller försummelsen.

Strafflagen, 48 kap. Om miljöbrott

1 §. *Miljöförstöring.* Sedan regeringens proposition avläts har lagen om avfallshantering

(673/78) upphävts genom en ny avfallslag (1072/93) som trädde i kraft 1.1.1994. Hänvisningen till lagen om avfallshantering i 1 mom. 2 punkt är sålunda föråldrad.

Avfallslagen kan inte helt jämföras med andra miljöförordningar i det avseendet att utsläpp som är skadliga för miljön inte direkt regleras i den. Lagen upptar inte heller något särskilt förbud mot förstöring av miljön. Därför vore det enligt miljöutskottets åsikt bättre att i 2 punkt hänvisa direkt till 60 § avfallslagen. Brott mot eller försummelse av de i denna paragraf uppräknade stadgandena skall bestraffas som avfallsförseelse. Beroende på följderna kommer gärningarna såsom miljöförstöring eller grov miljöförstöring.

Enligt 2 punkten skall också brott mot en allmän föreskrift, som har utfärdats med stöd av luftvårdslagen, vara straffbart. Enligt den föreslagna ordalydelsen täcker brottsrekvisitet inte brott mot allmänna föreskrifter utfärdade med stöd av 9 § 1 mom. 6 punkten luftvårdslagen, trots att denna punkt enligt propositionens motivering också avses bli intagen i detta strafflagsstadgande. Föreskrifter som har utfärdats med stöd av 9 § 1 mom. 6 punkten luftvårdslagen gäller användning av anläggningar, medan det föreslagna strafflagsstadgandet endast avser användning av ett ämne, ett fabrikat eller en produkt i strid med en allmän föreskrift. Miljöutskottet framhåller att också användning av en anläggning bör nämnas i 2 punkten.

Vidare anför utskottet att paragrafens 1 mom. 3 punkten bör ändras så att dess ordalydelse motsvarar 61 § 2 mom. i den nya avfallslagen, där det stadgas om straff för den som olovligt internationellt transiterar avfall.

Enligt 2 mom. är påföljdsrekvisitet för gärningen att den är ägnad att medföra fara för miljön försämrade. Det föreslagna begreppet ger rum för tolkning och är okänt i gällande lagstiftning. För att tolkningssvårigheterna skall kunna minskas är det enligt utskottets åsikt skäl att koppla samman påföljdsrekvisitet med begreppet miljöförurening som är känt i gällande lagstiftning.

På grund av det ovan sagda anför miljöutskottet

att lagutskottet bör ändra 48 kap. 1 § strafflagen som följer:

”Den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet

(1 punkten såsom i regeringens proposition)

2) framställer, överlåter eller använder ett ämne, ett fabrikat eller en produkt eller använder en anläggning i strid med en allmän föreskrift som har utfärdats med stöd av (utesl.) luftvårdslagen (67/82), eller bryter mot ett stadgande som nämns i 60 § avfallslagen (1072/93) eller mot en bestämmelse eller ett förbud som har utfärdats med stöd av det eller

3) för in i landet eller ut ur landet eller genom finskt territorium transiterar internationellt övervakat avfall i strid med avfallslagen eller med stöd av denna lag utfärdade stadganden eller bestämmelser eller i strid med Baselkonventionen om kontroll av gränsöverskridande transporter och omhändertagande av riskavfall (FördrS 45/92), eller för in ett ämne, ett fabrikat eller en produkt i strid med allmänna föreskrifter som utfärdats med stöd av luftvårdslagen

så att gärningen är ägnad att förorsaka fara för att miljön förorenas eller nedskräpas eller fara för hälsan, skall för miljöförstöring dömas till böter eller fängelse i högst två år.

För miljöförstöring döms också den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet på något annat sätt än det som avses i 1 mom. börjar göra ändringar i miljön i strid med stadgandena i lagen om skyddsskogar (196/22), byggnadslagen (370/58), vattenlagen (264/61) eller marktäktslagen (555/81) eller i strid med stadganden, allmänna eller särskilda föreskrifter eller planer eller tillstånd som har utfärdats med stöd av dessa lagar, så att gärningen är ägnad att medföra så skadliga förändringar att de kan jämföras med förorening av miljön.”

I fråga om denna paragraf har miljöutskottet dessutom ägnat uppmärksamhet åt att det när den nya avfallslagen stiftades stadgades att också försök till brott mot avfallslagen är straffbart. Därför anför miljöutskottet dessutom

att lagutskottet när det utarbetar sitt betänkande allvarligt bör överväga om det är behövligt att stadga att försök till förstöring som medför konkret skada är

straffbart såväl enligt 1 § som 2 § i 48 kap. strafflagen.

2 §. *Grov miljöförstöring.* Enligt paragrafen är maximistrafteffekten för grov miljöförstöring sex år. Maximistrafteffekten om sex år skulle sålunda också vara tillämpligt bl.a. vid brott mot vattenlagen eller byggnadslagen. För närvarande är det strängaste straffet enligt dessa lagar högst två år. Det har anförts för utskottet att maximistrafteffekten borde sänkas till fyra år.

Miljöutskottet konstaterar att maximistrafteffekten i avfallslagstiftningen ända sedan 1979 har varit sex år. Sedan dess har behovet av miljövärd och miljöns betydelse fortgående accentuerats. Därför är det synnerligen angeläget att maximistrafteffekten för grov miljöförstöring i överensstämmelse med regeringens proposition blir sex år. I t.ex. Tyskland är motsvarande maximistrafteffekt tio år.

134. Vattenlagen

I 16 kap. 43 § 2 mom. vattenlagen stadgas om vatten- och miljöförvaltningens rätt att föra talan i brottmål som avses i vattenlagen. Detta stadgandes plats i 16 kap. vattenlagen är vilseledande efter de ändringar regeringen föreslår. I vattenlagens 16 kap. och med nuvarande innehåll skulle 43 § 2 mom. närmast gälla brottmål som alltjämt skall behandlas av vattendomstolarna. För att det klart skall framgå att vatten- och miljöförvaltningen alltjämt kommer att ha rätt att föra talan vid allmänna domstolar föreslår utskottet att stadgandet skall överföras såsom en ny 5 a § till 14 kap. vattenlagen. Samtidigt föreslår utskottet att ordet ”vederbörande” skall strykas eftersom det inexakt anger de i 21 kap. 1 § nämnda tillsynsmyndigheternas roll. De skall både bevaka det i lagrummet avsedda allmänna intresset och utöva uttrycklig laglighetskontroll och därför är rätten att föra talan behövlig också i detta avseende.

På basis av det ovan sagda anför miljöutskottet

att lagutskottet bör ändra lagförslag nr 134 i regeringens proposition så att 16 kap. 43 § 2 mom. upphävs och en ny sålydande 5 a § fogas till 14 kap.:

”Har allmänt intresse kränkts skall den allmänna tillsynsmyndighet som avses i 21 kap. 1 § 1 mom. beredas tillfälle att föra talan i målet.”

I samband med miljöbrottsrevideringen överförs en stor mängd vattenbrottmål från vattendomstolarna till de allmänna underrätterna. Enligt 14 kap. 6 § vattenlagen kan en allmän domstol när den handlägger ett mål, vars avgörande förutsätter särskild förtrogenhet med vattendomstol, till denna del anhålla om utlåtande av vattendomstolen i det område, vars vattenförhållanden målet angår.

Utskottet finner det viktigt att vattenbrottmålen alltjämt skall kunna behandlas med den sakkunskap som de förutsätter. Därför anför utskottet

att lagutskottet bör förutsätta i sitt betänkande att regeringen ger akt på behandlingen av vattenbrottmål vid underrätterna i syfte att bedöma om det i 14 kap. 6 § nämnda förfarandet med utlåtanden, som är beroende av prövning, fungerar eller om det bör stadgas att utlåtande måste begäras.

135. Lagen om förhindrande av havsföroreningar

Med anledning av underrättsreformen bör Helsingfors tingsrätt ersätta Helsingfors rådstuvurätt i 11 § 3 mom.

149. Lagen om avfallshantering

På grund av den nya avfallslagen föreslår miljöutskottet att förslaget till ändring av lagen om avfallshantering skall ersättas med ett förslag till ändring av avfallslagen. Förslaget omfattar ändringar som absolut föranleds av att de straffstadganden som är förenade med fängelsehot överförs från avfallslagen till strafflagen.

På basis av det ovan sagda anför utskottet för lagutskottet

att lagförslag nr 149 bör ändras som följer:

149.

Lag

om ändring av avfallslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i avfallslagen av den 3 december 1993 (1072/93) 60 § 2 mom., och *ändras* 61—63 §§ som följer:

61 §

Ordningsbot

För ringa överträdelse av nedskräpningsförbudet enligt 19 § kan polisen påföra ordningsbot till ett belopp som stadgas genom förordning. Om ordningsbot gäller i övrigt vad som stadgas i ordningsbotslagen (66/83) eller i stadganden som utfärdats med stöd av den.

62 §

Miljöförstöring

Om straff för miljöförstöring i strid med denna lag eller stadganden eller bestämmelser som har

utfärdats med stöd av den stadgas i 48 kap. 1—4 §§ strafflagen.

63 §

Brott mot tystnadsplikt

Den som bryter mot tystnadsplikten enligt 71 § 1 mom. skall dömas enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen är straffbar enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller om inte något annat stadgas om strängare straff i någon annan lag.

Denna lag träder i kraft den 199 .

På grundval av det ovan sagda anför miljöutskottet vördsamt

att lagutskottet bör beakta det som anføres i detta utlåtande när det utarbetar sitt betänkande.

I den avgörande behandlingen deltog ordföranden Seppänen, vice ordföranden Vanhanen, medlemmarna Biaudet, Jääskeläinen, Karhu-

nen, Korkeaoja, Kuuskoski, Markkula, Myller, Rask, J. Roos, Takala, Virrankoski och Vuorensola samt suppleanten Toivonen.
